NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 272 | Łódź, Czwartek, 26 listopada 1936 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 | Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | לאדז, דאנערשטאג פ' וישלח י"ב כסלו תרצ"ז

צוטריבען די ענדעקישע סטודענטען

וועלכע האבען בלאקירט דעם ווארשאווער אוניווערזיטעט

אוניווערזיטעט געשלאסען. — פאליציי האט צוטריבען די סטודענטען מיט וואסער-שפריצען און טרערען-באמבעס

ווארשא, 25 (טעלעפאניש)

היינט א גאנצען טאג האבען די ענדעקישע סטודענטען אין ווארשא ווייטער בלאקירט דעם אוניווערזיטעטס בנין. די צאהל זייער האט זיך אבער פארקלענערט. די רייכע יונגלעך האבען דעם ווער־ ... און ס'איז אויך פארגעקומען א שפאלטונג צווי[שען] די ענדעקעס און די נארא-ליים. די לעצטע האבען פארלאזען דעם בנין. אין אוניווערזיטעט זענען געבליבען נאר אנ'ערך 200 ענדעקעס, וועלכע האבען זיך פארבאריקאדירט און האבען זיך אנגע־ ... מיט שטיינער. די פאליציי האט און פער־ ... מאל פארשטעלט אלע אריינגענג. מ'האט נישט דערלאזט אריינצוגעבען קיין פעקלעך דורך די פלאט-קראטעס.

... טאג האט דער רעקטאר פראפ. אנטאנאוויטש זיך געווענדעט צו די סטודענטען און זיי גע־ ... דעם לעצטען טערמין צו פארלאזען דעם אוניווערזיטעט ביז 6 פארנאכט. די סטודענטען האבען געענטפערט, אז זיי וועלען נישט ארויסגעהן.

פראפ. אנטאנאוויטש האט זיך פארשטענדיגט מיט'ן בילדונגס-מיניסטער, וועלכער האט דעם פרי־ ... אנגעגעבענעם טערמין נישט פארלענגערט.

... א זייגער האט זיך אנגעהויבען א מיטינג פון די סטודענטען, וועלכע האבען בעשלאסען נישט צו פארלאזען דעם אוניווערזיטעט.

... 6 א זייגער האט דער בילדונגס-מיניסטער בעפוילען דעם רעקטאר אויפ'ן סמך פון פאראגראף 43 צו שליסען דעם אוניווערזיטעט אויף א נישט בעשטימטע צייט. אזוי ארום האבען די בלאקירענדע אויפגעהערט צו זיין סטודענטען און די פאליציי האט בעקומען א רעכט אריינצוטרעטען אויף דער טעריטאריע פון אוניווערזיטעט. צוליב טאקטישע טעמים איז אבער די פאליציי נישט באלד צוגעטרעטען פאר'ן צוטרייבען די סטודענטען.

אויף די גאסען האבען זיך דערווייל געזאמעלט גרופעס ענדעקישע סטודענטען, וועלכע האבען איינגעארדענט דעמאנסטראציעס. זיי זענען צוטריבען געווארען דורך דער פאליציי. ס'איז געקומען צו א צוזאמענשטויס צווישען די פ.פ.ס'ישע און ענדעקישע סטודענטען אויף שטעקענס און פויסטען.

די פאליציי האט מיט פייערלעשער פאמפעס בעגאסען די דעמאנסטראנטען און זיי פונאנדערגעטריבען.

עטליכע צעהנדליג סטודענטען זענען ארעסטירט געווארען, צווישען זיי דער פעראנטווארטליכער רעדאקטאר פון „דזשענניק פאפולארני" פיעטשושיקאווסקי. דערווייל האט מען געהאקט שויבען אין הירש־פעלד'ס געשעפט און אין אנדערע יודישע געשעפטען.

אויף אלעע יעראזאלימסקע זענען צושלאגען געווארען עטליכע יודען.

ביינאכט איז צום אוניווערזיטעט געקומען דער הויפט-פאליציי קאמענדאנט פאלק. קארדיאן-זאמאר־סקי און וואיעוואדע יאראשעוויטש.

1 ביינאכט זענען פון אבאזשנע גאס אריין אין אוניווערזיטעט 3 אפטיילונגען רעזערוו-פאליציי. זיי האבען אנגעהויבען פונאנדערצוטראגען די באריקאדעס און צוריסען די טראנספארענטען. באלד זענען אויך אנגעקומען די פייערלעשער, וועלכע האבען אנגעהויבען צו שפריצען מיט וואסער, בעגאסען די רעדנער און אויך די פענסטער פון וואנען די ענדעקישע סטודענטען האבען געווארפען שטיינער.

ס'זענען פארהאן פארוואונדעטע. פאליציי האט געווארפען עטליכע טרערען-באמבעס.

די סטודענטען האבען זיך אנגעהויבען פונאנדערצולויפען אין די צימערן אריין.

2 א זייגער ביינאכט איז אין אוניווערזיטעט אריין אנ'אפטיילונג פאליציי, וועלכע האט אנגעהויבען צו ארעסטירען די סטודענטען און ארויספיהרען פון אוניווערזיטעט.

פארטאגס זענען נאך פארבליבען אין בנין א קליין הויפעל סטודענטען.

ווילנא, 25 (טעלעפאניש)

מיט דער אויספארשונג וועגען די ווילנער געשעהענישען פיהרט אן דער וואיעוואדע פערזענליך.

אין דער קהלה איז געקומען א פאליציי-קאמיסאר, וועלכער האט אנגעהויבען צו רעגיסטרירען די פערוואונדעטע און געליטענע יודען. ביז איצט זענען רעגיסטרירט געווארען 50 יודען. ס'איז אפגעשטעלט געווארען אין זיין טעטיגקייט דער פאליציי אספיראנט קאסאווסקי.

אויף דאנערשטאג האט דער קולטור-אמט פראקלאמירט א פראטעסט-אקציע. דער „לעגיאן מלאדיך" האט פארעפענטליכט אנ'אויפרוף געגען דער העצע פון די ענדעקעס.

* * *

ווארשא, 25 (מ"א טעלעפאניש)

אונטער פארזיץ פון בילדונגס-מיניסטער איז מאנטאג פארגעקומען די יעהרליכע פערזאמלונג פון מלוכה-ראט פאר ערציהונג. ביים בעהאנדלען די פרייע פארשלאגען האט סען. פראפ. ד"ר שאר נאך א זאכליכער בעגרינדונג פארגעלעזען א דעקלאראציע, וואס פראטעסטירט קעגען אנטיסעמיטישע עקסצעסען אויף די הויכשולען און וואס פאדערט אויף דעם בילדונגס-מיניסטער אויפצונעמען די אלע נויטיגע שריט מצד די מלוכה'שע און אקאדעמישע מאכט-ארגאנען כדי זיכער נארמאלע און רוהיגע שטודיען אין די אוניווערזיטעטס־אויטאנאמיע אין איהר אייגענטליכער בעדייטונג אלס פרייהייט פון אונטעריכט און שטודיום. היות אין הסכם מיט'ן רעגולאמין האט די ענטשפרעכענדע רעזאלוציע נישט געקאנט אפגעשטימט ווערען, איז זי אויפגענומען געווארען אין פארם פון א פראטאקאל.

שטורמישע זיצונג פון לאדזשער קהלה=ראט

מעהרהייט-פראקציע פון אגודה ארויסגעטראגען אנ'אורטייל געגען ראטמ. אדוו. י. ווייצמאן.

ציוניסטישע און אונפארטייאישע פראקציעס האבען זיך אפגעהאלטען פון שטימען

... ווי ס'איז געווען פאראויסצוזעהן האט די זיצונג פון קהלה-ראט, אויף וועלכער עס ... געדארפט בעטראכט ווערען דער אינצידענט ... פרעזעס מינצבערג און פרנס אדוו. ווייצ־ ... ארויסגערופען א היייסען אינטערעס אין אלע ... געזעלשאפטליכע קרייזען, ווער ס'האט נאר ... א יין דערפאר, אז דער ענין איז א דורכ־ ... געזעלשאפטליכער און נישט קיין פריוואטער. אפילו נישט א פראגע פאר'ן קהלה-ראט אליין, ... געקומען צו דער נעכטיגער זיצונג פון קהלה־ ...

... זיצונג איז געווען בעשטימט אויף א האלב ... אין אווענט. אבער שוין א שטיק צייט פריהער ... זיך אויפ'ן הויף אנגעהויבען זאמלען א גרויס־ ... צאהל מענשען, דער גרעסטער טייל אנהענגער ... דער פאלקס-פארטיי, וועלכע האבען געוואלט ... קומען אויף דער גאלעריע. **דאס קהלה-פרע־ ... ום האט אבער געהאט בעשלאסען ... עם נישט צוצולאזען אויף דער גא־ ... ריע**, דאס הייסט אז די זיצונג זאל זיין א גע־ ... מיט'ן אויסנאהם פון די פרעסע-פארשטע־ ... וועלכע וועלען קענען זיין אנוועזענד.

... פערזאמעלטע אויפ'ן הויף האבען זיך געווענ־ ... מיט א בריף צום פרעזידיום וועגען אריינלא־ ... זיי אויף דער זיצונג. פרעזעס ליבערמאן האט ... דעמאלט האבען די פערזאמעלטע, וועל־ ... האבען זיך אגב די גאנצע צייט זעהר רוהיג ... געהאלטען, אויפגעריסען די טיר און אריין אין זאל.

אין דעם מאמענט איז אנגעקומען ראטמאן כארי ... פרעזעס מינצבערג האט זיך צו איהם געווענ־ ... אז ער זאל ווירקען אויף זיינע פארטיי-חברים, ... זאלען פארלאזען דעם קהלה-לאקאל, ווייל די ... איז א געשלאסענע.

... פרנס כארי האט דערויף געענטפערט, אז נישט ... האט געבעטען זיינע חברים און נישט זיין זאך ... זי צו הייסען גיין.

... באלד דערויף זענען אבער **אנגעקומען עט־ ... פאליציאנטען וועלכע האבען ... געבעטען דעם פערזאמעלטען**, ... אלע זענען זיך רוהיג, אהן שום אינצידענ־ ... פונאנדערגעגאנגען.

... דערווייל איז געווארען שפעט און ווען פרעזעס ... האט געוואלט עפענען די זיצונג האט זיך ... אז די עלעקטריע אין זיצונגס-זאל איז ... קאליע געווארען און די זיצונג האט זיך ... אין אווענט פעטעמט אין האלב־ ... טערן זאל. די זיצונג איז די גאנצע צייט געפיהרט געווארען אין א זעהר אנגעשטרענגטער שטימונג פון צייט צו צייט זענען פארגעקומען זעהר שטירמישע מאמענטען, אזוי אז די זיצונג האט זיך פארצויגען ביז 2 א זייגער ביינאכט.

פרעזעס ליבערמאן עפענט די זיצונג, ערקלערט, אז אין דער צייט ווען יודען לעבען איבער אזעלכע שווערע צייטען, אין דער צייט ווען די אנטי-יודישע געשעהענישען יאגען איינע די אנדערע, ווען דער לאדזשער קהלה-ראט האט בעטרויערט די געפאלענע קדושים אין לאדז — אין אזא צייט ווען דאס יודענטום דארף זיין פעראייניגט און אומעטום ארויסטרעטען אין א פעראייניגטען פראנט, כדי צו קענען געבען א ווידערשטאנד די אויסערליכע שונאים — איז אויף דער זיצונג פון קהלה-ראט דעם 15 נאוועמבער געקומען צו דעם שארפען אינצידענט.

איך בין זיך מוחה, האט פרעזעס ליבערמאן געזאגט, **אז איך האב באלד אויפן ארט געדארפט רעאגירען און אויסנוצען מיין רעכט אלס פארזיצער פון ראט**, אבער דאס האב איך נישט געוואלט בכיוון טון, כדי נישט אפצושוואכען דעם איינדרוק פון דעם פראטעסט, וואס דער קהלה-ראט האט אנגענומען געגען די אנפאלען און געגען ארויסטרייבען די יודישע פרנסות, וואס איז אויפן פארשלאג פון אדוו. ווייצמאן דעמאלט איינשטימיג אנגענומען געווארען, אבער צוליב דעם איז נאך שפעטער געקומען צו שארפע אינצידענטען און צו אזעלכע אויסדרוקען, וועלכע מ'הערט נישט אין קיין שום געזעלשאפט און ארגאניזאציע, מכל-שכן שוין אין אזא ערנסטע אינסטיטוציע ווי ס'איז דער ראט פון דער צווייט-גרעסטער יודישער קהלה אין פוילען. באלד נאך דער בעקאנטער זיצונג פון קהלה-ראט האב איך געשיקט א בריף צו אדוו. ווייצמאן און איהם אנגעגעבען א טערמין פון 3 טעג מיטצוטיילען דער קהלה, וואס פאר א מיסברויכען און נישט אנשטענדיגע זאכען ס'זענען פארגעקומען אין דער קהלה, ווייל דער אינצידענט טיילט זיך דאך אין 2 טיילען, איינער וועגען די בעלידיגונגען, וואס אדוו. ווייצמאן האט געווארפען אויף דעם פרעזעס מינצבערג און די צווייטע וועגען די פארוואורפען, אז אין דער קהלה זענען פארגעקומען מיסברויכען און נישט אנשטענדיגע זאכען. **מיר האבען פערלאנגט פון אדוו. ווייצמאן אנצוגעבען קאנקרעטע פאקטען פון מיסברויכען**, כדי צו קענען פיהרען אנ'אויספארשונג. אדוו. ווייצמאן האט נישט געענטפערט און ווען דער טערמין פון 3 טעג האט זיך געענדיגט האב איך צונויפגערופען א צווישען-פראקציאנעלע זיצונג פון פארשטעהער פון אלע פראקציעס, וועלכע געפינען זיך אין דער קהלה. ס'זענען דארט ארויסגעזאגט געווארען פארשידענע קאנצעפציעס וועגען ליקווידירען דעם שארפען אינצידענט און צום סוף איז בעשלאסען געווארען צו געבען דעם אדוו. ווייצמאן א געוויסען טערמין צוריקצוציהען די געווארפענע בעשולדיגונגען. דער טערמין איז פערלאפען פון 8 טעג. אויף דעם בריף, וואס אדוו. ווייצמאן האט בעקומען וועגען דעם דאזיגען ענין, האט ער געענטפערט מיט בריף אין דער פרעסע, אז ער געהט נאר איין אויף א געזעלשאפטליכען געריכט.

אלס פארזיצער פון קהלה-ראט, זאגט ווייטער פרעזעס ליבערמאן, צוליב דעם, וואס אלע אינטערווענצען ביי אדוו. ווייצמאן צוריקצוציהען די בעלידיגונגען געגען פרעזעס מינצבערג, האבען נישט געהאט קיין פעולה, נוץ איך אויס דעם פאראגראף 9 פונקט 10 פון רעגולאמין, **וועלכער גיט מיר דאס רעכט צו ווענדען זיך צום קהלה-ראט אויסצושליסען דעם אדוו. ווייצמאן אויף דריי זיצונגען פון קהלה-ראט**, צום דאזיגען פארשלאג איז לויט'ן רעגולאמין נישט פארהאן קיין דיסקוסיע.

דא ענטשטעהט א שרעקליכער טומעל. פרנס כארי כאפט זיך אויף פון ארט און שרייט:

— איך פראטעסטיר! כ'בעט א ווארט! מ'קען נישט א מענש אפשפעקענען און איהם נישט לאזען פערטיידיגען.

דער פארזיצער קלינגט מיט'ן גלאק און בעת די געשרייען פון פרנס כארי שטימט ער אפ זיין פארשלאג וועגען אויסשליסען אדוו. ווייצמאן אויף 3 זיצונגען פון קהלה-ראט. די אפשטימונג איז נישט קיין קלארע. מען ווייסט נישט ווער ס'האט געשטימט און ווער נישט, דער פארזיצער ערקלערט אבער, אז דער פארשלאג איז אנגענומען געווארען.

ראזאר גלאטמאן שרייט: קיינער האט נישט געשטימט.

פארזיצער: דאס איז מיין זאך.

פרנס כארי: דאס איז א געמיינהייט.

פרנס ליבערמאן: צוליב דעם אויסדרוק „געמיינהייט", וואס פרנס כארי האט בענוצט **לעג איך פאר אויסצושליסען פרנס כארי אויף איין זיצונג פון קהלה-ראט.**

ס'הייבען זיך עטליכע הענד אין דער פרעזעס ערקלערט, אז דער פארשלאג איז אנגענומען געווארען.

פרנס כארי: איך פייף אויף אייך, ס'איז א כבוד אויסגעשלאסען צו ווערען דורך אייך.

פרנס לימאן: די ציוניסטען האבען נישט געשטימט נישט פארן ערשטען און נישט פארן צווייטען פארשלאג.

דאן ערקלערט דער פארזיצער, אז ער טרעט צו צו דעם צווייטען טייל פון דער פראגע וועגען די פארוואורפען, וואס זענען געמאכט געווארען מכח מיסברויכען און נישט אנשטענדיגע זאכען, וועלכע זענען פארגעקומען אין דער קהלה און גיט דאס ווארט דעם פרעזעס מינצבערג.

ווי נאר פרעזעס מינצבערג בעוויזט זיך אויף דער רעדנער-טריבונע, **ענטשטעהט ווידער א שרעקליכער טומעל**

פרנס כארי שרייט: איך פראטעסטיר, איך בעט א ווארט, ס'איז נישט דערלאזבאר.

פרעזעס מינצבערג וויל אנהויבען רעדען, אבער פרנס כארי, וועלכער ווערט אונטערגעשטיצט דורך ראזאר גלאטמאן לאזען איהם בשום אופן נישט רעדען.

פרנס כארי שרייט: איך וועל פריהער נישט לאזען רעדען, כ'וועל פריער נישט לאזן ווייטער פיהרען די זיצונג ביז איך וועל בעקומען א ווארט צו אנ'אויפקלערונג.

פרנס ליבערמאן: איך אפעליר צו אייך.

פרנס כארי: איך אפעליר צו אייך, איך וועל נישט לאזען רעדען.

ה' כארי נעהמט א שטוהל און קלאפט פסדר אין טיש אזוי לאנג ביז דער פארזיצער ערקלערט א הפסקה אויף 10 מינוט.

בעת דער הפסקה **האט ראזאר גלאטמאן פון אויפרעגונג געחלשט און מ'האט איהם געמוזט אפפיהרען אהיים.**

נאכדעם ווי פרעזעס ליבערמאן בענייט די זיצונג נעהמט א ווארט צו אנ'ערקלערונג פרעזעס מינצבערג, וועלכער זאגט:

כדי נישט צו געבען קיין סיבה צו זאגען, אז מיר לאזען נישט רעדען פרנס כארי, ציה איך מיך איצט צוריק פון מיין ווארט און בעט חשם ראט צו לאזען רעדען דעם פרנס כארי.

פרנס כארי זאגט צוו. אנדערן: ס'איז טרויעריג וואס מ'דארף רעדען אין אזא שטימונג. די זיצונג האט זיך באלד אנגעהויבען מיט אנ'אוואנטורע, פאר וואס האט מען נישט צוגעלאזען דעם עולם, וועל־

(ווייטער זעה 3-טע זייט)

„עס מוז זיין אין ארט אונטער דער זון, וואו יודען זאלען קענען לעבען ווי זיי ווילען"

דר. חיים ווייצמאן גיט אפ ערקלערונגען פאר דער קעניגליכער קאמיסיע. — די לאגע אין פוילען און דייטשלאנד. — עבר-הירדן איז געווען יודיש

ירושלים, 25 (יט"א טעלעגראפיש)

אויף דער היינטיגער דריטער עפנטליכער זיצונג האט די קעניגליכע קאמיסיע אונטערן פארזיץ פון לארד פיל אויסגעהערט די ערקלערונגען פון פרעזידענט פון דער יודישער אגענץ און ציוניסטישער וועלט-ארגאניזאציע, ד"ר חיים ווייצמאן.

זיין ערקלערונג האט דר. ווייצמאן אנגעהויבן פון אן אלגעמיינער כאראקטעריסטיק פון די בעציאונגען אין דער יודישער וועלט גופא און וועגן די פארהעלטנישן צווישען דער יודישער בעפעלקערונג און די אפיציעלע יודישע ארגאניזאציעס.

דר. ווייצמאן גיבט דאן איבער צו כאראקטעריזירען די לאגע פון יודישען פאלק צו דער לאגע פון מיט 20 יאהר צוריק. דעמאלס — זאגט ווייצמאן — האבען וואנדערנדיגע יודען געקענט געפינען א היים אין אמעריקא, איצט זענען פאר זיי געשלאסען די טויערן פון אלע לענדער.

די לאגע פון די העכער דריי מיליאן יודען אין פוילען — זאגט ד"ר ווייצמאן — איז געווען אם בעסטען כאראקטעריזירט דורך דעם פוילישען אויסערן-מיניסטער יוזעף בעק. וואס זיינע אויסערונגען לאזען זיך צוזאמענפאסען אין דער בעהויפטונג, אז פוילען איז לויט דער מיינונג פון מיניסטער האט מיט 2 מיליאן יודען צופיל. די הויפט-סיבה איז, צוליב וועלכער די לאגע פון די יודען אין פוילען אזוי א שלעכטע, דארף מען זוכען אין דער איצטיגער לאגע פון דער פוילישער לאנדווירטשאפט. דער דאזיגער מצב — מיינט ד"ר ווייצמאן — איז גורם, דאס גרויסע מאסען פויערים פון די דערפער קומען אין די שטעט צו קאנקורירען דארט מיט'ן יודישען האנדעל.

די טראגעדיע פון די יודען אין דייטשלאנד — זאגט דר. ווייצמאן — איז קלענער ווי די טראגעדיע פון די פוילישע יודען.

מיר יודען — זאגט דר. ווייצמאן — זענען טענות שטארק אויפגעהויטען אונטער איינגעארט, וואס פארא צעהן אפער קומט ארויס דערפון, ווען מיר זענען אומעטום, וואו די וועלט דארט נאר אנ'עק, א מינדערהייט, און עס איז נישטא קיין ארט אונטער דער זון, וואו מיר זאלען זיין א מעהרהייט.

אין דער גאנצער גרויסער וועלט מוז זיין איין ארט, וואו יודען זאלען זיך קענען אויסלעבען אזוי ווי זיי ווילען.

נאך א איבעררייס פון 5 מינוט, וואס איז פערארדענט געווארען צוליב ד"ר ווייצמאנ'ס מידקייט, איז די זיצונג בענייט געווארען.

דר. ווייצמאן בעהאנדעלט דאן די פראגע פון אראבישען נאציאנאליזם.

מאנכע בעהויפטען — זאגט דר. ווייצמאן — אז דער וואוקס פון אראבישען נאציאנאליזם האט גורם געווען די לעצטע אונרוהען אין א"י; עס איז אבער זיכער, אז נישט קיין סך פון די אראבישע פיהרער האבען באמת רעכט צו רעדען אין נאמען פון אראבישען פאלק.

איינער פון די אראבישע פיהרער, וועלכע האבען דאס דאזיגע רעכט זיכער געהאט, איז געווען דער פערשטארבענער קעניג פייזול. נאכדעם ווי איך האב איהם געהאט גאנץ גענוג אויפגעקלערט די יודישע אספיראציעס, בעשט־עכו גע' זין פלע-נער, האט ער, קעניג פייזול, גוט פערשטאנען די לאגע ווי זי זעהט אויס און מיר זענען געווארען גוטע פריינד. קעניג פייזול האט מיט מיר אונטערגעשריבען אן אראביש-יודישען פריינדשאפטס-טראקטאט, און דער מאראלישער ווערט פון דעם דאזיגען אבמאך איז נאך ביז'ן היינטיגען טאג נישט געמינערט געווארען, צו דער צושטאנד-ברענגונג פון דעם דאזיגען אפמאך האט אויך פיל בייגעהאלפען קאל. לאורענס, איינער פון די הייסעסטע און איבערגעבענסטע פריינד פון די אראבער.

מעגליך — זאגט ד"ר ווייצמאן — אז מיר קומען אין דעם לאנד ווי פרעמדע, די מענשען, וואס טוען בלויז זייער אייגענע ארבייט און טהוען כלומרשט גארנישט כדי צו פערשאפען זיך די פריינדשאפט פון די אראבער. אבער אונזער האנד איז נאך איצט אויך אויסגעשטרעקט צו פריינדליכע פריינדשאפט, לײדער הערען מיר נישט קיין ענטפער. אויב די קעניגליכע קאמיסיע וועט אונטערזוכען די יוגענד און מעגליכקייטען פון יודיש-אראבישער פריינדשאפט, זענען מיר תמיד גרייט מיטצוהעלפען.

ד"ר ווייצמאן בעהאנדעלט דאן פערשידענע פראקטישע פראגען פון א"י-אויפבוי, ווי קאלאניזאציע, אימיגראציע א. א. וו. פון יודישען שטאנדפונקט.

רעדענדיג וועגען פראגען פון אימיגראציע, זאגט ד"ר ווייצמאן:

די יודען זענען מספים אויף דער גילטונג פון פרינציפ וועגען דער אויפנאהמס-פעהיגקייט פון לאנד אין ווירטשאפטליכער הינזיכט, אבער דער דאזיגער פרינציפ מוז האבען א גערעכטע אנווענדונג. זאל ווען א יוד קומט קיין א"י, זאל ער נישט געפינען די טויערן צו זיין היים געשלאסען, נאר ער זאל מעגען אין איהר אריין ווי א בעלגיער אדער ענגלענדער, וואס קעהרט זיך אום אין זיין היים.

די אראבער — זאגט ווייטער ד"ר ווייצמאן — בעקלאגען זיך. אבער דווקא זיי האבען דאך אזוי פיל געוואונען פון דער וועלט-מלחמה. פאר זיי זענען די רעזולטאטען פון דער מלחמה געווען אזוי גינסטיג ווי פאר קיין שום אנדער פאלק. די אראבער האבען היינט גאנצע פינף שטאטען. אויב זיי זענען נאך דערמיט אונצופרידען, דאן פרעגט זיך, וועלכעס פאלק און וועלכער מענש קען יא זיין צופרידען.

מיר זענען געקומען אין דעם דאזיגען קליינעם לאנד, בעהויכט פון דעם בעסטען ווילען פארט צוזעצען די אלטע טראדיציעס און צו ארבייטען אין הסכם מיט זיי פאר אלעמענס וואויל. עס איז דא אן אלטע טראדיציע פון יודיש-אראבישער צוזאמענארבייט. די דאזיגע צוזאמענארבייט האט אין היסטארישע צייטען געגעבען די שענסטע רעזולטאטען, און זי איז עס געווען דער שורש פון דער פיינער קולטור פון אלטער שפאניען. עס איז נאך זיכער פארהאן א וועג און א מעגליכקייט, די דאזיגע טראדיציע אויפצופרישען, און מען קען נאך העלפען צו דערברענגען צו א יודיש-אראבישער צוזאמענארבייט.

א זעהר וויכטיגע ערקלערונג גיט דאן אב ד"ר ווייצמאן וועגען עבר-הירדן.

ווען די באלפור-דעקלאראציע — זאגט ד"ר ווייצמאן — איז פראקלאמירט געווארען אין 1917 און נאך גאנצע פינף יאהר שפעטער, ביז'ן יאהר 1922, איז עבר-הירדן געווען אונזערס. דאס גאנצע לאנד — ציסיארדאניען און טראנסיארדאניען — זענען אונז געווען געזיכערט אלס דאס לאנד פון קאמפאקטער יודישער קאלאניזאציע פאר'ן אויפבוי פון דער יודישער נאציאנאל-היים. און ערשט בלויז צוליב טעמים, וואס זענען בעוואוסט בלויז סער הערבערט סעמיועל'ן, איז עבר-הירדן אבגעריסען געווארען פון מערב-א"י. (ווי בעקאנט, איז דאס טשערטשיל-ווייסבוך פון 1922, לויט וועלכען דער מאנדאט איז אינטערפרעטירט געווארען אלס דאקומענט, וואס בעציהט זיך נישט אויף עבה"י, ארויסגעגעבען געווארען אין דער צייט פון סעמיועל'ס הויך-קאמיסארשאפט אין א"י.)

מיר זאגען — פערענדיגט ד"ר ווייצמאן דעם טייל פון זיין ערקלערונג — דער קעניגליכער קאמיסיע: איהר מוזט בעטראכטען די עקזיסטירנדע מעגליכקייטען פאר דער ענטוויקלונג פון עבר-הירדן.

אין מאמענט, ווען די דעפעשע ווערט ארויסגעשיקט, גיט נאך אב ד"ר ווייצמאן זיינע ערקלערונגען פאר דער קעניגליכער קאמיסיע.

ירושלים, 25 (יט"א טעל.)

אין אן אפיציעלען קאמוניקאט, וואס די קעניגליכע קאמיסיע האט ארויסגעגעבען נעכטען אווענט ווערט בעזאגט, אז דער דירעקטאר פון עמיגראציע-אמט בײם באדען-דעפארטאמענט, דאגלאס אנדריוס, האט בעת זיינע געסטריגע ערקלערונגען פאר דער קאמיסיע מיטגעטיילט, אז די רעגירונג האט בעקומען 3271 בקשות פון אז. גער. ארויסגעשטויסענע (דעפלאסירטע) אראבער. די רעגירונג האט איינגעארדענט אויף פרישען באדען 664 אראבער. 317 בקשות פון אזעלכע אראבער זענען צוליב פערשידענע סיבות געבליבען נישט בעריכטיגט. די איבעריגע אפליקאציעס ווערען נאך בעטראכט.

ירושלים (יט"א) פארטזעצענדיג זיינע ערקלערונגען פאר דער קעניגליכער קאמיסיע האט דר. ווייצמאן גערעדט וועגען דער בעדייטונג פון דער באלפור-דעקלאראציע פארן יודישען פאלק.

די באלפור-דעקלאראציע — זאגט דר. ווייצמאן — ווערט בעטראכט דורכן יודישען פאלק אלס די „מאגנא כארטא". די באלפור-דעקלאראציע מיינט: יהודה און דאס יודישע פאלק ווערען ווידער אויפגעריכט.

דאס יודישע פאלק האט דאס געפיהל, אז עס מוז עפעס געטון ווערען, כדי צו געבען א היים דעם דאזיגען פאלק, וואס ווערט גערודפ'ט, געפייניגט און געפינט נישט קיין רוה פאר זיך.

ווען די באלפור-דעקלאראציע איז געגעבען געווארען, האט מען געזאגט: דאס מיינט מען די ארימע יודען. דאגעגען וועלען די רייכע יודען פון מערב-אייראפע זיך שוין אליין העלפען. זיי — די רייכע יודען — זענען אויך געווען געגנער פון דער באלפור-דעקלאראציע, און ווען זי איז דעקלארירט געווארען, האבען זיי בעשריבען גענוי איהר מעמאריאלען.

ווען דער אמעריקאנער שטאטס-סעקרעטאר לאנסינג האט מיר, נאך דער פראקלאמירונג פון דער באלפור-דעקלאראציע, געפרעגט, וואס בעדייט דער יודישער נאציאנאליזם און די יודישע פאדערונג אויף א"י, האב איך איהם געענטפערט: ארץ-ישראל זאל זיין אזוי יודיש ווי ענגלאנד איז ענגליש. דאס בעדייט אבער נישט, אז מיר ווילען אין וועלכער-עס-איז הינזיכט אדער מאס ברענגען שאדען און שטערען די רעכט פון די נישט-יודען, וואס זענען דא אין א"י.

איך בעט אייך, מיינע הערן — ווענדעט זיך ד"ר ווייצמאן צו דער קאמיסיע — אדרבה, זוכט, פארשט און קוקט נאך, צי האבען מיר געטון וועמען-עס-איז אנ'אומרעכט, צי איז אימיצען אין א"י צוליב אונזער שולד געשעהען עטוואס שלעכטס. פאר גאט און פאר דער גאנצער וועלט זאג איך: ניין, מיר האבען קיינעם קיין רעה נישט געטון.

איך וויל זאגען נאכמעהר: יודען האבען בעטון גוטס אין א"י אויך די נישט-יודען. מיר זאגען אויפריכטיג: אז דאס איז נישט געווען דער ציל, צוליב וועלכען מיר זענען געקומען קיין א"י, און נישט צוליב אנדערע זענען מיר נעגאנגען בויען דאס דאזיגע חרובע לאנד. מיר האבען אבער פיל געטון אינדירעקט פאר אנדערע, טאקי פאר אראבישע איינוואוינער פון דעם לאנד.

איך וויל, די קעניגליכע קאמיסיע זאל ... סען, וואס מיר האבען פאר די אראבער ... איז געטון האבען עס די ארימע יודען, וואס זענען אהער געקומען אהן געלד. ... שע יודענטום, וואס האט אנגעהויבען ... איז געווען צוברעכען. די רייכע יודען, ... ראטשילד'ס און די אנדערע, זענען געווען ... יוגנד און אונזער ארבייט. און מיט די ... וואס מיר האבען געזאמעלט פון די אויך ... מיט זייער בלוט און שווייס, מיט זייער ... ענערגיע, האבען מיר בעבויט דאס דאזיגע ... ירטע און וויסטע לאנד.

מיט א ריין געוויסען קענען מיר ... זיין: נאך פופצעהן יאהר פון יודישער ארבייט ... בען מיר געטון פיל גוטעס אין דעם דאזיגען ... נישט בלויז פאר זיך.

מאנכע — זאגט ווייטער דר. ווייצמאן — בעהויפטען, אז 400 טויזענד דונאם באדען ... דער קרן-קימת האט אין זיין רשות, איז שוין ... מעהר קיין ערד אין נישטא פאר יודען. אבער ... איינציגער לאנד-גוט אין קאנאדע צי אין ... לאנד איז דאך פיל גרעסער, ווי דאס ... פערמעגען פון ... ימת.

מען האט מיר געזאגט, אז אלע גרויסע ... דענס אין לאנד געפינען זיך שוין אין ... אז יודען האבען ... פארכאפט פאר זיך אלע ... בארג און נוטע שטחים. איך זאג אבער: ... דער באדען גוט, ער איז פרוכטבאר ... פינט זיך אין אונזערע הענד. פריהער ... ער געווען שלעכט, פונקט אזוי שלעכט ווי ... אנדערע שטחים, וואס געפינען זיך נאך אין ... לאנד. פונקט אזוי שלעכט און פונקט ... פרוכטבאר.

אין 1919 האבען מיר געזאגט די ... פון דער א"י-אדמיניסטראציע: עס איז מעהר ... קיין באדען אין א"י, וואס זאל קענען אויס... ווערען פאר קאלאניזאציע. עס זענען נאך ... געבליבען אונפרוכטבארע זאמדען. אבער ... דאס ווייסען אלע — תל-אביב איז דאך ... געווארען אויף זאמד...

Dr.
Dołkowyski
ציגעל-נאס 11, טעל. ...-02
ספעצ. פאר טריפער. סיפיליס און הויט-קראנ...
בעהאנדלונג פון מענער-שוואכ...
נעמט אן פון 8—11 בייטאג און 4—9 ...

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאנא 15, טעל. ...-07
ספעציעל-ארצט פאר מענער - שוואכ...
האנדלונג און סעקסועלע בעראט...
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 ...
זונטאג פון 9—1 פארמיטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פר...

BIURO PISANIA PODAŃ
władz administracyjnych i sądowych.
Przepisywanie na maszynie.
M. Augenfisz,
Łódź, Zawadzka 9.

Dr. med.
Braun
צוריקגעקעהרט
ספעצ. פאר טריפער. סיפיליס, הויט - קראנקהייטען. בעהאנ...
פון מענער-שוואכ...
צעגעלניאנא 4, טעל. ...57
נעמט אן פון 8—2 מיטאג און ...
ספעציעלער השיטע-זאל פאר ...
פאר א ונבעמיטעלטע—לעטשניצ...

DR. MED. H.
Różaner
הויט, וועגערישע און סעקסועלע קר...
NARUTOWICZA 9,
tel. 128-98.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריק איך אויס דער פאמיליע סקאסאווסקי צוליב'ן טויט פון זייער פאטער איז מאן
הערשעל נ"ע
זייט געטרייסט מיט המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.
בעריש שווארץ
קאנסטאנטינער 49
צעמונגר-פערשפרייטער.

א ווירטשאפטליכע אינסטיטוציע
זוכט א בעאמטען
וועלכער בעהערשט די יודישע און פוילישע שפראך אין ווארט און שריפט ווי אויך מאשין-שרייבען. אפערטען אונטער „בע-שיידען געהאלט" אין דער אדמיניסטר.

Dr. med.
J. Nadel
ספעציאליסט פון אקושעריע- און פרויען-קראנקהייטען
אנדזשעיא 4, טעל. 228-92.
נעמט אן פון 10—12 און פון 5—7 אוו
אין דער לעטשניצע בזשעזשינער 11
יוני 12 ביז 1 בייטאג

געדענקט, ביי
שטשעשליווי
א גרויסער אויסוואהל פון
אריגינעלע בילליגער און
טאמאשאווער סחורות
אויף אנציגער און פאלטענס
פון די בעסטע קוואליטעטען
אויף פערשידענע רעשטען
קומט און איבערצייגט אייך
R. Szczęśliwy
לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5
טעל. 156-09.
געדענקט פראנט II שטאק.

Dr. med. LEON FAMILIER
אינערליכע און קינדער - קראנקהייטען
6. שערפיעג 37 בענעדיקטא)
נעהמט אן פון 5—7 נאכמ.

Dr. B. Hurwicz
Choroby skórne i weneryczne
Piotrkowska 10
נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב - פון 8 ביז 1 בייטאג

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון ציינער און יאסלעס
האט זיך איבערגעצויגען אויף
Piotrkowska 56, tel. 129-77.

מודעה.
דער קצב
יצחק זענטקאווסקי
פיעטריקאווער 117
איז גע'אסרט, ווייל ער האט אפגעשיקט צו א קונה פלייש, נישט אויסגעטריבערט פון חלב, וואס איז אנ'אסור פרוש און ער לאזט נישט צריין אין זיין יאטקע קיין מנקר.
ועד הרבנים ועד הכשרות.

פערשפרייט דעם נייעם פאלקסבלאט

לעטשניצע
פארוועגעריש קראנקע
פון דאקטוירים ספעציאליסטן
לאדז, זאוואדזקא 1
טעל. 122-78
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד.
וועגעריש-קראנקע, מענערשוואכע און הויט-קראנקהייטען
אנאליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס-סטאציע
אין טעטיג א גאנצען מעת לעת
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל
א בעראטונג 3 זל.

ווייטערדיגע שלאכטען נעבען מאדריד

מאדריד, 25 (ספ. טעל.)
דער רעגירונגס־קאמוניקאט מעלדעט, אז היינט זענען פארגעקומען צוזאמענשטויסען צווישען רעגירונגס־מיליטער מיט די אויפשטענדיגע. דאס רעגירונגס־מיליטער האט אומעטום געהאט ערפאלגען.

מאדריד, 25 (ספ. טעל.)
אלע ריכטונגען און די פראפעס. פעראייניגען זענען ארויסגעגעבען אן׳אויפרוף צו דער דעמאקראטיע פון דער גאנצער וועלט וועגען פראטעסטירען געגען די פערברעכענס, וואס די אויפשטענדישע בעגעהען בנוגע דער אומשולדיגער בעפעלקערונג און נעגען פערניכטען מאדריד.

מאדריד, 25 (ספ. טעל.)
„העראלד“ מעלדעט, אז זייט עטליכע טעג ווערען עוואקואירט קיין וואלענציא זקנים, פרויען און קינדער. אלע אנטי־פאשיסטישע ארגאניזאציעס וועלען פאר אונבעדינגט נויטיג די שנעלע עוואקואציע פון דער בעפעלקערונג, וועלכע נעמט נישט קיין אנטייל אין די קאמפען מיט׳ן אויסנאהם פון פרויען, וועלכע ברענגען נוצען דער נאציאנאלער פערטיידיגונג. מאדריד ווערט איצט בעטראכט אלס פארטיפיקירט ארט און די מאכט שטרעבט, אז אלע איבעריגע פערזאנען זאלען ווי אמשנעלסטען עוואקואירט ווערען.

לאנדאן, 25 (ספ. טעל)
די ענגלישע אדמיראליטעט האט פעראָרדענט אז די ענגלישע פלאטילע, וואס געפינט זיך אויף מאלטא זאל אפשווימען אין די שפאנישע וואסערן. די דאזיגע פעראָרדנונג שטעהט אין צוזאמענהאנג מיט׳ן אנזאג פון גען. פראנקא צו בלאקירען בארצעלאנא.

פאריז, 25 (ספ. טעל.)
אין די קרייזען וואס זענען נאהענט צום אויסערן־מיניסטעריום בעטאנט מען, אז די פראנצויזישע רעגירונג אנערקענט נישט קיינעם פון די צדדים וואס קעמפען אין שפאניען פאר מלחמה־האלטענדע און וועט נישט אנערקענען די בלאקאדע פון די שפאנישע ברעגעס. די פראנצויזישע רעגירונג האט בעזאלט ארויסגעבען די קריגס־שיפען א בעפעהל צו קומען צו הילף די פראנצויזישע שיפען, וועלכע וועלען פערהאלטען ווערען דורך די שפאניער.

פאריז, 25 (ספ. טעל.)
די אויסערן־קאמיסיע פון פראנצויזישען פארלאמענט האט מיט א מעהרהייט נעגען די שטימען פון די קאמוניסטען בעשלאסען ווייטער זיך צו האלטען ביי דעם נישט אינטערווענץ־פראקטיק.

לעצטע דעפעשען

בערלין, 25 (ספ. טעל.)
דא איז אנגעקומען א ידיעה פון מאסקווע, אז דער פארזיצער פון „וציק“ האט בעגנעדיגט דעם דייטשען אינזשענער אינזש. שטיקלינג, וועלכער איז פערמשפט געווארען צום טויט און איהם פערביטען די שטראף אויף 10 יאהר טורמע.

מאסקווע, 25 (ספ. טעל.)
אין קרעמעל איז היינט געעפענט געווארען דער 8 אויסערגעווענליכער קאנגרעס פון די סאוויעטען מיט אנטייל 2033 דעלעגאטען. אויף דער טאג ארדנונג געפינט זיך בלויז איין פונקט: די נייע קאנסטיטוציע פון ראטען־פערבאנד.

דעם קאנגרעס האט געעפענט קאלינין. נאכ׳ן וועהלען א פרעזידיום פון 29 פרזאן האט סטאלין רעפערירט די נייע קאנסטיטוציע.

ווארשא, 25 (טעל.)
היינט זענען פארגעקומען גרויסע ארעסטען פון יודישע סוחרים אויף גענשע־גאס. זיי ווערען בעשולדיגט אין שטייער־מיסברויכען.

בערלין, 25 (ספ. טעל.)
אפיציעל ווערט געמעלדעט, אז היינט איז אונטערגעשריבען געווארען דער אפמאך צווישען יאפאן און דייטשלאנד, וועגען בעקעמפען דעם קאמוניסטישען אינטערנאציאנאל.

שטורמישע זיצונג פון לאדזשער קהלה־ראט

(ענדע פון דער 1־טער זייט)

ער איז געקומען אויסהערען די טענות? פארוואס האט מען צו זיי געווענדעט פאליציי. אויב מ׳האלט, אז די פאלקס־פארטיי איז אזוי קליין און מ׳דארף זיך מיט איהר נישט רעכענען, פארוואס האט מען זיך אזוי דערשראקען, בעת די מיטגלידער פון דער פארטיי, וועלכע זענען אהער געקומען. איך קען פערשטעהן, אז ווען מינצבערג איז נאך נישט געווען אין דער קהלה האט שוין די פאלקס־פארטיי עקזיסטירט און וועט נאך עקזיסטירען ווען מינצבערג וועט נישט זיין.

אריבערגעהענדיג צום עצם ענין, זאגט ווייטער פרנס כארי: די „אגודה“ געהט נאך די היינטיגע מאר איך וויל עס פיהרט זיך. אז עס משפטן די, וועלכע ווערען אלייך בעשולדיגט. ס׳איז ענטשטאנען אן׳אינצידענט, א ליכטטראגער אדער א שורש־פערע, ס׳ווערט בעשולדיגט די מעהרהייט און קהלה האט און די זעלבע מעהרהייט ווילען זיין די שופטים, וואס איז דען אייגענטליך פארגעקומען? דאס זעלבע וואס קומט פאר אין פיל פארלאמענטען. אדוו. ווייצמאן האט ארייגעטראגען א פארשלאג, אז חשר קהלה־ראט זאל זיך אויפלעזען. ער האט דאס רעכט געהאט. אין פיל פארלאמענטען זענען שוין געווען וועלכע פארשלאגען און קיינעם איז נאך נישט איינגעפאלען אז ער זאל זיך צוליב דעם אויפלעזען. עס איז פערשטענדליך, אז ווען איינער טראגט אריין א פארשלאג איז דער צווייטער צו גאנץ אפט בעזעצן. די מאטיווירונג פון פארשלאג איז געווען אזעלכע, בעת די וואהלען אין יאהר 1932 זענען פארגעקומען שווינדלערייען, וואס ה׳ מינצבערג, אנשטאט צו זיך צו פערטיידיגען ערקלערט ער, אז אדוו. ווייצמאן האט מיטגעשווינדעלט, די אויפרעגונג האט אלזא ארויסגערופען ה׳ מינצבערג. איצט מאכט מען פון אדוו. ווייצמאן אזוי ווי ער וואלט געווען א יונגעל. אדוו. ווייצמאן האט זייער גרויסע פערדינסטען פאר׳ן יודישען כלל נישט נאר פון איצט און נישט נאר פון לאדז, נאר אין האלאנד האט ער צוזאמען מיט טרומפעלאדר׳ן געגרינדעט זעלבסטשוץ געגען פאגראמען אויף יודען. אדוו. ווייצמאן האט געלאזט פאלען דאס ערשטע ווארט „לינגער“ אבער באלד האט ער זיך ענטשולדיגט פאר׳ן ראט, ער האט באלד געזאגט, אז אויף א זיצונג פון ראט דארף מען אזעלכע אויסדריקען נישט בענוצען, אבער דעמאלט האט מינצבערג אנגעהויבען צו קלאפען מיט די פויסטען אין טיש אריין.

מיט וועלכער רעכט, שרייט אויס פרנס כארי, איהר נעדענקט שוין נישט ווען אדוו. ווייצמאן איז געזעסען אין דער ווא שוואחזשטורע און זיך בעמיהט, אז פרעזעס מינצבערג זאל בעקומען זיין דיספאזיציע פאנד. אלע פון דער אגודה׳שער מעהרהייט געפינען זיך אונטער דער דיקטאטארישער מאכט פון מינצבערג. פרעזעס ליבערמאן האט געדארפט באלד אויפן ארט רעאגירען, בעשטראפען און טון וואס ער וויל, נישט ערשט אין א וואך ארום.

דער ראבינאט האט זיך אויך צוגעאיילט מיט זיין מיאום׳ען אנאנס נישט אויסהערענדיג קיינעם און נישט האבענדיג קיין פארשטעער אויף דער זיצונג.

די פיהרונג פון סעניארען־קאנווענט איז א פיקציע, ביי דער קהלה איז אזא אינסטיטוציע נישט פארהאן.

אויף די קהלה־פערוואלטונג האט זיך געאיילט מיט דער רעזאלוציע אהן שום משפט און צו רעדען איז פארהאן בענוג. דער שטרענגסטער ריכטער אויפ׳ן סעניארען־קאנווענט איז געזעסען דער פרנס לעווענשטיין, וועלכער איז אפילו נישט געקומען צו דער זיצונג, און וועגען דעם מאנדאט פון ה׳ לעווענשטיין איז אויך באך פערהאן פיל צו רעדען. אדוו. ווייצמאן האט מיט רעכט בעזאגט, אז דאס פאלק האט גענוג די מעהרהייט פון דער איצטיגער קהלה. ער האט נישט בעליידיגט דעם ראט, נאר די מעהרהייט. ער האט גרויסע פארוואורפען בעגען דער מעהרהייט, וועלכע וויל איצט אליין משפט׳ן. פארוואס האט מען מורא דערפאר, אז ס׳זאל משפט׳ן א געזעלשאפטליך געריכט.

איך בעט דעם ראט — ענדיגט פרנס כארי — אז ער זאל נישט בעגעהן דעם ועלבען פעהלער וועלכען ס׳איז בעגאנגען די פערוואלטונג אויף דער זונטאג׳דיגער זיצונג, זאל די היינטיגע היסטארישקרוטיגע זיצונג שטעהן אויף דער געהעריגער הויך.

זאל נישט ארויסגעטראגען ווערען קיין רעזאלוציעס אהן א משפט אויף איינעם פון די שענסטע און ריינסטע פערזענליכקייטען אין אונזער שטאט. מדארף אנולירען די אפשטימונג וועגען אויסשלי־סען אדוו. ווייצמאן אויף 3 זיצונגען און די זיצונג דארף אפגעלייגט ווערען ביז דער ענין וועט גענוי אויסגעפארשט ווערען.

דאן נעמט א ווארט פרעזעס מינצבערג, וועלכער זאגט, אז ער האלט אונטער זיין כבוד און אונטער דעם כבוד פון ראט צו האלטען אזעלכע רעדעס, ווי פרנס כארי, צוטרעטענדיג צום ענין, זאגט ער, אז ער בעמט אויף זיך די ראל פון בעשולדיגטען בעשולדיגער און עדות. באר נישט פערטיידיגער.

וואס איז פארגעקומען? אדוו. ווייצמאן האט אריינגעטראגען א פארשלאג, אז דער ראט זאל זיך אויפלעזען, אין די מאטיוון האט ער גערעדט וועגען דעם, אז די וואהלען פון פאר 5 יאהר זענען געפעלשט. אלס פרעזעס פון דער קהלה און אלס דער, וועלכער האט אדורכגעפיהרט די וואהלען מיט 5 יאהר צוריק, האב איך געמוזט דערויף רעאגירען און כ׳האב געזאגט, אז אויב ס׳זענען פארגעקומען פעלשונגען האב איך דאס געטון בשותפות מיט אדוו. ווייצמאן, ווייל אהן א פערשטענדיגונג מיט איהם האב איך דאן גארנישט געטון. אויף דעם איז געקומען די רעאקציע מיט׳ן ווארט ליגנער. מיין גורל אלס כלל־טוער איז שוין אזעלכער, אז כ׳האב צייטען פון ספעציעלע געגנער און דאס־מאל האב איך זיך אנגעטראפען אויף א חיה׳שער געגנערשאפט. אויף וועלכער כ׳האב זיך גארנישט געריכט. מיט 10 מינוט פאר דער זיצונג איז אדוו. ווייצמאן געווען מיין פריינד זייט 8 יאהר, קיין שום הקדמה צום דאזיגען אויסברוך איז נישט געווען מיט דעם, וואס איך האב געזאגט יועגען כלומרשטע מיטפעלשונגען האב איך נישט בעליידיגט, 5 יאהר האט אדוו. ווייצמאן מיט מיר צוזאמען געארבייט אין קהלה קומט ער איצט און זאגט, אז דאמאלסט זענען די וואהלען געווען געפעלשט.

אלע פראקציעס, אויסער דער פאלקיסטישער האבען דאמאלס ארייגעטראגען פראטעסטען געגען די וואהלען. אדוו. ווייצמאן האט דערנאך אנגענומען דעם מאנדאט אלס וויצע־פארזיצער פון קהלה־ראט. זיינס א חבר איז געווארען פערוואלטונגס־מיטגליד, הגם לויט די כוחות, וואס זיי האבען רעפרעזענטירט, איז זיי דאס נישט געקומען. אלזא, הייסט עס, אז די מאנדאטען זענען אויך פון געפעלשטע וואהלען.

די אויפזיכטס־מאכט, זאגט פרעזעס מינצבערג, האט אין איהר ענטפער אויף 12 זייטען געגען די פראטעסטען אנגעוויזען, אז פון 29 פארוואורפען איז באר איינער געווען בערעכטיגט און 4 באר טייל־ווייז בערעכטיגט. אין אלגעמיין, זענען אנערקענט געווארען באר מינימאלע אפנייגונגען בעת די וואהלען, וועלכע האבען נישט געהאט קיין איינפלוס אויף דעם אויסגאנג.

קיינער פון די אזוי גערופענע טויטע וועהלער, וועלכע זענען אויסגעפארשט געווארען האבען זיך נישט מודה געווען דערצו. אויב ס׳האט זיך געהאנדעלט וועגען פערלאנגען א פערהער פון די וועהלער בין איך געווען דער, וועלכער האט דאס פערלאנגט. דאגעגען דער פארשטעהער פון די פאלקיסטען אין דער וואהל־קאמיסיע, האט דאס נישט פערלאנגט.

וואס שייך די פארוואורפען, אז אין איין אורנע האט מען געפינען 250 צוזאמענגעלעגטע שטימען פון די פועלי־אגודת ישראל האט מען געמאכט אלע עקספערימענטען און דורך דער עפנונג פון דער אורנע האט מען נישט געקענט ארייגפאקען קיין 50 שטימען צוזאמען.

מיר איז נישט בעקאנט, אדוו. ווייצמאן זאל האבען אינטערוועני רט אין דער וואיעוואודזשווע וועגען מיין דיספאזיציע פאנד און אויב יא, ווי אזוי האט ער דאס געקענט טון ווען ער האלט, אז די וואהלען זענען געווען געפעלשט. דער ראבינאט האט געהאט דאס רעכט אנצונעמען זיין בעשלוס, ווייל לויט׳ן דין, אויב מ׳ווארפט אויף א פרנס א זעלכע בעליידיגונגען קומט ארייגצוליעגען אין חרם. מ׳האט דא געזאגט, אז איך וועל פערשעהמט ווערען. אבער איך וויל פערשעהמט ווערען עפענטליך. נישט פאר קיין פראווינצער ראטמענער, נאר אפען זאל מען זאגען, וואס פארא מיסברויכען ס׳זענען בעגאנגען געווארען. די בעשולדיגער זאלען מ׳זאל זיי צולאזען צו די ביכער. אין פערלויף פון דער קאדענץ זענען געווען 3 שטרענגע לוסטראציעס פון דער אויפזיכטס־מאכט, און ס׳זענען צוזאמענגעשטעלט געווארען די בעסטע פראטאקאלען, מ׳וויל דא זאגען, אז די בעאמטע ווייסט פון מיסברויכען, דאס איז נישט דערלאזבאר געגען די געוויסענהאפטע בעאמטע פון דער קהלה, מיט וועלכע איך שטאלציר. נישט קיין אנדערער ווי איך האב ארויסגעווארפען א בעאמטען פאר מיסברויכען. איך שטעל זיך צו דיספאזיציע, ווען ס׳וועט נאר אנגעגעבען ווערען פאקטען פון מיסברויכען, אפשר זענען פערהאן אזעלכע מיסברויכען, וועגען וועלכע איך ווייס נישט און עס ווייס אדוו. ווייצמאן. מ׳האט דא גערעדט, וועגען פרנס לעווענשטיינס מאנדאט. אבער אדוו. ווייצמאן איז נישט געווארען וויצע־פארזיצער פון קהלה־ראט און ה׳ גלאטמאן — מיטגליד פון דער פערוואלטונג מיט זייערע אייגענע כוחות. די פאלקיסטען האבען שטענדיג געהאנדעלט און געמאכט געשעפט. אויף דער לעצטער זיצונג פון קהלה־ראט האט פרנס כארי ערקלערט, אז מיר צאהלען צו טייער פאר ברעטער, איך האב מיך פערנומען מיט דעם ענין און גענומען אפערטען פון פערשידענע פירמעס און כ׳האב פעסטגעשטעלט, אז די פרייזען זענען אנדערשוואו מיט 40 פראצ. טייערער, ווי מיר צאהלען, פארוואס פרנס כארי האט זיך מיט אמאל אנגעהויבען צו אינטערעסירען מיט ברעטער וועלען מיר נאך רעדען אנדערשוואו מיין איצטיגע ערקלערונג — ענדיגט פרעזעס מינצבערג — גיב איך אפ רוהיג און בעוואוסטזיניג. איך גיב מיינע געגנער קאנצעסיעס. אויב דורך דער גאנצער קאדענץ מיינער וועט געווארפען ווערען בלויז א שאטען פון דעם וואס עס הייסט מיסברויך, שטעל איך צו דיספאזיציע מיין אמט אלס פרעזעס פון דער קהלה.

אבער איך ערקלעהר, אז דאס וועט קיינמאל נישט געשעהן.

פרנס פרידענזאן רעדט אין נאמען פון דער אגודה פראקציע, ער זאגט, אז דא האנדעלט זיך וועגען כבוד פון קהלה־ראט, דער פרעסטיזש מוז דערהאלטען ווערען. די קהלה דארף זיין א מוסטער פאר׳ן געזעלשאפטליכען לעבען. דער ארויסטריט פון אדוו. ווייצמאן איז ארויסגעגאנגען פון די ראהמען פון קריטיק קיין שום יודישע קהלה אין פוילען האט אין פערלויף פון 8 יאהר נישט אפגעטון דאס, וואס די לאדזשער קהלה. באר די קהלה האט דאס רעכט צו משפט׳ן, ווייל ס׳האנדעלט זיך וועגען איהר כבוד.

נאכדעם ווי ס׳רעדט פרנס צעדערבוים (פא״י) בעמט ווידער א ווארט פרנס כארי. וועלכער זאגט, אז ה׳ מינצבערג האט שוין אזא געוואוינהייט מיטצושלעפען שטענדיג א בעשולדיגטען. די פאלקס־פארטיי האט נישט בשעתו פראטעסטירט געגען די וואהלען, ווייל די פארטיי ווענדעט זיך קיינמאל נישט אין יודישע פראגען צו דער מאכט. פארוואס האט ה׳ מינצבערג נישט דערמאנט וועגען די נישט קיוא ליפיצירטע בעאמטע, וועלכע ווערען אוגאזשירט אין דער קהלה צו 600 זל. א חודש. אויב מ׳האט נישט דורך דער עפנונג פון דער אורנע נישט געקענט ארייגוווארפען קיין 250 צעטלען האט דאך אנ׳אורנע אויך א באדעם?..

אדוו. ווייצמאן פערלאנגט א געריכט און וועלכען ס׳זאלען אויך ארייגעהן אגודה־לייט. דאגעגען איהם צו משפט׳ן בעשטעהט ער אויף א געריכט פון בלויז אגודה־מענשען. אין נאמען פון גערעכטיגקייט — זאגט פרנס כארי — פערלאנג איך אריבערצוגעהן צו דער טאג־ארדנונג אדער אפלעגען די זיצונג ביז אנאויספארשונג.

פרעזעס מינצבערג זאגט, אז אדוו. ווייצמאן איז גארנישט פארגעווארפען געווארען, אז מ׳זאל איהם דארפען משפט׳ן, איך בעשטעה, אז ס׳זאלען משפט׳ן 3 אומפארטייאישע מענשען אבער דער ראט מוז וויסען, וואס פארא פארוואורפען ס׳ווערען געמאכט. צו דער טאג־ארדנונג וועט מען נישט אריבערגעהן, אלע פארוואורפען מוזען געמאכט ווערען עפענטליך.

באכדעם ווערט דערקלערט א הפסקה פון 10 מינוט.

נאך דער הפסקה האלט א קורצע רעדע פרעזעס ליבערמאן, וועלכער ערקלערט, אז אויף דער בעראטונג, וואס איז איצט פארגעקומען, האט פרעזעס מינצבערג געווירקט אויפ׳ן פארשטעהער פון דער „אגודה“, וועלכער האט געהאלטען, אז נאר דער קהלה־ראט איז בעפולמעכטיגט צו משפט׳ן די האנדלונג פון אדוו. יוסף ווייצמאן. אז מ׳זאל דעם ענין איבערגעבען צו א ערען־געריכט פון אומפארטייאישע לאדזשער בירגער, דאס ערען־געריכט זאל אין משך פון די נאהנסטע 8 טעג אויסהערען די בעשולדיגונגען פון אדוו. ווייצמאן און נאכדעם צושטעלן איהר בעריכט דעם קהלה־ראט.

אין דאזיגען ערען־געריכט לענט פרעזעס ליבערמאן פאר די ה״ה: בוקעט, פרושיצקי און ב. א. גליקסמאן, אלס פערטרעטער אויב ווער פון די ה״ה וועלען צוליב וועלכע עס איז סיבות נישט קענען אננעמען די מאנדאטען זאלען אריין די ה״ה: דיר. טעמפעלהאף און דור ווישעוויאנסקי.

פרנס משה לימאן ערקלערט אין נאמען פון דער ציוניסטישער פראקציע: די גאנצע צייט זיצען די ציוניסטען, אבסערווירען און הערען זיך צו צו די רעפליקען צווישען די צוויי צדדים, וועלכע זענען ערשט נישט לאנג געווען די בעסטע גוטע פריינד איצט האלט מען זיך אין איין פארווארפען חטאים, זיכער וואס מיר האבען פון פריהער אויס פאראויסגעזאגט און פאראויסגעזעהן. ווילען מיר טאקע איצט זיך נישט אריינטראכטען אין די דעטאלען: דער שידוך פון די דאזיגע ביידע פארטייען איז געשעהן אלס יסוד פון א ליבע, וואס אהבה שתליה בדבר, און פערשטעהט זיך, אז ביי אזא „ליבע“ איז ווען עס ענדיגט זיך דער דבר, ענדיגט זיך — די ליבע.

מיר ציוניסטען, ווילען טאקי נישט מיטמאכען דאס גאנצע שפיל, מיר וועלען וועגען דעם גאנצען ענין נישט אננעמען קיין שום בעשלוס און שטאנדפונקט און מיר ערקלערען, אז מיר בעטייליגען זיך אבסאלוט נישט אין דער גאנצער אפשטימונג פון דער היינטיגער זיצונג.

פרעזעס ליבערמאן: דער בעשלוס איז נאר וועגען דעם לעצטען פארשלאג, אבער האט קיין שום שייכות נישט צו דער אפשטימונג באלד נאכן עפענען די זיצונג? (עס האנדעלט זיך וועגען אויסשליסען אדוו. ווייצמאן אויף 3 זיצונגען)

פרנס לימאן: מיר האבען תיכף נאך דער ערשטער אפשטימונג ערקלערט, אז מיר האבען זיך אין דער אפשטימונג נישט בעטייליגט, און עס וואונדערט איהם, הלמאי די דאזיגע ערקלערונג געפינט זיך נישט אין פראטאקאל?

פרנס כארי ערקלערט: היות אדוו. ווייצמאן איז נישטא אין לאדז, בעט ער, אז מ׳זאל די אבשטימונג אפלעגען ביז אדוו. ווייצמאן וועט קענען זיין אנוועזענד, כדי זיך קענען ארויסזאגען וועגען דער שטעלונג צו די ארויסגערוקטע פערזאנען, וואס געהען אריין אין צוזאמענשטעל פון ערען־געריכט. אויך ערקלערט פרנס כארי, אז ער וועט זיך אין דער אפשטימונג נישט בעטייליגען.

פרעזעס מינצבערג ערקלערט: היות ער האט אויסגענוצט זיין גאנצען איינפלוס אויף צו ווירקען אויפן קהלה־ראט, אז דער ראט זאל פערציכטען אויף זיינע קאמפעטענצען און איבערגעבען דעם סקאנדאל צו אנ׳ערען געריכט. היות אבער די ציוניסטען האלטען זיך אפ פון שטימען, און די אפשטימונג וועט נישט זיין קיין איינהייטליכע, גיט ער דעם קהלה־ראט צוריק פרייע הענד צו האנדלען לויט זיינע קאמפעטענצען.

פרעזעס ליבערמאן פרעגט נאכאמאל אז די ציוניסטען. צי זיי האלטען זיך נאך אלץ ביים פריהערדיגען בעשלוס און בעקומענדיג אנ׳ענטפער. אז יא. ערקלערט ער א הפסקה

נאך דער הפסקה לייענט פרנס פרידענזאן פאר אין נאמען פון דער אגודה׳שער פראקציע פאלגענדע רעזאלוציע, וועלכע ווערט אנגענומען מיט די שטימען פון דער אגודה; אפגעהאלטען האבען זיך פון שטימען די ציוניסטען, די אומפארטייאישע און פרנס כארי.

די רעזאלוציע לויטעט:

אין צוזאמענהאנג מיט׳ן שענדליכען סקאנדאל, וואס איז געמאכט געווארען אויף דער זיציגג פון קהלה־ראט ד. 15 נאוועמבער ה׳ דורך אדוו. י. ווייצמאן, וועלכער האט זיך ערלויבט צו ווארפען אויפ׳ן אדרעס פון דער קהלה־פערוואלטונג אומבעגרינדעטע בעשולדיגונגען אין מיסברויכען און אומאנשטענדיגע ווערטער, שטעלט דער קהלה־ראט פעסט, אז טראץ די זאפארטיגע פראטאקאלארע אויפפאדערונגען פון פרעזעס פון דער קהלה־פערוואלטונג אויף דער זעלבער זיצונג און די שריפטליכע אויפפאדערונגען פון פרעזעס פון קהלה־ראט צוצושטעלען קאנקרעטע פאקטען, וואס זאלען קענען קוואליפיצירט ווערען אלס מיסברויכען, אדער אומאנשטענדיגע זאכען אין דער קהלה־ווירטשאפט, האט אדוו. י. ווייצמאן ביז׳ן היינטיגען טאג קיין שום מאטעריאלען, וואס זאלען בעקרעפטיגען זיינע ווערטער נישט צוגעשטעלט, הגם די אנגעגעבענע טערמינען פון ברענגען די דאזיגע בעווייזען זענען שוין לאנג פאראיבער.

צוליב דעם דאזיגען טעם איז דער קהלה־ראט געצוואונגען צו שטעמפלען די געווארפענע בעשולדיגונגען אלס בייזוויליג און גרונדלאז, כל־זמן די קאנקרעטע פאקטען וועלען נישט איבערגעגעבען ווערען דעם גאנצען קהלה־ראט.

לאגע פון די יודען אין סיריען און לבנון
ערנסט בעדראהט צוליב דער אומאפהענגיגקייט פון די דאזיגע לענדער

דער פראנצויזיש־סירישער אפמאך לויט וועלכן עס ווערט אנערקענט די סירישע אומאפהענגיגקייט איז אין סיריען ווי אויך אין דעם רוב אראבישע לענדער אויפגענומען געווארן מיט גרויס צופרידנהייט. עס איז אלגעמיין אנערקענט געווארן, אז מיט דעם אפמאך האט סיריען בעקומען פון פראנקרייך אלע קאנצעסיעס, וואס זי האט נאר געקענט ערווארטן.

אין דער פראנצויזישער „טאן" איז פארעפנטליכט א געשפרעך מיט דעם עמיר ארסלאן, דעם גענעראל סעקרעטאר פון סיריש־פאלעסטינישן קאמיטעט אין זשענעווע. דער עמיר ארסלאן האט אויסגעדריקט זיין צושטימונג צום פראנצויזיש־סירישן אפמאך און האט ערקלערט, אז די ווירקונג פון אפמאך וועלן זיין אויסערגעוויינליכע גוטע אויך אויף די אנדערע אראבישע אינטערעסן. פאר דער פראנצויזישער מלוכה, קיין לאנד פון צפון אפריקע וואס איז בעוואוינט פון אראבער וויל זיך איצט נישט אפרייסן פון פראנקרייך", גלייכצייטיג האט אבער דער עמיר ארסלאן אויסגעדרוקט זיין בעוואונדערונג פאר מוסאליניען, וועלכער האט שטענדיג אונטערגעשטיצט די אראבישע פאדערונגען און נאך דער ערעבערונג פון אביסיניען בעהאנדלט ער בעזונדערס גוט די דארטיגע מאכמעדאנישע בעפעלקערונג.

אבער טראץ דער דאזיגער ערקלערונג קומען אן פון סיריען און לבנון ידיעות, וואס בעווייזן, אז אין די דאזיגע געגענדן איז די לאגע ווייט נישט קיין רוהיגע, אין די לעצטע וואכן איז דארט אדורך א שטרייק בעוועגונג וואס האט ארומגענומען די גאנצע סיריש־לבנונישע אינדוסטריע. דער שטרייק איז געווען א רעזולטאט פון דער דעוואלואציע פון פראנצויזישן פראנק צוליב וואס די לעבנס־מיטעל קאסט זענען שטארק געשטיגן.

אבער עס זענען אויך בעצייכנט פאליטישע סיבות פון די אומרוהען. קודם כל קומט דא אין בעטראכט די אגיטאציע פון א קליינע גרופע פון נאציאנאליסטישע פיהרער געגען דעם נייעם פראנצויזיש־סירישן אפמאך. די פיהרער וואס האבן זיך נישט בעטייליגט אין די אונטערהאנדלונגען, האבן מורא אז די פיהרער וואס האבן דעם אפמאך אדורכגעפיהרט און וועלכע וועלן איהם פארלעגן אין פארלאמענט, וועלן אויך שפעטער בעקומען אין זייערע הענד די פערוואלטונג מיט'ן אומאפהענגיגן סיריען. זיי וועהרן זיך דעריבער געגען דער מעגליכקייט אז זיי זאלן אויסגעשלאסן ווערן פון דער מאכט און פרובן צו געווינען די מאסן פון דער סירישער בעפעלקערונג דורך בעזונדערס ראדיקאלע פאדערונגען. די פאדערונגען זענען: תיכפדיגע פולשטענדיגע אומאפהענגיגקייט, קיין שום בונד מיט פראנקרייך א. אז. וו. זיי ווערן אויך אונטערשטיצט פון א טייל פון דער פאנאטיש סירישער יוגנט.

א סך ערנסטער זענען אבער די פראבלעמען, וואס זענען ענטשטאנען אין שייכות מיט די אומרוהען פון די מינדערהייטן אין דער נייער מלוכה, טראץ די גאראנטיעס פאר די רעכט פון די מינדערהייטן, וואס זענען פארגעזעהן אין דעם סיריש־פראנצויזישן אפמאך, איז דער ווידערשטאנד פון די מינדערהייטן געגען דער פאראייניגונג צו דער נייער סירישער מלוכה זעהר שטארק. דער שטאנדפונקט פון דער טערקישער מינדערהייט אין סאנדזשאק פון אלעקסאנדריע און די זארג פון א פאליטישער אינטערווענץ פון טערקיי איז בעקאנט, אבער אויך די אלואיטן און די דרוזן שטעלן זיך אקעגן געגען דער איינגלידערונג אין דער מעהרהייטס בעפעלקערונג פון דער נייער סירישער מלוכה. דורך פראנקרייכס פערמיטלונג קומען איצט פאר אונטערהאנדלונגען צווישן סיריען און די פיהרער פון די מינדערהייטן. בעזונדערס שארף איז אבער די מינדערהייטס פראגע אין לבנון, וואו די מאכמעדאנישע מינדערהייט פאדערט א פאראייניגונג מיט סיריען. די אונצופרידנהייט פון דער מאכמעדאנישער מינדערהייט אין דער נייער לבנון־מלוכה איז די סיבה פון די שווערע אומרוהען וואס זענען לעצטענס פארגעקומען אין טריפאלי און וועלכע האבן געמוזט אונטערדריקט ווערן דורכ'ן פראנצויזישן מיליטער.

און ווען דאס מינדערהייטס פראבלעם שפילט אין די פראנצויזיש־סירישע אונטערהאנדלונגען א גרויסע ראלע, האט מען אבער וועגן דעם גורל פון א גרויסער און אקטיווער מינדערהייט, די סירישע יודען בכלל גארנישט גערעדט. אין סיריען לעבן אן ערך 25,000 יודען, וועלכע ווערן איצט אויסגעליפערט אויפ'ן חסד פון די מושלים פון דער נייער מלוכה. נאך די געשעהענישן אין ארץ ישראל און אפשר מעהר נאך, נאך די אנטי־יודישע עקסצעסן אין איראק, לעבן די יודען אין סיריען אין גרויס שרעק. אין דער פראנצויזיש־יודישער צייטשריפט „סאמעדי" איז פארעפנטליכט א אפעל פון פיער פעראל צו די פראנצויזישע יודען, נישט צו פארגעסן אין זייערע גלויבענס חברים אין סיריען. די יודען וואס קעמפן פאר זייערע אייגענע בעפרייאונג, קענען נישט און ווילן נישט אננעהמען א שטעלונג געגן די פראנצויזיש־סירישע אונטערהאנדלונגען און געגען דער סירישער אומאפהענגיגקייט. אבער עס איז פערהאן א מורא, אז אין סיריען וועלן יודען אמאל ווערן די שעיר־לעזאזל פאר אלע שוועריגקייטן. שוין איצט ווערט אין סיריען די יודישע מינדערהייט טעראריזירט פון דער אראבישער מעהרהייט. אין יאהר 1931 זענען אין דמשק און אלעפא געווען 18,000 יודען. היינט איז זייער צאהל געפאלן אויף 8000, ווייל דער רוב האט געמוזט עמיגרירן צוליב דעם טעראר און באיקאט, ווי אזוי וועט זיין זייער גורל באכדעם, ווי דאס פראנצויזישע מיליטער וועט אוועק פון סיריען?"

און פיער פעקאל פערעפנטליכט אין שייכות דערמיט א בריף פון א יוד פון ביירוט, וואס רופט ארויס — ווען די פאקטן וואס ער ברענגט אויף אין זיי איז שווער צו צווייפלען — די גרעסטע זארג פאר'ן גורל פון די יודען אין די נייע מלוכות פון סיריען און לבנון. „אין ביירוט — ווערט אין בריף בעשריבן — ווערט די באיקאט געגען די יודען ווייטער ארגאניזירט, אין דמשק און אלעפא פערלאזן א סך יודישע פאמיליעס די שטאט. דער יודישער שטאט־טייל אין דמשק איז אין דער לעצטער צייט אנגעגריפן געווארן דורך פאנאטיזירטע מאסן מעהר ווי צעהן מאל, נאר די בעזאפענטע מיליץ און די אויפפאדערונג פון די אראבישע פיהרער, וואס פיהרן אין פאריז די פראנצויזיש־סירישע אונטערהאנדלונגען און וועלכע האבן געוואלט אויסמיידן א דורכפאל פון די אונטערהאנדלונגען, איז געלונגען צו ראטעווען די יודען, אין צפון האט די פאליציי געמוזט שיסן בכדי צו פערהיטן פון א פאגראם. צו דער פיזישער סכנה קומט ווי געוועהנליך די פסיכישע דערנידריגונג און דער ווירטשאפטליכער זאמענבראך, די קהלות ווערן פערארימט מעהר און מעהר. די סירישע יודען דראהט דער אונטערגאנג. די סירישע פיהרער וועלן — אפילו ביי א גוטן ווילן פון זייער זייט — נישט אימשטאנד זיין צו צוהאלטן דעם פאנאטיזירטן המון פון אנפאלן אויף יודען."

די לאגע פון די סירישע יודען פאדערט יעדנפאלס, אז די געהעריגע יודישע אינסטאנצן זאלן זיך מיט איהר ערנסט פערנעהמען.

א „רוהיגער" מארק-טאג אין וויסאקא-מאזאוויעצק
לויט דער שילדערונג פון ענדעקישע „דזענניק נאראדאווא"

אין דעם היינטיגן ענדעקישן „דזשענניק נאראדאווי" וואס איז פול פון דער ערשטער ביז דער לעצטער זייט מיט העצע קעגן יודען און עס מאכט דעם איינדרוק, ווי פאר דער דאזיגער צייטונג וואלט אין פוילן נישט עקזיסטירט מעהר קיין שום אנדערע פראבלעמען, ווי נאר די יודען־פראגע, געפינט זיך צווישן אנדערעם א קארעספאנדענץ פון וויסאקא מאזאוויעצק.

די דאזיגע קארעספאנדענץ אילוסטרירט אויף א מוראדיגן אופן די שרעקליכע לאגע פון די יודען אין די קליינע שטעטלעך אין פוילן. עס איז גענוג איבערצולייענען די קארעספאנדענץ בכדי צו בעקומען א בעגריף וועגן דעם אונמענשליכן טעראר פון די ענדעקישע כוליגאנעס, א טעראר וואס צווינגט ממש די יודישע בעפעלקערונג פון די קליינע שטעטלעך אין די מארקטעג פון וועלכע זיי ציהען זייער חיונה אויף א גאנצע וואך צו זיצן אונטער טיר און שלאס און זיך נישט ארויסצווייזן אין גאס אריין.

די קארעספאנדענץ פון דער ענדעקישער צייטונג שילדערט די דאזיגע לאגע אויף פאלגענדן אופן:

„צוליב דעם וואס דער צענטער פון דער שטאט ווי אויך די הויפטגאסן זענען כמעט פולשטענדיג בעוואוינט פון יודען, דעריבער מאכט די שטאט א דורכאויס יודישן איינדרוק. די יודען האבן דא פון קדמונים מאנאפאליזירט דעם האנדעל, זיי האבן געהאלטן אז נאר זיי האבן א רעכט צו האנדלען, די אנדערע, דאס זענען „גויאים" וואס קענען נאר ארבייטן אויפן לאנד און פארנעהמען זיך מיט האנדווערקעריי. זייט איניגע יאהר איז דאס דאזיגע רעכט אנגערירט געווארן.

די פאלאקען דערדריקט פון דער נויט האבן אנגעהויבן צו פערלייגן אייגענע סטראגאנעס און געוועלבער, זיי האבן אנגעהויבן צו קאנקורירן מיט יודען. די בעוואוסטזיניגע פוילישע בעפעלקערונג האט שנעל אונטערשטיצט די איהריגע, אזא צושטאנד האט דערצערנט ישראל'ן און זייער צארן האבן די יודען אויסגעלאדנט אויף אין מארק, אבער זיי האבן בעקומען א געהעריגן פסק.

דעם 9 נאוועמבער פון לויפענדן יאהר איז געווען א טאג פון איבערברוך אין דער געשיכטע פון אונזער שטעטעל, ווייל דער מארק איז אין יענעם טאג פארגעקומען צום ערשטן מאל אהן דער בעטייליגונג פון יודען.

די יודישע סטראגאן־בעזיצער זענען איינגאנצן נישט געקומען צו פאהרן. די ארטיגע זענען געבליבן אין דער היים. די גרעסטע יודישע געוועלבער זענען א גאנצן טאג געווען געשלאסן. און זיי האבן נישט געהאנדעלט. די בעריהמטע יאסעלעוויטש גאס וואס איז אין הונדערט פראצענט בעוואוינט פון יודען, איז פון ביידע זייטן אריינפאהר געווען פעסט פערקלאפט מיט ברעטער, פונקט אזוי ווי די אנדערע יודישע געסלעך.

דער ארטיגער סטאראסטא האט ארויסגעגעבן אז מען זאל צונעהמען ביי די פויערים וואס פאהרן אויפן מארק, די שטעקענס, די ארומצוימונגען פון די בוימלעך אויף די גאסן זענען צוגעשטעלט געווארן צוליב זיכערקייט מאטיוון. די פוהרלעך פון די פויערים זענען געשיקט געווארן אויף דעם מארקפלאץ מחוץ דער שטאט. אלע יודישע הייזער האבן געהאט נייע לאדענס און א טייל פענסטער זענען פשוט פערקלאפט געווען מיט ברעטער. פערשטארקטע אפטיילונגען שטורם־פאליציי פון ביאליסטאק האבן געטראגן העלמען און גאז־מאסקעס.

עס מוז בעטאנט ווערן אז די פאליציי האט מיט ווירדע זיך פערהאלטן, זי האט זיך בעגרעניצט מיט אויפהאלטן די ארדנונג. די יונגע פון דער סטראניצטווא נאראדאווע (ענדעקעס) האבן אנגעוויזן די נאכלעסיגע פאלאקן וואו עס געפינען זיך קריסטליכע געוועלבער. אין דער גאנצער שטאט האט מען געזעהן פוילישע פנימער פון די פויערים אין פוילישע סטראגאנעס, וועלכע האבן גאנץ צופרידנשטעלנד בעדינט די קונים. מצד די יודען איז נישט געווען קיין שום פראוואקאציעס.

עס איז דעריבער נישט קיין וואונדער, אז דער מארק איז אריבער אין דער בעסטער ארדנונג.

זאלען אין יעדן מארקטאג די יודישע געוועלבער זיין געשלאסן און דאס ארט פון די יודישע סטראגאנעס זאל פערנעהמען די פאלאקן און די ארדנונג אין אנדערע מקומות וועט זיין מוסטערהאפטע, אונזער בעפעלקערונג איז גענוג בעוואוסטזיניג, זי וויל אונטערשטיצן נאר איהרע גלייכגלויביגע ווייל זי פון די איבערבעפעלקערטע דערפער עמיגרירן אין די שטעט.

אויב מען וועט נאכגעבן די פאדערונגען די פוילישע מאסן וועט נישט נייטיג זיין צו פארנעמען אויפן מארק פאליציי, די וויזיטן פון תיר פון מיער אין אנדערע מקומות אלס געפעהרליכע וועלן זיין איבעריג און עס וועלען אויפהערן די פסחדיגע רעלעגאציעס און קאנפערענצן פון די יודען אין מיניסטעריומס".

באמת, עס איז זיך שווער פארצושטעלן א בעסערן מוסטער פון ציניזם, טעמפקייט און קאלאסיקייט ווי די דאזיגע שילדערונג פון א ענדעקישן מארק־טאג.

ריהרענדע רעדע פון לעאן בלום
ביים קבר פון מיניסטער סאלענגרא

אויף דער גראנדיעזער לויה, וואס די רעגירונג פון פאלקס פראנט האט איינגעארדנט פאר מיניסטער סאלענגרא, דעם קרבן פון דער פאשיסטישער פערהעצונג האט פרעמיער בלום ביים קבר פון טראגיש פערשטארבענעם מיניסטער געהאלטן פאלגענדע ריהרענדע רעדע:

— טייערע בירגער. טייערע פריינד!

איהר האט געוואלט, אז איך זאל רעדן אליין, אין נאמען פון די אלע, וועלכע בעוויינען מיט אייך ראזשע סאלענגרא. אין נאמען פון דער רעגירונג, זיינע קאלעגן פון קאמבער. דער סאציאליסטישער פארטיי, דער לילער מוניציפאליטעט און אויך אין נאמען פון מיליאנען מענשן איבער'ן גאנצן לאנד, וועלכע ווענדן אין דעם מאמענט זייערע בליקן צו אייך און וואס זייערע הערצער קלאפן אין איינקלאנג מיט אייערע.

סאלענגראס גרויסע ראל אין דער רעגירונג

נאכדעם ווי דער פרעמיער גיט א בילד פון די קאריערע פון סאלענגרא, א קעמפער, א דעפוטאט, מיניסטער „דורכגעמישט אין אלע גרויסע ארבייטער און סאציאליסטישע אקציעס", געהט איבער לעאן בלום צו רעדן וועגן סאלענגראס ראל אין דער רעגירונג. און ער זאגט:

„די רעגירונג, אין די הענד פון וועלכער דאס פאלק האט איבערגעגעבן די מאכט, האט געהאט אלס אויפגאבע צו ארדנען, צו ריכטן די פאלקס־האפנונג, צו פאזיטיווע פערווירקליכונגען, און אין דער שווערער ארבייט איז דער אמט פון איננערן מיניסטער געווען דער שווערסטער. ראזשע סאלענגרא איז געווען איינגאנצן אויף דער הויך פון דער איבערמענשליכער אויפגאבע.

א רוהיגער, א שמייכלענדיגער, אן אומערמידליכער, א אומבייגזאמער, האט ער געוואכט אין מעטום, אפילו זיינע פיינד האבן איהם געמוזט פערעהרען ביי זיין ארבייט".

ציטירענדיג דעם ארטיקעל פון לעאן זשוהא וועגן סאלענגראס היסטארישער ראל ביים שאפן דעם „מאטיניאן־אפמאך". זאגט דער פרעמיער:

„יעדע נייע עפאכע אין דער געשיכטע שאפט נייע אינסטיטוציעס און פארמירט די נייע מענשן, וועלכע פערווירקליכן די אויפגאבע. ראזשע סאלענגרא איז געווען דער געטרייער אויסדריקער און זיכערער אינסטרומענט פון א נייער און אפילו איינציגע לויט איהר כאראקטער, עפאכע, ווען די דעמאקראטיע זוכט פון זיך זעלבסט צו בעניצן די סאציאלע און מענשליכע רעציהונגען".

א קרבן פון גרויזאמער פערלוימדונג

נישט געקוקט אויף זיין שווערן געזונט צושטאנד, זאגט דער פרעמיער, האט סאלענגרא געארבייט אהן אויפהער.

„אבער דערהרגעט האט איהם נישט די מידקייט, נישט די קראנקהייט. נישט זיין טרויער נאך זיין געליבטער פרוי. ער איז געפאלן א קרבן פון דער גרויזאמער און אבשייליכער פערלוימדונג".

דער פרעמיער ווייזט אן ווי שווער עס איז ארויסצורייסן ביים דורכשניטליכן מענשן דעם צווייפל, ווען מען פערסמ'ט איהם מיט רכילות, קיין שום בעווייזן העלפן נישט, עס איז נישטא קיין געגענווירקונג געגען סם פון פערלוימדונג. איינמאל אויסגעגאסן ווירקט דער סם, וואס איהר זאלט נישט טון, אין די מוחות פון די גלייכגילטיגע, און פערדארבט די עפנטליכע מיינונג.

„ווייל זייט עס האט זיך ביי אונז פערשפרייט די „סקאנדאל - פרעסע", פיהלט איהר, ווי אין דער עפנטליכער מיינונג האט זיך ענטוויקלט א געשמאק פאר סקאנדאלען".

מען דארף דערשטיקן די רכילות

דער פרעמיער פיהרט אויס, אז דערצו מוז געמאכט ווערן א סוף.

מען דארף דערשטיקן די פערלוימדונג אין איהר ווארצעל, מען מוז ענדיגען מיט דעם אומפערשטענדליכן גייסט פון טאלעראנץ, וועלכער מיינט, אז די רכילות מעג אלץ, מעג קאלט גענוצט ווערן אלס פאליטישע געווער, אלס נקמה אדער רעפרעסיע.

דאס פראנצויזישע פאלק וועט ווייטער נישט אויסליפערן זיינע מענשן דער אבשייליכער פרעסע, און וועט מעהר נישט דולדן, אז כדי צו שטילן זייערע ליידנשאפטן, זייער נקמה - געפיהלן — און אפילו זייערע געמיינע אינטערעסן — זאלען די שפעצן פון די באנדעס און זייערע געלד־געבער פערלעצן זיין כבוד און זיין זיכערהייט.

דאס פאלק וועט געגען זיי פערפעסטיגען די רעפובליקאנישע אינסטיטוציעס. ראזשע סאלענגרא וואלט קיין אנדער נקמה נישט געוואונשן, ווי יענע וואס מיר אונז אויפפעהלט אין אונזער קאמפען! ווי שווער איז עס איהם נישט צו האבן געגעבען אונז אין אונזערע זיגען!...

בלום געזעגנט זיך מיט סאלענגרא

און בלום זעגנט זיך מיט זיין פריינד.

„ארימער ראזשע! דו האסט מעהר נישט געוואלט לעבן, אבער מיר האבען דיך געדארפט און אויב מיר מאכען זיך היינט א פארוואורף איז עס דאס, וואס מיר האבען עס דיר נישט גענוג געגעבען צו פיהלען. מיר האבען דיך געדארפט, עס זענען געווען דיינע נאהענטע, דיין מאמע, דיין שוועסטער, דיין ברודער. דיינע לילער חברים, מיר אלע, דיינע נאהענטע פריינד, דיינע אומבעקאנטע פריינד. עס איז געווען דאס גאנצע דא פערזאמעלט פאלק. דו וואלסט עס בעדארפט וויסען... ווי שווער דו האסט געליטען!!... איך רעד צו דיר ווי צו א טויטען און גלייכצייטיג צו א לעבעדיגען, ווייל מיר האבען זיך נאך נישט צוגעוואוינט צו דיין אבוועזנהייט. מיר וועלען זיך נישט צוגעוואוינען, מען וועט לאנג פיהלען, גאנץ לאנג די פוסטקייט וואס איז אויסגעגראבען געווארען מיט דיין פערלוסט און דערפאר וועסטו בלייבען לעבעדיג צווישען אונז נאך דיין טויט".

דער פרעמיער איז די גאנצע צייט פון זיין רעדען געווען גערירט און אפט האבען טרערען געשטיקט זיין הארציגע שטימע.

טויזענדער און טויזענדער האבען מיטגעוויינט.

צווייטער פראצעס פון דייטשען אין רוסלאנד
וועט פארקומען ערשטע טעג פון חודש דעצעמבער

ריגא, 25 (ספ. טעל.) פון מאסקווע טיילט מען מיט: דער פראצעס פון 40 בירגער פון פרעמדע מלוכות, וועלכע זענען לעצטענס ארעסטירט געווארען, וועט זיך אנהויבען די ערשטע טעג דעצעמבער. קאמיסאר יעזשאוו האט פערלאנגט, אז מ'זאל איהם צושטעלען אין פערלויף פון 3 טעג ידיעות, וועגען די פאליטישע איבערצייגונגען און בעשעפטיגונג פון אלע דייטשע בירגער, וועלכע געפינען זיך איצט אין רוסלאנד. די מעהרהייט פון זיי וועט וואהרשיינליך ארויסגעשיקט ווערען פון ראטען־פערבאנד.

לאנדאן, 25 (ספ. טעל.) לויט ידיעות פון מאסקווע, האט דארט ווידער געזאלט ארעסטירט ווערען בוכארין.

אין ערוואַרטונג פון אורטייל

פערשידענעם ארום דעם אפעלאַציע-פּראַצעס אין לובלין

פון די יודישע פערטיידיגער האָט קיין איינער ...מען די דריי מעתהלעת נישט געפעהלט אין געריכטס... ל. די צוויי פּוילישע אדוואָקאַטען פּעטרושעוויטש און שומאַנסקי, אלע איבעריגע יודישע אדוואָקאַטען ...עס נישט אלע האָבען זיי געהערט שפּעטער א וואָר... מ אין דער רעפּובליק און זיי האָבען אויך געהאַט א ...ווה אַבצוהאַלטען זייער רעדע און נישט צו פערלי... ן מעהר קיין צייט — דאָך זענען זיי אלע געפלי... אין ווי טרייע שומרים פון א געראַכטע זאַך און מיט ...יך אמונה-הייט הערמאַנסקירט די טיעפע ערנסט... ים, וואָס ליגט אינ'ם הייגען פּראָצעס.

...ערשיש האָט געהאַלטען דער צור שכטער.

דיי זייערע אדוואָקאַטען זענען געקומען בלויז ...ן זייערע אייגענע רעדעס. נישט פריהער און ...נישט שפּעטער האָט מען זיי אין געריכטס זאל געזעה... ן. אפילו די מאַמע „תהילים" — קאָוואַלסקי און ...עטרוויטש האָבען נישט געהאַלטען פאַר נייטיג אויס... ...וצען די גאַנצע צייט פון פּראָצעס בשעת אדוו. מאַר... ...ולס האָט, א מיעדער און א קראַנקער זיך נישט ער... ...ספּט אויף איין מינוט צו פערלאָזען זיין פּאָזיציע, ...עם דער יהוגעדער און געזונטער קאָיעוויטש געהאַט ...אָס צו טוהן אין לובלין. קנאַפּ האָט מען איהם געז... ...העון אין געריכטס זאַל און ער איז שוין יאָ אורטיי... ...ומען אויף א ווײלע האָט ער די שאַקאַלאַד נישט ...ן מויל ארויסגעלאָזט.

פאַר איין צד איז דער הייגער פּראָצעס א פראַ... ...ג פון עקזיסטענץ און לעבען פון מענשען, פון יוד... ...ער און גערעכטיקייט און פאַרן אנדערען צד איז ...ס א שפּילעכעל, אט טפּעם א מיטינג געגען יודען.

דער הייגער טיעפער אונטערשיד איז אין לובלי... ...נער פּראָצעס בולט געקומען צום אויסדרוק.

מיר האָבען די יודישע אַנגעקלאָגטע נישט גע... ...זעהן אין לובלינער געריכטס זאַל אבער ווען שר... ...אַנסקי האָט געהערט האָבען אלע געהאַט חוש אייג... ...אז נעבען איהם שטעהט לעסקאַ.

אדוו. שומאַנסקי האָט לעסקאַן גענומען אונטער ...ין שוץ ווי א טאַטע זיין אייגען קינד און פון יעד... ...ן וואָרט זייגעם האָט זיך געטראָגען אזוי פיעל איבער... ...יגטע איבערצייגונג, אז נישט לעסקאַ האָט אומר... ...ראַכט ווייעשניאַקען אז דאָס האָט נישט געקענט ...ליבען אָהן ווירקונג.

אדוואָקאַט שומאַנסקי האָט זיך מיט אלע נחות אבגעזונדערט אין א ווינקעל. נישט געלאָזט ...יך ארייטרייסען אין דעם היסטאָרישען וואָרט קאַמף ...ן די צדדים גליך ווי ער וואָלט דערמיט געזאָגט: ...אין איצטיגען מאָמענט איז פאַר מיר איצט איינציג ...וויכטיג בלויז דער גורל פון לעסקאַ, פון אָט דעם ...ונגען, קליין שטעטלדיגען ישיבה' בחור וואָס האָט ...ין זיין לעבען אויף קיינעם קיין הויך וואָרט נישט ...לאָזט פאַלען און האָט אין טאָג פון 9טען מערץ ...טוהט נעהמען א רעוואָלווער אין האַנד. אָבער נישט ...סקאַ האָט געוואָלט און נישט אויסען געווען צו ...סען אַן'אומשולדיגען פּייער.

מען גיט אויך איבער, אז א גרופּע פשיטיקער ...טראָגאַן אייגענטימער זענען אראָבגעקומען קיין ...בלין, כדי צוזאַמען מיט זייערע לובלינער חברים ...נהאַבער פון סטראַגאַנעס אויפן טאָג צו געהען ...ויפן קבר פון ר' אברהם מוכר ירקות, וועלכער ליגט ...ויפן אלטען בית- עולם.

ווי די לעגענדע דערצעהלט איז דער הייגער צ... ...יק נתגלה געוואָרען דורך מהרש"ל, וועלכער האָט ...עם פערשטאַרבענעם ר' אברהם מוכר ירקות גער... האלטען פאַר איינעם פון די ל"ו-צדיקים.

קיין פשיטיס איז אנגעקומען א דעפּעשע פון א"י פון יעקב קורשעפּעצוויטש (איינער פון די-פּרייטע פון די פשיטיקער אנגעקלאַגטע בעת'ן פּראָצעס אין ראַדאָם.) קירשענצוויטש בעט אין דער דעפּעשע מען זאָל איהם טעלעגראַפיש מודיע זיין דעם אורטייל פון אַפּעלאַציאָנס געריכט און גליקצייטיג ווינשט ער אלע אנגעקלאַגטע א בעפרייאונגס אורטייל.

די פרומע פשיטיקער יודען האָבען אויף נעכ... ...טען גוזר תענית געווען. כמעט א גאַנצען טאָג האָבען זיי פערבראַכט אין שוהל און פאַרנאַכט צו מנחה

„דאָרט געלייענט „ויחל".

ווי עס גיבט איבער די פשיטיקער וואָס זענען געקומען געקומען קיין לובלין האָבען א גרופּע קרי... סטליכע באַלעבאַטים און אַרביטער בעזוכט די קבר... ים פון די אנגעקלאַגטע און זיי געוואונשען א גר... טען אורטייל.

די פּוילישע צייטונגען אין לובלין האָ... בען פון פשיטיקער פּראָצעס פערעפענטליכט קורצע און טריקענע באַריכטען. בלויז דער ענדע... קישער „גלאָס לובעלסקי" „ביידערט זיך" אויפן פּרע...

...דעס פון טריבונאל הלמאַי ער האָט געהאַט די העזה איבערצוגרייסען און צו שטערען דעם אדוו. קאָוואַל- סקי און זיינע לאַמדישע הרשעות.

דער זעלבער „גלאָס" דערמאָנענדיק די רעדע פון אדוו. פעטרושעוויטש שרייבט, אז אדוו. פּעטר... רושעוויטש איז „וואַרשיינליך" „...א פאָלאַק און א קריסט"... לאַנדוי בעציידענט דער „גלאָס" אלס דער פערטיידיגער פון „זאָמאַכאָוויעץ" שטיינער מוחה זייענדיג אָבער, אז זיין רעדע איז געווען א פּרעכטיגע.

וואָס אדוו. דר. לייב לאַנדוי

האָט געזאָגט וועגען ערוואַרטעטען אורטייל

אין לעמבערגער „מאָרגען" לייענען מיר:

מיר האָבען זיך געווענדעט צו אונזער ליבען לעמבערגער אדוו. און בעריהמטען פערטיידיגער הר. לייב לאַנדוי, וואָס האָט זיך אזוי אויסגעצייכענט מיט זיינע מייסטערהאַפטע מוטיגע און שטאָלצע אַרויסטרעטונגען אויף דעם אפעלאַציע פּראָצעס וועגען פשיטיק, מיט דער ביטע זיך ארויסצוזאָגען וועגען דעם פּראָצעס.

— ווי שטעלט איהר אייך פאָר — איז געווען אונזער ערשטע פראַגע — די אויסזיכטען וועגען ארום גאַנג פון אפעלאַציע פּראָצעס?

— איך האָב פון תמיד אָן פיינד צו שפּיעלען אין נביאות — ענטפערט הר. לאַנדוי — עס איז אייך שווער עפּעס אין דער פראַגע פאָראויס צו זאָגען זעלבסטפערשטענדליך זענען מיר יודישע פערטיידי- גער איבערצייגט, אז מיר האָבען געקעמפּט פאַר א גע- רעכטער זאַך, מיר האָבען געטון אונזער אַרבייט און פליכט, און האָפען אויך, אז סוף כל סוף מוז דאָך דער נצחון זיין אויף דער זייט פון אמת יושר און גערעכטיקייט.

— צי האַלט איהר אז דער פּראָצעס וועט נאָך קומען פאַר א העכערער אינסטאַנץ?

— וואַהרשיינליך יאָ, אויב דאָס אפעלאַציע גע- ריכט זאָל חלילה בעשטעטיגען דעם אורטייל פון דער ערשטער אינסטאַנץ פון ראַדאָם בנוגע די יודישע פערמשפּטע לעסקאַ, קורשענצוויטש, פרידמאַן א.א. איז צו רעכענען אז די פערטיידיגונג מצד יודען זאָל- לען אריינטראָגען א קאַסאַציע.

מיר פרעגען ווייטער:

—איהר ה' אדוואָקאַט האָט אנגערופען קאָוואַל- סקין „עם האָרץ", ער האָט געטריבען דערויף רעאַני- רען אין משך פון דער ווייטערדיגער פערהאַנדלונג. דער פאָרזיצער האָט איהם איבערגעריסען, בעהויפּ- טענדיג אז ער קאָן קענען אייך ארייטראָגען א קלאַגע צי איז דאָ אזא מעגליכקייט?

— מען קאָן נישט לויט דעם געזעץ פערקלאָגען אַנ'אדוואָקאַט אין געריכט פאַר זיינע ארויסטרעטו- גען אויף א פּראָצעס, ער קאָן העכסטענס מיט מיר זיך פּראָצעסירען פאַר דער אדוואָקאַטען קאַמער, איב- ריגענס...

— וואָס פאַר אַנ'איינדרוק האָט אויף אייך גע- מאַכט דער פּראָצעס?

— איך בין א פּרינציפּיעלער געגנער פון ענטפערען אויף אזעלכע פראַגען. און וויל אויך אייך בעט- טען אין דעם פאַל מיך צו בעפרייען פון געבען א תשובה.

און אז הר. לאַנדוי בעט געה מו איהם נישט צו- ליב...

נאָר עס איז איבעריג צו וואַרטען אויף א תשובה אויף דער פראַגע, עס איז קענטליך, אז דער בעריהמ- טער פערטיידיגער געפינט זיך נאָך אונטער דער רושם פון די איבערלעבונגען אויפן פּראָצעס.

די ווילדע אנטיסעמיטישע העצע

פון די פאַשיסטען אין אלזשיר

אַלאַרם-געשריי פון אַראַבישע דעלעגאַטען אויפ'ן „ליקאַ"-קאָנגרעס אין פּאַריז

פּאַ ריז.

דער קאָנגרעס פון דער „ליגע געגען אנטיסע- מיטיזם", האָט פערענדיגט זיין אַרבייט.

די שבת'דיגע אָוונד-זיצונג איז געווען גע- ווידמעט דער זעהר וויכטיגער פראַגע פון די יודיש- אַראַבישע בעציהונגען אין נאָרד-אַפריקאַ. די זי- צונג איז פאָרגעקומען אונטער'ן פאָרזיץ פון ה' פינא.

דער פאַשיזם אין אַלזשיר

דער בעריכט פון ד"ר אמיליעל (אראַן) קעט אויף די לאַגע אין אלזשיר. ער בעריהרט ספּע- ציעל קאָנסטאַנטין און די בלוטיגע געשעהענישען, וועלכע זענען דאָרט פאָרגעקומען. דער פאַשיזם האָט דאָרט, לײדער, א גינסטיגען באָדען, ווייל די אָרטיגע מאַסען לעבען אין נויט און הונגער. די פערשידענע פערמאַסקירטע פאַשיסטישע אָרגאַ- נ"זאַציעס ציהען אריין די מוסולמענער אין זיי- ערע רייהען, צוזאָגענדיג זיי אַרבייט. זיי ענטוויק- לען דעם אַנטיסעמיטיזם און פערסמ'ען די לופט. די רעטונג קען זיין נאָר, אויב די פאָלקס - פראָנט רעגירונג וועט דורכגעבען דורכפיהרען די אנגע- זאָגטע דעמאָקראַטישע און נאַציאָנאַלע רעפאָרמען פאַר די אַראַבער.

טעראָר געגען די פאָלקס - פראָנט עלעמענטען

מיט פיל אויפמערקזאַמקייט ווערט אויסגע- הערט די רעדע פון ה' לאַלוט, אַראַבישער מוני- ציפּאַל - ראַטמאַן פון סידי-באַלאַבעס און ליקאַ טוער. זיין בילד וועגען דער פאַשיסטישער העצע אין אלזשיר מאַכט אַנ'ערשיטערענדען איינדרוק. די רעכטע נוצען אויס דאָס ליידען און די עלענד פון די מוזולמענישע מאַסען פאַר זייער אנטי-רע- פּובליקאַנישער העצע. עס הערשט ברוטאַליטעט און טעראָר געגען די פאָלקס-פראָנט - עלעמענטען. ה' לאַלוט פיהרט אויס, אַז כדי צו ראַטעווען די לאַגע, מוז די רעגירונג דורכפיהרען די עקאָנאָמי- שע און פּאָליטישע עמאַנציפּאַציע פון די אַלזשי- רער, אפּרייניגען די אַדמיניסטראַציע פון פאַלקס- פיינדליכע עלעמענטען; צונויפזאַמלען די אַראַ- בישע באַטאַליען און וואָרענען זיי פאַר העצען גע- גען לעאָן בלום, די יודען און דער רעפּובליק.

ער ענדיגט מיט אַנ'אַפּעל צו פערברייטערונג.

„אויב די רעגירונג וועט דרינגענד דורכפיהרען די רעפאָרמען — זאָגט ה' לאַלוט — בין איך זי- כער, אז די מוסולמענער וועלען זאָגען: גאָט און א יוד (בלום) האָבען אונז געהאָלפען!!"

עס רעדען ה' פעליסיע וועגען קאָנסטאַנטין, ה' איטאַלי און ה' איסאַאוּאי, אין אַראַבישען נאַ- ציאָנאַלען קאָסטיום.

ה' איסאַאוּאי, פיהרער פון באַהן-אַרבייטער פעראיין אין קאָנסטאַנטין, איז מסכים מיט די אויס- פיהרונגען פון זיינע אַראַבישע קאָלעגען. ער זאָגט, אַז די לאַגע איז ערנסט און עס גרייט זיך א פאַשיסטישער אויפשטאַנד — אויב די מאַכט וועט בעצייטענס נישט ארייַנמישען זיך און דורכ- זעצען די נויטיגע רעפאָרמען.

די יודיש - אַראַבישע דעלעגאַציע ביי דער רעגירונג

זעהר אינטערעסאַנט איז דער בעריכט פון ה' לעווי (אַראַן), וועלכער ווייזט אָן אויף דער חיס- טער אַנטיסעמיטישער העצע אין אַראַנער געביט.

עס רעדט ה' בעימאַן פון טוניס און ה' לעקאַש.

דער פאָרזיצער פון ליקאַ ווייזט אָן, אַז די יודיש - אַראַבישע דעלעגאַציע צום קאָנגרעס האָט שוין גערעדט מיט'ן מיניסטער וויאָלעט און זעט איהרע בעמיהונגען אין די רעגירונגס-קרייזען ווײ- טערע פאָרטזעצען.

די נאַצי - העצע אין עלזאַס

די פריהמאָרגען - זיצונג איז געווען גע- ווידמעט די בעריכטען פון זויצע-מער נויבערגער פּי' עלזאַס א. אַ. בעריכטען וועגען גאַנסי, א. אַז. וו. די היטלעריסטישע העצע ווערט געפיהרט דורך ראַדיאָ, ווייל אין גאַנץ עלזאַס הערט מען זעהר גוט די ראַדיאָ-טראַנסמיסיע פון דייטשלאַנד, די רעדנער פאָדערן ענערגישע מיטלען.

ה' פיער פאַראַף, וועלכער פערנעמט איצט א וויכטיגען פּאָסטען אין מלוכה'ישען ראַדיאָ אמט זאָגט צו צו פעראינטערעסירען זיך מיט דער לאַגע.

ווער פינאַנסירט די אנטיסעמיטישע אונרוהען אויף די אונגאַרישע הויכשולען?

בודאַפּעשט, (ימ"א). אין צוזאַמענהאַנג מיט די לעצטע אַנטיסעמיטישע אונרוהען אויף די אונ גאַרישע הויכשולען האָט דעפּ. בעלאַ פאַביאַן אינ- טערפּעלירט דעם בילדונגס מיניסטער וועגען דעם דער- זולטאַט פון דער דורכגעפיהרטער אויספאָרשונג, ווי עס ווייזט זיך ארויס רעק. ווערען זיך די רוה-שטער- רער הויפּטזעכליך פון עלעמענטען וועלכע זענען פרעמד די הויכשולען. די אַוואַנטוריסטען בעקומען א מעגליכען מחיאָלט פאַר זייערע אַרויסטרעטונגען.

דעפּ. פאַביאַן האָפט אז די רעגירונג וועט פעסטשטעל- לען ווער עס פינאַנסירט די דאָזיגע אונרוהען.

די דעמאָנסטראַציעס פון די אנטיסעמיטישע סטודענטען האָבען נישט געהאַט קיין ערפאָלג.

דער בילדונגס-מיניסטער האָמאַן האָט זיך געווענ- דעט מיט אַנ'אַפּעל צו די סטודענטען זיי זאָלען מאַ- כען א סוף צו די אונרוהען און צוטרעטען צו די נאָר- מאַלע למודים אויף די הויכשולען.

מאַדריד

היסטאָרישע נאָטיצען

פון היסטאַריקוס.

מאַדריד, די הויפּט - שטאָט פון שפּאַניען, לעבט איצט איבער שרעקליכע טעג, וועלכע וועלען פערבלייבען אַ היסטאָרישער דאַטום אין דער געשיכ- טע הן פון מאַדריד בפרט, הן פון שפּאַניען בכלל.

ווען מאַדריד האָט אנגעהויבען געבויט צו ווערען איז נישט פערצייכענט.

מען ווייסט נאָר, אַז דאָרט, וואו ס'איז איצט מאַדריד, איז אין 10-טען יאָהרהונדערט געווען אַ שטאָט, וואָס האָט געהייסען „מעדינאַ מאַגעריט", און וואָס האָט בעלאַנגט צו די מורען, וועלכע האָבען דעמאָלט בעהערשט גאַר גרויסע טיילען פון שפּאַ- ניע. לויט ווי עס זעהט אויס, זענען עס נישט גע- ווען די מורען, וואָס האָבען אנגעהויבען בויען די דאָזיגע שטאָט. זיי האָבען איהר צוגענומען פון די וויסיגאָטען, וועלכע זענען געווען אין שפּאַניען פאַר די מורען. אָבער אין יעדען פאַל, די שטאָט וואָס איז איצט מאַדריד, איז אין דער היסטאָרי- שער פערצייכנונג אין אנהויב געווען בעקאַנט אַלס אַ מורישע שטאָט.

פערצייכענט איז אויך, אַז מעדינאַ מאַגעריט, דאָס הייסט מאַדריד, איז צוגענומען געוואָרען פון די מורען פון ראַמירא דעם צווייטען, קעניג פון לעאָן און אסטוריס, וועלכע זענען נאָך געווען א וויס'גאָטישע קעניגרייך. אָבער יענע צוריק ערא- בערונג איז נישט געווען קיין בעשטענדיגע. די שטאָט איז צוריק אריינגעפאַלען אין די הענד פון די מורען. ערשט אין 1085, ווען דער קעניג אַל- פאָנזאָ דער זעקסטער פון קאַסטיליען האָט ערא- בערט מאַלעדאַ פון די מורען, איז די שטאָט, וואָס הייסט זינט דעמאָלט מאַדריד, אויך ארונטערגע- קומען אונטער זיין מאַכט.

דעם ערשטען קעניגליכען אַנזעהן האָט מאַד - ריד בעקומען אין 1202.

אין 1309 איז דאָרט פאָרגעקומען די ער- שטע פערזאַמלונג פון קאָרטעס (די פערטרעטער פון שפּאַנישע גוטבעזיצער). און זינט דעמאָלט ענטווי- קעלט זי זיך אַלס א וויכטיגע שטאָט.

אין 1526 איז אין מאַדריד אונטערגעשריבען געוואָרען דער אפּמאַך צווישען קאַראָל דעם פינפטען קייזער פון דייטשלאַנד און קעניג פון שפּאַניען, און קייזער פראַנסיס דער ערשטער פון פראַנקרייך, וועלכער איז פון דעם פריהערדיגען בעזיגט און געפאַנגען געוואָרען אין א מלחמה.

ערשט אין 1560 האָט דער שפּאַנישער קעניג פיליפּ דער 2-טער פּראָקלאַמירט מאַדריד אַלס די הויפּט-שטאָט פון שפּאַניען.

פאַר וואָס איז מאַדריד געוואָרען די הויפּט - שטאָט?

עס איז אינטערעסאַנט איבערצוגעבען די פער- העלטנישען, אונטער וועלכע מאַדריד איז געוואָרען די הויפּט-שטאָט פון שפּאַניען. פיליפּ דער צווייטער איז געוואָרען קעניג פון יענעם לאַנד אין 1556. ער האָט באַלד מיט צוויי יאָהר פריהער חתונה גע- האַט מיט דער קעניגין פון ענגלאַנד מערי, בע- קאַנט אַלס „די בלוטיגע", וועלכע איז געזעסען אויף דעם טראָן פון דעם לאַנד זינט 1553. קעני- גין מערי איז געווען א קאַטאָליקין, און זי האָט צו- ריק איינגעפיהרט דעם קאַטאָליציזם אין ענגלאַנד. אט דאָס האָט ארויסגערופען גרויס אויפרעגונג און אויך אונרוהען אין לאַנד. די קעניגין האָט גע- לאָזט די אונרוהען דערשטיקען אין בלוט, און זי האָט אויך געלאָזט היבריכטען די פּרינצעסין דזשיין גרעי, אַ פּרעטענדענטין צום ענגלישען טראָן און איהר מאַן. אט דערפאַר האָט מען די קעניגין טאַקי גערופען „די בלוטיגע".

ווען די דאָזיגע קעניגין מערי האָט חתונה געהאַט מיט פיליפּ דעם צווייטען פון שפּאַניען, האָט מען געמיינט, אז ענגלאַנד און שפּאַניען וועלען פעראייניגט ווערען אונטער איין קרוין. אָבער אין 1558 איז די קעניגין מערי געשטאָרבען און האָט נישט געלאָזט קיין קינדער. ענגלאַנד האָט נישט געוואָלט האָבען דעם שפּאַניער פיליפּ אַלס איהר קעניג, און די בעריהמטע עליזאַבעט איז גע- וואָרען קעניגין פון ענגלאַנד. זי האָט צוריק איינגע- פיהרט פּראָטעסטאַנטיזם אַלס הערשענדע רעליגיע. אָט דאָס און פערשידענע קעניגליכע הויף - אינ- טריגעס, האָבען געפיהרט צו אַ מלחמה, אין וועל- כער פיליפּ דער צווייטער איז ארויס דער זיגער. דאָס איז געווען דער גרעסטער זיג, וואָס פיליפּ דער צווייטער האָט געהאַט אין זיין לעבען, און כדי צו פעראייביגען דעם זיג, האָט ער ערקלעהרט מאַדריד פאַר זיין הויפּט-שטאָט, און ער האָט נישט ווייט פון דער שטאָט אויפגעבויט דעם בעריהמטען קעניגליכען מאַנאַסטיר עסקאָריאַל, וואָס בעשטעהט פון וואונדערבארע פאַלאַצען, און וועלכער ווערט בעטראַכט אַלס דער „ווערסאַיל" פון מאַדריד.

מאַדריד איז גראָד נישט געווען קיין מזל'דיגע הויפּט -שטאָט פון שפּאַניען. דער גלאַנץ פון פי- ליפּ'ס זיג פון 1560 האָט נישט לאַנג געדויערט. קעניג פיליפּ האָט זיך שטאַרק געשטיצט אויף דער איבקוויזיציע; ער האָט געהאַט דאָס „פערגעניגען" אַליין אנוועזענד צו זיין ביי אַנ'אויטאָ-דע-פע און זעהן מיט זיינע אייגענע אויגען ווי מען פערברענט מענשען לעבעדיגערהייט. מיט אַלע כחות און מיט גרויס אכזריות האָט ער געזוכט צו אונטערדריקען יעדען שפור פון רעפאָרמאַציע. דאָס האָט געבראַכט צו אַ רעוואָלט פון האָלאַנד געגען שפּאַניען, וואָס האָט געדויערט לערך דרייסיג יאָהר צייט, און דאָס האָט אויך געפיהרט צו ענגלאַנד'ס שנאה צו שפּאַ- ניען, וואָס האָט געבראַכט צו דעם געוואַלטיגען וויכטיגען היסטאָרישען אַקט, צו דער צושטערונג פון דער שפּאַנישער אַרמאַדאַ (פלאָט), וועלכע מען האָט געמיינט, אַז זי איז גאָרנישט צושטערבאַר. אט דאָס איז געשעהן אין 1588, דאָס הייסט מיט אכט און צוואַנציג יאָהר נאָכדעם, ווי מאַדריד איז געוואָרען די הויפּט-שטאָט פון שפּאַניען, און זינט דעמאָלט האָט זיך אנגעהויבען דאָס זינקען פון דער מאַכט פון שפּאַניע, וועלכע איז ביז צו יע- נעם מאָמענט פאַר איין צייט געווען גאַנץ מעכטיג, און געשפּילט אַ געוואַלטיג וויכטיגע ראָל אין דער אינטערנאַציאָנאַלער פּאָליטיק און אין די קריגערייען פון אייראָפּאַ.

―――*―――

„שולדיג זענען מיר, פוילישע שריפטשטעלער"

מוטיגער ארויסטריט פון דער פוילישער שריפטשטעלערין מאריא דאמבראווסקא

געגען די אוואנטורעס פון די ענדעקישע אקאדעמיקער אין פוילען

די בעריהמטע פוילישע שריפטשטעלערין מאריא דאמבראווסקא האט אפגעדרוקט אין „דזיענניק פאפולארני" א גרויסען ארטיקעל, אין וועלכען עס קומט צום אויסדרוק דער פייערליכער פראטעסט פון דער בעסערער פוילישער אינטעליגענץ, וואס איז ערצויגען געווארען אויף די אלמענשליכע אידעאלען, געגען דער שענדליכער וואקכאנאליע, וועלכע קומט איצט פאר אויף די פוילישע הויך-שולען.

„יעדער אנהויב פון אקאדעמישען יאהר ברענגט כמעט אין אלע פוילישע אוניווערזיטעטס-שטעט צו אן'אויסברוך פון אנטי-יודישע עקסצעסען, וועלכע זענען א חרפה שוין נישט נאר פאר דער ציוויליזאציע, נאר פאר די עלעמענטארסטע מענשליכע און בירגערליכע געפיהלען. נישט איינמאל גרייפט די האנד פון שרייבער, צו דער פעדער, כדי זיך אפצורעכענען מיט דער צעווילדעוועטער יוגענד און מיט דער געוויסענלאזיגקייט פון זייערע אינספיראטארען און עס פאלט צוריק די האנד אין דער פערצווייפעלטען בעוואוסטזיין, אז די מיה איז אנאומזיסטע, וורייל צי קען דער, וואס האט די פאלקע, דאס מעסער, דעם קאסטעט און דאס אין דער טעקע בעהאלטענע שטיק אייזען געמאכט היינט פאר דעם סימבאל פון פוילישען אקאדעמיקער, צי קען ער גאר. אויב נישט פערשטעהן, איז כאטש פיהלען די ווערטער, וועלכע עס דיקטירט די עהרליכקייט און שווערע בירגערליכע זארג? צו וואס פארא ניאיו וואלט מען זיך געדארפט דערנידעריגען, כדי כאטש צו האבען דעם איינדרוק, אז עס וועט געלונגען די הערצער — ווי פון ווילדע מענשען און די מוחות ווי ביי פייגלען, צו איבערצייגען.

דאך לאזט נישט די טרויעריגע שפראך פון די פאקטען שווייגען, אפילו ווען מען האט די אומעטיגע זיכערקייט, אז מען רעדט צו טויבע, ווילדע אדער פון געוויסען אויסגעטויטע מענשען.

די, וועלכע ווילען אלדאס שלעכטס, וועלכעס געשעהט אין פוילען, אראפווארפען אויף די יודען (א פאליאק פלעגט שטענדיג אראפווארפען זיינע מיסערפאלגען און דורכפאלען אויף אנדערע) בנוטיגען זיך אין סטיכישע אויסברוכען פון אנטיסעמיטיזם.

זיי דארפען עס האבען אלס בעווייז, אז די יודען-פראגע איז א ברענענדע זאך, וועלכע פאדערט א באלדיגע און ראדיקאלע לעזונג. אבער די רעגולערקייט און די שוין אויסבעצייכענטע — גוט-איינשטודירטע, שטענדיג לויט'ן זעלבען סדר זיך איבער'חזר'נדיגע אוואנטורעס נעהמט ביי זיי צו יעדער צורה אפילו פון סטיכישקייט. דאס זענען העצעס בעארבייט לויט א פלאן, דורכגעפיהרטע מעטאדיש און אויסגעפיהרט קאלט אין בעדינגונגען וועלכע שליסען אויס יעדע מעגליכקייט פון פערענטפערען זיך. ווייל קומען אויף די עקציעס מיט בעהאלטענע שלאג-מכשירים און מיט אן'אויסגערכענטער, פלאנמעסיגער דעה צו שלאגען די שוואלזע חברים און חבר'טעס, אדער כאטש מיט'ן ווילען זיי צו שיקאנירען און דערנידעריגען זייער מענשליכע ווירדע, — דאס איז נישט קיין ספאנטאנער אויסברוך, דאס איז שוין א קולטורווירטע מאראלישע דעגענעראציע. ווער עס רופט דאס אן אנדערש, דער טוט דאס, וואס עס איז ליידער אין פוילען שטענדיג געווען צו פאפולער — ער בעמיהט זיך צו פערשענערן דאס מיאוסקייט.

ווען אזעלכע זאכען טוען סטודענטען, פערדינען זיי נישט אויף קיין שום איינזעהן און קענען זיך נישט פערענטפערען מיט קיין מילדערענדע אומשטענדען. ליידער: הונדערטער טויזענדער ארבייטסלאזע גוט-ליידענדע, וועלכע האבען גארנישט וואס צו פערלירען און נעמען דער יאוש וואלט בעקאנט א שטויס טון צו אונבערעכענטע ארויסטרעטונגען — ליידען און טראגען דורך זייערע צרות מיט אונערשעפליכער ווירדע — זייענדיג א יודיגער ביישפיל פון קולטור און קלוגהייט. דאגעגען אין דער אוואנגארד פון דער געזעלשאפטליכער אונארדנונג און לאבווערריי געהט די „עליטע" פון די, וועמען דאס פאלק גיט אין די ברודיגע הענד איהר גרעסטען אוצר — די וויסענשאפט, דעם קוואל פון לעבען.

היי־יאהר האט זיך די סטודענטישע פאגראם-פלאג אריבערגעטראגען פון די אוניווערזיטעטען אויף דער גאס. די סטודענטען האקען שויבען, פאלען אריין אין די געשעפטען און האקען מיט אייזענס מענשען, וועלכע טוען רוהיג זייער ארבייט און דערנאך אנטלויפען זיי ווי די פחדנים, נישט זייענדיג פעהיג צו טראגען די פעראנטווארטליכקייט פאר זייערע טאטען. אין ווילנא האט דאס פאנאטישע משוגעת און די דעמאגאגיע פון די סטודענטען שוין ארויסגערופען גאסען-אונרוהען און געברענגט צו ארויסטרעטונגען וועלכע דערמאהנען דאס פינסטערע 17־טע יאהרהונדערט, וואס איז געקומען פאר דעם אונטערגאנג פון פאטערלאנד.

לעצטענס האבען זיך די סטודענטען ערלויבט אויף א זאך, וועלכע האט נאך ביז איצט נישט געטראפען — בשעת דעם פארטראג, אלזא בעת'ן אויספיהרען די איידעלסטע פונקציעס פון ערטיילען די אונשעצבארע וויסענשאפט, האט מען בעיווארפען מיט אייער דעם פראפעסאר וואלפקע, א יוב'ל-בעריהמטען געלעהרטען. מען האט פערשוועכט דעם מאיעסטאט פון דעם נאבעלסטען, מיט וועלכען א פאלק ווערט פעררעכענט צו דער וועלט-ציוויליזאציע — פון דער גרויסער ערפינדערישער וויסענשאפט, מיט אזעלכע מיטלען וויל מען דערנידריגען פוילען צו דער שטופע פון די פינסטערע שבטים, וועלכע האבען פאר א ליכטיגען גייסט א חיה'שע שנאה אין הארצען און אין טאש — א שטיין.

אויב עס וועט אזוי ווייטער געהן, וועלען די פוילישע געלעהרטע, דאס שיינדעל פון פאלק, אנהויבען עמיגרירען פון לאנד, אין וועלכען די זייענשאפט ווערט געשענדעט — פונקט ווי זיי האבען אמאל עמיגרירט אין די צייטען פון דער גרויסער אונטערדריקונג. ווען עס זאל הייבט אויפשטעהן תחית-המתים קורי - סקלאדקאווסקי — וואלט מען זי אויך זיכער בעווארפען מיט אייער, ווייל נישט זי און נישט קיינער פון די גייסט-מענשען וואלט נישט געקאנט אנדערש רעאגירען דערויף, ווי זיהלען אב'עקעל צו דעם אלעם, וואס עס טוט זיך אין די הויך-שולען, ווייל דא ציהט אויף פוילען דער „גרויסער כאם", נישט פון אונטען נאר פון אויבען און אויב ער וועט נישט אנטרעפען אויף קיין ווידערשטאנד, וועט ער זיך בקרוב א ווענד טון געגען אלעם, וואס איז עהרליך, ע'האבען, אידעל און קלוג.

נישט דא איז דאס ארט אויפצוקלערען די וואהנזיניגע, אז דער יודישער פראבלעם איז צו לאנג און ארגאניש איינגעוואקסען אין פוילישען לעבען, אז מען זאל עס קענען ליקווידירען מיט איין מאל. נישט דא איז דאס ארט אויפצוקלערען די פון האס פערבלענדטע פאליטיקער און צפייעשטשעטע קינדער, אז דאס פערקלענערן די רעכט פון די נאציאנאלע מינדערהייטען וואלט בעדייט א מאראלישע און פאליטישע מפלה פון דער פוילישער מלוכה. דאס בעטראכטען די דאזיגע וויכטיגע און אנגעווייטאגטע פראבלעמען, וועט אויסקומען אפצולייגען אויף אן אנדער צייט. איצט בלייבט בלויז צו פרעגען — ווער איז אין דעם אלעם שולדיג?

עס איז שולדיג די נאציאנאלע פארטיי, וועלכע העצט צו געשעהענישען, נישט בעהמ'בריג אין אכט דעם אונשעצבארען שאדען, וואס דאס ברענגט די יעניגע נישט ערפאהרענע נשמות. ווייל דער אנטייל אין געשלעגען און ראפ'ביר'טע שיקאנעס אויף שוצלאזע לאזט איבער א חותם פון גייסטיגער שפלות־דיגקייט אויף דעם גאנצען לעבען.

שולדיג איז דאס שול-ווענען, וואס לאזט ארויס אין די הויך-שולען א יוגענד, וואס איז מאראליש און גייסטיג נישט צוגעגרייט וואס קען אין לערנען נישט מיטהאלטען מיט די יודישע סטודענטען, א יוגענד, וואס איז טעמפ און פראסט.

שולדיג איז יענע פרעסע, וועלכע וועהטאגט כלומרשט איבער די ארויסטריטען און אין דער אמת'ען שטיצט זי און שטעלט פאלש פאר די אלע זאכען.

שולדיג זענען די עלטערן, ערציהער און קרובים, וואס שטיצען נאך שטילשווייגענד די צעווילדעוקייט פון זייערע זיהן.

איבער דער אומגליקליכער יוגענד קען מען נאך רחמנות האבען, ווייל זי ווייסט אפט באמת ניט וואס זי טוט און אפט גלויבט זי אפילו, אז זי דינט א וועלכער עס איז מכלומרשטער אידעע. אבער מיר אלטע זיבדיגער. די וועלכע פערעערגערען נאך און זיינען מסכים פאסיוו צו אלעם. מיר דא פון ווייטען, אז מיר טראגען אויף זיך א שווערען פרעמדען חטא, וועלכער ברענגט פוילען ביז'ן שאדע, א שלעכטען שם און הרפה.

נאצישער אנגריף געגען די „יודישע איינפלוסען" אין דער וויסענשאפט

בערלין, (יט"א). מיט א שארפען אנגריף געמען די „יודישע איינפלוסען" אין דער וויסענשאפט זענען די נאצי גדולים ארויס אויף דער לעצטער קאנפערענץ פון די נאצי „געלעהרטע" אין מינכען. אויף דער קאנפערענץ וואס איז גערופען געווארען אין צוזאמענהאנג מיט דער ערעפענונג פון דער „אפטיילונג פאר אנטי-יודישער פארשונג" ביים רייכס-אינסטיטוט פאר דער געשיכטע פון נייעם דייטשלאנד, האט פראפ. לענארד — (א נאבעל-לויריאט) געפרובט צו שטעמפלען אנ'אונטערשייד צווישען „יודישער" און „ארישער" פיזיק. ער האט בעדויערט, וואס די אוניווערזיטעטען אין דייטשלאנד און אויף דער גאנצער וועלט געפינען זיך נאך אלץ אונטער „יודישען איינפלוס".

די נאצישע פרעסע ווידמעט אויך פיל אויפמערקזאמקייט דער קאנפערענץ, פאר שטיצען די דייטשע ליטעראטור", וואס איז פארגעקומען אין קראל"ם אפער־הויז מיט דר. אלפרעד ראזענבערג און דר וואלטער גראס אלס הויפט-רעדנער. ראזענבערגס רעדע פערהאט איז ערשינען אויף דער ערשטער זייט אין דעם „פעלקישען בעאבאכטער", בשעת רעדנער האבען אונטערגעשטראכען, אז די טעאריע דארף בילדען דעם יסוד פון דער נאצי-וויסענשאפט.

די איינגעלאדענע פארשטעהער פון דער ענגלישער, פראנצויזישער און אפילו איטאליענישע אמבאסאדע, זענען צו דער קאנפערענץ נישט געקומען.

בערלין, (יט"א). לויט דער איניציאטיוו פון דער צענטראלע פון דער נאצי-פארטיי איז ערשינען א רשימה פון קרוב 2000 יודישע און עקאנאמישע ביכער פון 650 יודישע אויטאָרען, וועלכע דארפען עליזמינירט ווערען פון דער „נאצי וויסענשאפט", די דאזיגע פובליקאציע שטעהט אין צוזאמענהאנג מיט דעם קאמף געגען „יודישע איינפלוסען" אין דער וויסענשאפט.

פאר'ן פראצעס פון דוד פראנקפורטער

בערן, (יט"א). דער פראצעס געגען דוד פראנקפורטער. וועלכער וועט זיין ווי בעקאנט, אנהויבען מיטוואך דעם 9־טען דעצעמבער, וועט וואהרשיינליך דויערען 3 טעג. דאס קאנטאן-געריכט איז אין זיין מעהרהייט קאנסערוואטיוו־קאטויליש, די מינדערהייט איז פרייזיניג.

אלס פארשטעהער פון דער גוסטלאפס אלמנה טרעט ארויס דער „פראגמאטיסט" אדוו. הר. ווערנער אורשפרונג פון צירבאך. דער נאצי-אדוואקאט ר. גרים פון עסען זאל צוגעלאזען ווערען בלויז אלס „טעכנישער ראטגעבער", אויב דאס געריכט וועט דערויף איינשטימען.

דאס „איזראעליטישע וואכענבלאט" וואס ערשיינט אין ציריך, שרייבט צוו. אנד.: „הוץ דער פראגע, פון דעריקונג איז לעצטענס ערשינען א כלומרשט וויסענשאפטליכע בראשור א. ט. „די יודען אין דייטשלאנד", וואס וועט בעזונדערס פערשפרייט ווערען אין כור און צווישען די פארשטעהער פון דער וועלט-פרעסע. כדי ענטשפרעכענד צו בעווירקען די וועלט-פרעסע בנוגע דעם פראצעס אין כור האט געבעלס שוין געשאפען א ספעציעלען פראפאגאנדע דינסט".

דער שטרייט אין אראבישען לאגער

ארום דער פראיעקטירטער אראבישער באנק

ירושלים, (יט"א). אין דעם אראבישען לאגער איז ענטשטאנען א שטרייט ארום דער פראיעקטירטער אראבישער באנק וואס זאל געגרינדעט ווערען ביי דער מיטווירקונג פון געוו. הויך-קאמיסאר סער ווישאן טשעמבערלאן און איינינע פערמעגליכע סיריער. „אל אוסלאמיע" גרייפט שארף אן דעם סירישען קאפיטאליסט סאלים פייסאלאם, וועלכער האט פערקויפט צו יודען די חולה-קאנצעסיע פאר 200.000 פונט און וויל איצט פינאנסירען די נייע באנק. „אל ליוואא" איז אויך חושד די „לאנדס באנק" וועלכע איז גרייט צו שטיצען די נייע אראבישע באנק, אז זי געפינט זיך אונטער יודישע איינפלוסען, „אל ליוואא" פערזיכערט דאגעגען, אז יודען האבען נישט קיין שום איינפלוס אויף די „לאנדס באנק".

קרן-היסוד אנשטאט „אמעריקאנער ארץ-ישראל-קאמפיין"

ניו-יארק, (יט"א). דער „אמעריקאנער א"י קאמפיין", וועלכע פלעגט דורכפיהרען און אמעריקע די געלד-זאמלונג פאר א"י וועט פון איצט אן זיין טעטיג א.נ. פון קרן היסוד. אין דעם פערטרעטער קורטאריום פון קרן היסוד וואס בעשטעהט פון 109 פערזאן, זענען אריין דושאדרוש בעקער, הארי פירסט, אפ. גאלדבערג, דר. מ. י. קארפף, מאריס ראטענבערג, ארטור און סאמועל לאמפאט.

דער פארזיצער פון דער א"י קאמפיין דר. סטיפען ווייז האט מיטגעטיילט, אז פון דעם 1־טען אקטאבער 1932 ביז דעם 1־טען אויגוסט 1936 האבען דער קרן־היסוד, קרן־קימת און די אפטיילונג פון דער יודישער אגענץ פאר קאלאניזאציע די דייטשע יודען אויסגעגעבען 2,268,694 פונט, דערפון אויף באדען־איינקויף 1,352,379 פונט, אויף איינוואנדערונג און אויסבילדונג פון די עולים 321,580 פונט, אויף ערציהונג און קולטור-צוועקען—118.681 פ.

לאנדווירטשאפטליכע הכשרה-שולע אין שוועדען

שטאקהאלם. (יט"א). אן אנאנימער נדבן האט געשפענדעט 20,000 שוועדישע קראנען אויף צו גרינדען א לאנדווירטשאפטליכע הכשרה-שולע אין שוועדען פאר יודישע יוגנטליכע פון דייטשלאנד, וועלכע גרייטען זיך אויסצוואנדערען קיין א"י. אחער אנדערע לענדער. אויף דעם צוועק איז שוין ערווארבען געווארען א שטח באדען אין סווארטינגטאפ (דרום-שוועדען).

Dr. med. H. LUBICZ

ספעצ. פאר הויט ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע

האט זיך איבערגעצויגען פון ציגעל-גאס 7 אויף

69 פילסודסקיעגא 69

(רוג נארוטאוויטשא) טעל. 141-32

ראדיא - ווינקעל

ווי אזוי מלכים הערען ראדיא

ווי אזוי מלכים לעבען אין אלגעמיין, מען שוין פון לאנג. מען פלעגט אמאל ... אז וועלכער מלך זאל שטארבען, וועט מען ווי אזוי ער האט געלעבט. היינט, אבער, ... צייט, ווען אלץ געהט שנעל, דער עולם ... אלץ — טרעט מען שוין צו אהן שום צער ... אריינקוקען זיך אין פריוואטען לעבען פון ...

לעצטענס זענען ערשינען עטליכע ... ביאגראפיעס פון די מלאכים אין אונזערע ... עדוארד דעם אכטען און לעאפאלד דעם ... פון באלד נאך זייער איבערנעהמען דעם ... די ביאגראפיע פונ'ם ערשטען מלך האט ... דער ענגלישער היסטאריקער סימאן ארב... צוויטע — דער פלעם הארץ יואן אפפעל ... אויך אין פראנקרייך אדורכגעפיהרט געווא... אנקעטע ווי אזוי די מלכים בעציהען זיך ... עטליכע תשובות פון דער דאזיגער אנקעט... רען דא געגעבען.

עדוארד דער אכטער האלט נישט דעם ... בלויז אלס מיטעל צו קענען זיך פערשט... מיט דער גאנצער בריטישער אימפעריע. ראדי... ער ליב ווי א געוועהנליכער בשר-ודם. דער ... מלך האט, אפילו דעמאלט ווען ער איז שוין ... נישט געווען דער פירשט פון אועלס, ד. ה. ... רען אויס יורש-עצר, נאר אליין געווארען ... האט זיך איינגעארדענט אריגינעלע פערווי... דעם קעניגס זאלעכעל. עטליכע פער... געסט, מענער און דאמען. אין ווינקעל ש... שעהנער אפאראט. אינ'ם קעניגליכען זאלעכ... צי' פאלען צום טאקט פון דער ראדיא... דער קעניג האלט, אז בלויז דער ראדיא קא... געבען די שעהנקייט פון דער מאדערנער מוזי... דער פערשטארבענער פאטער זיינער, דוש... האט ליב געהאט צו הערען ראדיא. אממייסט... איהם אבער אימפאניר'ט קלאסישע מוזיק.

די פראנצויזישע אנקעטע ריזיקירט אפילו ... ביי און שטעלט אוועק די פראגע, צי אט ד... שמאק ביים ראדיא וועט נישט אמאל דעם ... פטיגען היסטאריקער נישט גרינגער מאכען ... שטעהן די כאראקטער-שטריכען פון אט די ... מלכים.

לעאפאלד 3, דער בעלגישער קעניג, האט ... טראגישען טויט פון זיין פרוי אפגעשאפט ... אלץ, וואס קאן פערשאפען יועלכע עס איז פערוו... ראדיא דינט איהם בלויז אלס מיטעל פון ... אינפארמאציע, בשעת אמאל האט ער איהם ... גערן געהארכט. אזוי ווי ער איז אנ'אויסגעצ... טער ליגוויסט, זוכט ער מייסטענס נאך די ... צייטונגען" און שעפט פון דארט אלע ידיעו... גען די וועלט-געשעהענישען. זאלען אפילו ד... שטארקסטע אטמאספערישע שטערונגען, אהר... נישט, ער קעמפט מיט זיי, ווי יעדער איינער ג... ליכער ראדיא-הערער.

דער איטאליענישער קעניג עמאנועל דער ... טער, איז שטענדיג געווען א גרויסער דאס... זיין גומיזמאטישע ליידענשאפט איז בעקאנט ... ווען אין גאנץ איטאליע. ער פלעגט שטאר... דערמיט, וואס ער פערמאגט די גרעסטע קאל... מעדאלען אין דער וועלט. ראדיא איז צו איהם ... נישט לאנג אריינגעשטעלט געווארען, מיט א ... יאהר צוריק. ער איגטערעסירט וואס אמאל זיך ... מיט'ן ראדיא, ראדיא — זאגט ער — איז ... ווענדיג, אבער קיין פערוויילונג איז עס דאך ני...

קאראל דער צווייטער, דער רומענישער ... האט זיך אריינגעשטעלט א הילכער אפילו אין ... אפ'ציעלען קאבינעט. ער האלט, אז ראדיא א... דער ארבייט פראקט אזוי נויטיג, ווי טעלעפ... ווי א שרייב-מאשין, ער הערט איהם אבער ... רעגולער. אמאל קען ער ביי איהם אפזיצען ... שעה'ן, אמאל קען פערבייגעהען עטליכע טעג ... און ער עפענט איהם אפילו נישט אויף.

דער בולגארישער קעניג באריס האט זיך ... געארדענט אין פאלאץ זיינעם ממש א ראדיא... זאאום. ער זאמעלט פערשידענערליי ראדיא-אפ... טען, פונקט ווי ויקטאר-עמאנועל זאמעלט מעדא...

כריסטיאן, דער דענישער קעניג, האט ... ליב צו הערען ראדיא, דערפאר קאן שוין ... פון שוועדען איהם איגנאנצען נישט פערנעה... האקקאן פון נארוועגיען האלט, אז ראדיא איז פאר א מלוכה דאס בעסטע מיטעל פון פראפאגאנדע.

ווילהעלמינא פון האלאנד איז א גרויסע חסי... דית'טע, פון ראדיא, אפטמאל הערט זי אויס דאס גאנצע פראגראם פון עק ביז עק.

ענגליך איז א פאר ווערטער וועגען די סאמע יונגסטע מלכים: דער 12־יאהריגער מלך פיאטער, פון בעלגראד, האט ביי זיך אין פאלאץ א שעהנעם ראדיא, אבער עס איז נאך ביי איהם אלס קינדערשפיל. ווען דער 13־יאהר'גער מלך פון סיאם, וואס לערנט זיך היינט אין לאזאנא, האט געקריגען א הילכער, האט ער באלד געוואלט זעהן, וואס עס טוט זיך אינווענ'יג.

אזוי בייטען זיך די צייטען: אמאל פלעגען מלכים זיך צוקוקען צו גרויסע שפילצו. היינט אבער הארכען זיי ראדיא.

Doktór Z.

HENRYKOWSKI

ספעציעל-ארצט פאר מענער - שוואכע, ווענערישע און הויט-קראנקהייטען

טראוגוטא 9. טעל. 262-98

נעמט אן פון 8—1 און פון 5—9 אווענד
זונטאג פון 9 פריה ביז 12.30 מיטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעמשניצע-פרייזען

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

דאָנערשטאָג, 26 | נאוועמבער | י"ב כסלו תרצ"ז

זון-אונטערגאַנג 3.27

זון-אויפגאַנג 7.45

דאס נייע געזעץ וועגעז צוואנג צו פיהרעז האנדעלס-ביכער איז שויז אריין איז קראפט

דאָס נייע געזעץ וועגען דער פליכט צו רעגיס־טריהען און צו פיהרען האנדעלס־ביכער איז שוין אריין אין קראַפט.

לויט דעם נייעם געזעץ דאַרפען און מוזען אַלע אויסגערעכנטע קאַטעגאָריעס סוחרים און פאַב־ריקאַנטען שוין איצט פיהרען האנדעלס־ביכער און שוין פון היינט אָן.

ס'איז אָפּשר צו פערשטעהען אַז די מאַכט וועט זיך מיט דעם געזעץ אָנהויבען בענוצען ערשט פון נייעיאָהר אָן. פ. י. יאַנואַר אָן וועלען אַלע רעגירונגס־אָרגאַנען ווי אויך אַלע געריכטען פאָדערען צו בעווייזען האנדעלס ביכער פון די אַלע וואָס זענען דערצו פערפליכטעט אין פאַל ווען דאָס וועט נויטיג זיין.

פאַר נישט פיהרען קיין האנדעלס ביכער אָדער פערווינפאַכטע בוכהאַלטעריע וועט מען זיין אונטער־געוואָרפען אַ שטראָף פון 6 חדשים אַרעסט און 3 טויזענד זל. שטראָף.

דאָס געזעץ מאַכט אַן אויסנאַהם פאַר אַ געווי־סער קאַטעגאָריע דעטייל סוחרים און קלענערע פאַ־בריקאַנטען, וועלכע וועלען קענען בעפרייט ווערען פון דער פליכט צו פיהרען האנדעלס־ביכער אויב זיי וועלען אַרויסבעקומען פון דער האַנדעלס־קאַ־מער אַ בעשייניגונג דאָס זייער געשעפט איז נישט פון גרויסען מאַסשטאַב.

די האַנדעלס קאַמערן וועלען אַרויסגעבען אַזעל־כע בעשייניגונגען; די סוחרים און פאַבריקאַנטען וועלכע מענס אומזאַץ ס'איז קלענער ווי 100 טויזענד זל.

די דאָזיגע סוחרים דאַרפען זיך שוין ווענדען צו די ענטשפּרעכענדע האַנדעלס קאַמערן מיט אַ ביטע אַרויסצוגעבען אַזאַ בעשייניגונג.

אין דער ביטע דאַרף מען אָנווייזען וואָס פאַר אַ פּאַטענט מען בעזיצט ווי גרויס עס איז דער לאָקאַל וואָס פאַר אַ מחותה מען האָט צו פערקויפען און ווי גרויס ס'איז דער געשעצטער אומזאַץ און בעזונ־דערס ווי גרויס ס'איז דער אומזאַץ פאַר די לעצטע חדשים.

מ'דאַרף געדענקען אַז די דעציזיע, וועלכע וועט אַרויסגעגעבען דורך דער האַנדעלס־קאַמער איז אַנ'ענגולטיגע און קיין רעקורס וועט מען הערויף נישט קענען מאַכען.

געשלאסעז א קאלעקטיווע אפמאך

איז דער טריקאט-אינדוסטריע

(א) נאָך אַ שטרייק פון עטליכע טעג אין דער טריקאָ-אינדוסטריע, איז אונטערגעשריבען געוואָרען אַ קאָלעקטיווער אָפּמאַך. עטליכע פאַבריקאַנטען זענען צוגעצויגען געוואָרען צו פער־אַנטוואָרטליכקייט פאַר נישט האָנאָרירען דעם קאָ־לעקטיווען אָפּמאַך.

אויך „קאכאנובקע" שליסט

א קאלעקטיווען אפמאך מיט די שפיטאל-ארבייטער

(א) ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, האָבען די אַרבייטער פון שפּיטאָל „קאַכאַנובקע" אַרויסגע־שטעלט אַ פאָדערונג, צו שליסען אַ קאָלעקטיווען אָפּמאַך, און נאָרמירען די אַרבייטס־שעה'ן, אין גע־געגנפאַל האָבען זיי געדראָהט מיט אַ הונגער־שטרייק.

נעכטען, איז דער קאָלעקטיווער אָפּמאַך אונטער־געשריבען געוואָרען.

פאר בעזייטיגעז פאבריקס-דעלעגאטעז

דראהעז די ארבייטער מיט א שטרייק

(א) אין דער פאַבריק פון דער פירמע וואָלאַשיק אין רודאַ־פּאַביאַניץ האָט אויסגעבראָכען אַ קאָנ־פליקט, דער קאָנפליקט בעשטעהט אין דעם, וואָס די דירעקציע האָט בעשלאָסען צו בעזייטיגען פון דער אַרבייט די דעלעגאַטען און אייניגע נישט געוואָב־לטע אַרבייטער. די אַרבייטער דראָהען דעריבער מיט אַ שטרייק. דער פּראָפ. פעראיין האָט אונטערגענו־מען אַנ'אונטערוועניץ ביים אַרבייטס־אינספּעקטאָר. די טעג וועט פאָרקומען אַ קאָנפערענץ מיט פאָר־שטעהער פון די צדדים.

בעשטראפט א פאבריקאנט

מיט 2 וואכעז ארעסט און 500 זל. שטראף

(א) דער שטראָף־רעפעראַט ביים אַרבייטס־אינ־ספּעקטאָר האָט בעשטראָפט דעם פאַבריקאַנט עדמונד בראַדע אויף 2 וואָכען אַרעסט און 500 זל. שטראָף דערפאַר, ווייל ער האָט איינגעהאַלטען דאָס אויסצאָה־לען די אַרבייטער, און פאַר רעדוצירען די לוינען לויט דעם בעשטימטען אָפּמאַך.

געענדיגט די אקופאציע-שטרייקעז איז אלעקסאנדער

(א) די אָקופּאַציע שטרייקען אין אַלעקסאַנדער ביי די פירמעס טענצער און בערזין, זענען נעכ־טען ליקווידירט געוואָרען. אַ טייל פאָדערונגען זע־נען נאָכגעגעבען געוואָרען.

דעציזיע וועגעז בעשטעטיגעז די לאדזער שטאט-ראט-וואהלעז

נאך דעם צוריקקעהר פוז וואיעוואדע איז ווארשא

(א) נעכטען איז דער לאָדזער וואָיעוואָדע ה׳ האוקע־נאָוואַק אַרויסגעפאָהרען אַמטליך קיין וואַרשע אין שייכות דערמיט, וועט די דעציזיע וועגען בעשטעטיגען די וואַהלען צום לאָדזער שטאָט־ראַט, אַרויסגעגעבען ווערען נאָכ'ן וואָיעוואָדעס צוריק־קעהר קיין לאָדז.

סובלאקאטאר ערמארדעט זייז בעל-הבית

מערדער פערמשפט אויף 5 יאהר תפיסה

(א) אויף זשוירקי 18 וואוינט אַ געוויסער יאַן יאַוואָרסקי. בשעתו האָט ער צו זיך אין דער וואוינונג אריינגענומען אַ סובלאָקאַטאָר טאַדעאוש וואַזשניאַ־קיעוויטש. מיט אַ צייט שפּעטער זענען צווישען דעם לאָקאַטאָר מיט זיין סובלאָקאַטאָר אויסגעבראָכען מחלוקת דערפאַר, וואָס דער סובלאָקאַטאָר האָט אריינגעפיהרט אין שטוב אריין „מעדלעך" און גאַנ־צע נעכט געשיכורט. דער סוף איז געווען, אַז דער סובלאָקאַטאָר האָט זיך איבערגעצויגען אויף וואָול־טשאַנסקאַ 143. אָבער דער סובלאָקאַטאָר האָט די גאַנצע צייט געהאַט אַ „זשאַל" צו זיין געוועזענעם בעל־הבית.

דעם 7־טען סעפּטעמבער ד. י. האָט ער געטראָפען יאַוואָרסקי'ן אויף זשוירקי 16 און איהם אריינגע־שטאָכען אַ מעסער אין האַרץ, פון וואָס ער איז באַלד געשטאָרבען.

נעכטען איז פאָרגעקומען דער פּראָצעס, דאָס געריכט האָט דעם היציגען סובלאָקאַטאָר פערמשפּט אויף 5 יאָהר תפיסה.

פאבאר 1916

(א) אין דער צייט ביזן 30. ד. ה. דאַרפען זיך מעלדען צו איבער־רעגיסטראַציע אין דער מיליטער אָפּטיילונג ביי דער שטאָט־פערוואַלטונג (פּעטריקאַ־ווער 165) די יונגעלייט פון יאָהרגאַנג 1916 — פון אַלע קאַטעגאָריעס — וועלכע האָבען זיך נישט צוגעשטעלט צום בעשטימטען טערמין, מחמת בעגרינדעטע סיבות.

צוגאב-פאבאר-קאמיסיע

דעם 28 ד. ח. אַמטירט אויף פּיעטריקאָ. 165 אַ צוגאַב־פּאָבאָר־קאָמיסיע, צו וועלכע ס'דאַרפען זיך שטעלען אַלע די, וועלכע וואוינען אין 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 קאָמיסאַריאַטען, האָבען נאָך נישט רעגולירט זייער בעציהונג צו מיליטער־דינסט און בעקומען נאָמענטליכע אויפפאָדערונגען פון דער סטאַראָסטווע.

נייער סאניטאר-רעגולאמיז

(א) די שטאָט־פערוואַלטונג האָט אויסגעאַר־ביט אַ נייעם סאַניטאַר־רעגולאַמין מיט פאָרשריפ־טען וועגען האַלטען ריין קאָרידאָרען, אוביקאַציעס. מיסטקאַסטענס א. ד. גל. דער רעגולאַמין וועט פערעפענטליכט ווערען אין די נאָהענטסטע טעג.

זיץ-בענקלעך פאר טראמוואי-מאשיניסטעז!

(א) די טראַמוואַי־דירעקציע פיהרט איין זיץ־בענקלעך פאַר די מאַשיניסטען, די ערשטע פּראָבע איז געמאַכט געוואָרען אויף דער ליניע נומער 6.

„אובעזפיעטשאלניע"-דירעקציע אונטערהאנדעלט

מיט די קלענערע פונקציאנארעז

(א) נעכטען איז ווידער פאָרגעקומען אַ קאָנפע־רענץ פון דער „אובעזפּיעטשאַלניע"־דירעקציע מיט פאָרשטעהער פון די קלאַסען־פעראייבען וועגען די פאָדערונגען פון די קלענערע אובעזפּיעטשאַלניע־פונקציאָנאַרען. צו קיין רעזולטאַט איז נישט געקו־מען, די אונטערהאַנדלונגען זענען אָפּגעלעגט געוואָ־רען אויף אַ צווייטען טערמין.

ענדערונגעז איז אפצאהל פאר געלד-איבערווייזונגעז

און אונטערשטעטישע טעלעפאן-געשפרעכעז

דער טעלעפאָן־טעלעגראַפישער אַמט אינפאָר־מירט, אַז טעלעגראַפישע איבערווייזונגען (פּזשעקאַ־זען) ביז 5 טויזענד זל. ווערען אָנגענומען אַ גאַנצען מעת־לעת. פון 8 פריה ביז 8 אָווענד ווערט גענומען אַ נאָרמאַלער אָפּצאָהל, פון 8 אָווענד ביז 8 פריה, ווערט גענומען אַ צוגאַב־אָפּצאָהל 30 גר. פון יעדער איבערווייזונג.

פאַר אונטערשטאָטישע טעלעפאָן געשפּרעכען ווערט גענומען פאַר אַ מרחק ביז 10 קילאָמעטער פאַר 3 מינוט 20 גר. ביז 15 קילאָמעטער — 30 גר. ביז 20 קילאָמעטער — 40 גר. ביז 25 קילאָמעטער — 50 גר. פאַר רעדען העכער 3 מינוט, בעצאָהלט מען פאַר נאָך דריי מינוט רעדען.

טעאטער „פילהארמאניע"

20 נארוטאוויטשא 20 טעל. 213-84

ווילנער יודישע אפערעטעז-טרופע

נחמה, קאדיש, חאש, שלמה קוטנער

פרייזען פון 40 גר. ביז 1.09

מיט'ן גאנצען ערשטקלאסיגען אנסאמבל:

א. בלאַט, י. חאַש, פעטערמאַן. א. גראַדנער, אידינאַ, קאַדיש, ש. קוטנער, א. ליפּאָווסקאַ, נחמה, י. ניי־ווירט, ע. רייכער, מ. ראַבין, ע. טאַפּעל א. א.

מארגען פרייטאג 9 אָוונט | שבת 4,30 נאָכמ. און 9 אָוונט | זונטאג 4,30 נאָכמ. און 9 אָוונט

פרעמיערע!

די גאליציאנער מויד

פרייליך! לעבעדיג! אמוזירענד!

טאַנצען, זינגען, לאַכען!

אָפּערעטע אין 2 אַקטען מיט אַ פּראָלאָג פון יאַקוב.

מוזיק: רומשינסקי.

גרויסער כאָר און אָרקעסטער. —::— שענסטע געזאַנגס־נומערן!

בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון „פילהאַרמאָניע".

די בעסטע און געזונדסטע

זענען די 4-וואַטקאָווע גילזען

„OSMAN"

KINO TEATR

MIRAŻ

די גרעסטע סענסאַציע פון אַלע עקראַנען איז גאָר דער וועלט!

אונזער גרעסטער שטערן, די געניאַלע

מאלי פיקאן

אין הומאָרפולען און דערפרייענדען יודישען פילם

יודעל מיט'ן פידעל

הערציגע יודיש לידער געשריבען פון איציק מאַנגער. מוזיק פון א. עלשטיין.

שפּאַנענדער אינהאַלט! רייכע אויסשטאַטונג! פּרעכטיגע מוזיק!

היינט א קאנפערענץ אין מאגיסטראט

מיט פערטרעטער פון סעזאן־ארבייטער

(א) היינט 10 פארמ. וועט אין קאנפערענץ־זאל פון מאגיסטראט, פארקומען א קאנפערענץ מיט פארשטעהער פון קל. פעראייבען, וועגען די רעדוצירטע סעזאן־אַרבייטער. ס׳וועט ארויסגערוקט ווערן א פארשלאג, צו הילף צו קומען די ארבייטער, וואס האבען נישט קיין רעכט אויף אונטערשטיצונג.

כוליגאנעס דעמאלירט א יודישע שענק

(ז) בעכטען זענען אין דער שענק פון חיים פלודוויבסקי (לעגיאָנוב 22) אריינגעקומען עטליכע קריסטען און קאנסומירט פאר 50 גראשען. פלוצים האָבען זיי געמאַכט אנאַוואַנטורע, צוויי פון זיי האבען גענומען ברעכען די טישלעך און דעמאָלירען די איינאָרדנונג פון בופעט.

אויפ׳ן אלארם פון שענקער, זענען אנגעקומען צווי פאליציאנטען, אבער די כוליגאַנעס זענען שוין נישט געווען. דער שאדען ווערט געשאצט אויף הונדערט זלאָטיס.

שבת, דעם 28־טען נאָוועמבער ד. י.

9 א זייגער אָוונד קומט פאר אין לאָקאל פיעטריקאָווער 101 (2. אָפיצינע, 1. שטאק) אַ

משה בראָדערזאָן־אָוונט

אין שייכות מיט׳ן דערשיינען פון זיין נײַ בוך א. נ. „פארשטעלונגען".

עס בעטייליגען זיך:

רעד. י. אוגער,

יאַנקל אַדלער,

נ. בלומענטאַל,

משה בראדערזאָן,

אין רעגראם, צ. א.

אימפראָוויזאַציעס אויף אויפגעוואָרפענע טעמעס.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט־דיזשורען

(א) קאהאנע (לימאנאָווסקיעגאָ 80), טראווקאָווסקי (בזשעזשינער 56), קאפראָווסקי (נאָוואָמיעסקאַ 15), "אָזענבלום (שרודמיעסקאַ 21), בארטאָשעווסקי (פעטריק. 95), טשינסקי (ראָקיטשינסקאַ 53), סקווארטשינסקי (קאָנטנאַ 54) י. שיניעצקאַ דשגאָווסקאַ 59).

שרפה אין דער גלאז־הוטע „גע־הא"

(א) פערגאנגענע נאכט, איז אויסגעבראכען א שרפה אין דער גלאז־הוטע „גע־הא" (באַוואַ 24) פון דעם צעטאָפּיעטען גלאז, האט זיך אנגעצינדען א הילצערנער ווארשטאט, די פייערלעשער האבען די שרפה איינגעלאשען.

לעצטער בריף פון פרנס אדוו. י. ווייצמאן

צום קהל׳ה־פרעזעס פ. ליבערמאן

הער פרנס אדוו. יוסף ווייצמאן האט צוגעשיקט דעם קהלה־פרעזעס ה. ליבערמאן פאלגענדען בריף:

ג. ה׳ פ. ליבערמאן!

איך ענטפער אייך אויף דעם בריף פון 19־טען ד. ח. וועלכען אייערע הערען האבען נישט געפונען פאר נויטיג צו פובליצירען אין דער פרעסע, ווי אויך אויפן בריף דעם 20 נאָוו. ה. י.

1) קיין שום צווישען־פראקציאנעלער בעשלוס איז דעם 18.11 ה. י. נישט אנגענומען געווארען. עס כען־גירען דעם בעשלוס די פאלקיסטען און ס׳הענגען זיך צו איהם נישט מודה די ציוניסטען. איך האלט דאס פסיחש פאר א בעשלוס פון ה׳ מינצבערגס אייגענע מענשען. פון דעם בריף קאן מען דרינגען אז איך מוז אפרופען די פאראוואורפען. ווען אפילו איך האלט זיי פאר ריכטיג דאס וועל איך נישט טון.

2) די פאראוואורפען האב איך טעשטעלט און שטעל זיי ווייטער ה׳ מינצבערגן און זיינע נאהענטע, נישט אבער אלע מיטגליעדער פון קהלה־פערוואלטונג און ראט. ה׳ מינצבערגס סיסטעם אריינציהען אנדערע מיט־שותפים, איז, אפשר א טעשיקט, פער־קלערטער מאנעווער, אבער נאאיוו און אויטווידריג.

3) דער כבוד פון דער יודישער קהלה פערלאנגט נאר איין זאך: נאכצוקאנטראלירען די פאראוואורפען, וועלכע זענען דורך מיר יעמאכט געווארען דורך א אונפארטייאישען אונאפהענגיגען, געזעלשאפטליכען געריכט.

ס׳וועט נישט זיין, חלילה, קיין אומכבוד פון קהלה־ראט, ווען אין אזא געריכט וועלען זיינע מיט־גליעדער נישט זיצען, פונקט פערקעהרט, דער ראט וועט דורך דעם ברענגען א בעווייז ריינליך, וועגען זיין אונפארטייאישקייט. אנדערש וועט נאר פער־גרעסערט ווערען די צאהל מיטשולדיגע אין מאלעריען דעם ביזא־יציטיגען צושטאנד.

4) אויספיהרליכע פאקטען און בעווייזען. וואס שיק די פאראוואורפען, בין איך גרייט צו יעדען מאָמענט פארצושטעלען פאר א געזעלשאפטליך געריכט.

דאס מסדרדיגע שרייבען בריף מאכט אויף מיר דעם אייטדרוק, ווי מען וואלט געוואלט בעמוהט צו דערטרהונקען דעם יעצב ענין און אים פון ווערטער.

דאס איז, נעהמענדיג אין בעטראכט דעם געזעל־שאפטליכען אינטערעס, שעדליך.

איך ערקלער, אז דער דאזיגער ענטפער מיינער איז דער לעצטער. אין קיין ווייטערע „קארעספאנ־דענץ" וועל איך זיך נישט מעהר אריינלאזען.

י. ווייצמאן, אדוואקאט.

Składajcie ofiary na zimową pomoc dla bezrobotnych.

Konto PKO Nr. 70.200 Pomoc Zimowa.

רעזאלוציע פון גרויסע האנדווערקער און קליינהענדלער־מיטינג

וועגען עניין אדוו. ווייצמאן — מינצבערג

די גרויסע פערזאמלונג פון די יודישע האנד־ווערקער, קליינהענדלער, ראד־פערקעהר און אנ־דערע פראפעסיאנעלע אוןווירטשאפטליכע ארגאַ־ניזאציעס, וואס איז פארגעקומען, דינסטאג, דעם 24־טען נאָוועמבער ד. י. האט אויסגעהערענדיג דעם בעריכט, וועגען דעם ענין אדוו. ווייצמאן און ה׳ מינצבערג, אנגענומען איינשטימיג פאלגענדיגע רעזאלוציע:

מיר די פערזאמעלטע בעגריסען מיט פרייד די עהרליכע, ווירדיג־שטאלצע ארויסטרעטונג פון אונזער חשוב׳ן פרעזעס אדוו. ווייצמאן געגען די אלערליי ווטהל־מיספראווכען בעת די קהלה־וואהלען אין לאדז פון 1931 יאהר און די אנדערע פאר־וואורפען געגען ה׳ מינצבערג מיט זיין היינטיגע מעהרהייט אין דער קהלה.

די פערזאמלונג זעהט אין דעם ארויסטריט פון ה׳ אדוו. ווייצמאן א מוטיגע האנדלונג פון א געוויסענהאפטען עסקן און שטאלצען פערטיידיגער פון די ברייטע יודישע פאלקס־מאסען. די פער־זאמלונג פראטעסטירט די מיאוסע שטעלונג פונ׳ם לאדזער ראבינאט. מיט אזא האנדלונג האט דער ראבינאט זיך נישט מעהר ווי זיך אליין קאמפראָ־מיטירט: ספעציעל מיט דער ארויסטרעטונג פון רב קרול האט זיך דער ראבינאט נידריג געשטעלט אין די אויגען פון די יודישע מאסען.

די פערזאמלונג האט די פולסטע איבערצייגונג אין דעם ריינעם אמת און פולער גערעכטיגקייט פון אונזער געעהרטען פרעזעס ה׳ אדוו. יוסף ווייצמאן מיט זיין ארויסטריט אין דאזיגען קאמף און זאגט צו די פולע סימפאטיע און אונטערשטיצונג פון גאנצען געזעלשאפטליכען לאדז.

1) האנדוו.־עקספאזיטור אין לאדז, פון צענטר. יוד. האנדוו.פערב. אין פוילן, פיעטריק. 45
2) שניידער־צעך. וואולטשאנסקא 27
3) בעקער־צעך, פילסודסקיעגא 57
4) טישלער־צעך, בזשעזשינער 7
5) בלעכער־צעך, פיעטריקאָווער 20
6) יובילירער־צעך, פיעטריק. 20
7) קאטאגראפען־צעך, פאמארסקא 7
8) שניידער־צעך, 11. ליסטאפאד 7
9) שוסטער־צעך, פיעטריק. 45
10) מענער־מאגאזין־שניידער־מייסטער־פאריין זאכאדניא 11
11) דאמען־מאגאזין־שניידער־מייסטער־פאריי 11־טער ליסטאפאד 7
12) ווין־וועבער־מייסטער־פאריין בזשעזינער 7
13) ווין־וועבער קאאפעראטיוו „פראגרעס". פאלודניאווא 52
14) סעקציע טריקא־וועש־נייער, בזשעזינער 7
15) קעסלער־סעקציע, פיעטריקאָווער 45.
16) סוויטער־נייער־סעקציע, פיעטריק. 45.
17) צענטראלער קליינה ענדלער־פערבאנד אין לאדז. פאמארסקא 15.
18) קליינהענדלער־פערבאנד, לימאנאווסקי 26
19) צענטראלע ראד־פערקעהר, פילסודסקי 43
20) דראזשקע־בעזיצער און איינשפענער־פעראיין, לימאנאָווסקי 26.
21) עקספארט־שניידער־פאריין לימאנאווסק.26.
22) קליינהענדלער־פעראיין, גייערס ראַינ.

געוו. מאגיסטראט־בעאמטער פאר׳ן געריכט

(א) פאר׳ן קרייז־געריכט איז בעכטען געשטאנען באלעסלאוו כידזש, געוועזענער בעאמטער פון מיליטערישען שטייער־רעפעראט ביים מאגיסטראט. ביי א רעוויזיע פון די ביכער איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז ס׳פעהלט 34 זל. יואס כ. האט געמאכט אפצאהל פון 17 ביטעס, און דאס געלד נישט אפגעגעבען.

ער איז פערמשפט געווארען אויף 6 חדשים תפיסה און אפצולעגען דאס אויספיהרען די שטראף.

שרפה אין מילער׳ס אפטייק

(א) אין מילער׳ס אפטייק (פיעטריקאָווער 8) האט אויסגעבראכען א שרפה, וואס איז ענטשטאנען צוליב דעם, וואס ס׳האט געפלאצט א פלאש מיט שפירט. צוליב דעם, וואס אין דער אפטייק געפינען זיך פיל לייכט־ברענענדע שטאפען, ווערט ארויסגערופען געווארען די פייערלעשער, וועלכע האבען די שרפה איינגעלאשען.

פאר׳ן בלויזען „פנים"

וואלט ער אויך בעקומען א יאהר תפיסה...

(א) שמואל וויינגארטען (זאקאנטנא 13), דעם 24־טען סעפטעמבער ד. י. געגאנגען אין דער 11־טער ליסטאפאד־גאס מיט א ראדיא אפאראט אין דער ווערט פון 350 זל. פלוצים האט ער בעמערקט אויף דער ערד ליגען א 2 זלאטע שטיק, ער האט אוועקגעשטעלט דעם ראדיא און גענומען 2 זלאטעס, ביז לבינו איז דער אפאראט פערשווונדען געווארען, עטליכע טריט ווייטער, האט ער בעמערקט א הויכען ברייט־פלייציגען פערשוין ווי אנ׳אנדערער טראגט אנ׳אפאראט עהנליך צו זיינעם. ער האט אבער נישט געהאט קיין „פארע" צוצוגעהן צו איהם, פשוט אויס מורא פאר זיין „שלאכטענע" פנים, ביז ער איז געגאנגען צו א פאליציאנט און יענער איז נעלם געווארען. דאך האט מען איהם מיט א סך שפעטער געכאפט, און בעכטען איז דער דאזיגער בחור, וואס הייסט אנטאן קאנטשיק, פערמשפט געווארען אויף 1 יאהר תפיסה.

7½ יאהר תפיסה האט בעקומען א גנב׳טע

נאך איהר 14־טער גנבה

(א) פאר׳ן שטאטישען געריכט, איז בעכטען געשטאנען די בעקאנטע גנב׳טע מאריא פאלטשעווסקי וועלכע איז שוין 14 מאל געמשפט געווארען פאר גנבות. דעם לעצטען „אויפטריט" האט זי געמאכט אין געשעפט פון נתן ווארשאווסקי (נאוואמיעסקא 10), דארט האט מען זי אויך געכאפט ביי דער האנד.

דאס געריכט האט זי פערמשפט אויף 7½ יאהר תפיסה.

ZACHĘTA

זגערזשער 26

היינט און פאלג. טעג!

גרויסער דאפעלטער פראגראם

„אונזער זונעלע"

אין דער הויפט־ראלע

SHIRLEY TEMPLE

II

דער מענש,

וואס האט צוקלאפט די באנק אין מאנטע־קארלא

אנהויב טעגליך 4 א זייגער נאכמיטאג, שבת און זונטאג — 12 א זייגער בייטאג.

טעאטער „ראזמאיטאשטשי" ציעגעלניאַנע 57 טעל. 112-25

פרייזען — פון 54 גר. ביז 2 זל.

נאר היינט, דאנערשטאג, 9.15 אווענט עקסטרא הוחה־פארשטעלונג!

לעצטע גאסטשפילען פון אמעריק. וועלט־קינסטלער לוסי און מישא גערמאן

מיט אלע צוגאבען.

אכטונג! סענסאציע!

נוצט אויס די לעצטע געלעגענהייט צו בעזוכען די פרעכטיגע פארשטעלונג!

שוין איז די נאהנטסטע טעג ענדיגען זיך די גאסטשפילן פון לוסי און מישא גערמאן

לעצטע וואך שטורמישער ערפאלג

די גרעסטע אטראקציע אין לאדזש!

לוסי און מישא גערמאן אין זייער נייער רעקארד־סענסאציע!

חנה׳ס קינדער

בילעטען פון 11 פריה אין קאסע פון טעאטער.

דער גורל פון אפרוי

סענסאציאנעלער און שפאנענדער ראמאן

(18

ווען אנא איז ארויס פון הויז האט איהר נאך אלעקסאנדער א שטיקעל צייט נאכגעקוקט דורכן פענסטער ביז זי איז פערשוואונדען פון זיין בליק. אונטען אויפן טראטואר האט ער בעמערקט ווי א פאליציאנט דרייט זיך ארום אהין און צוריק. א מינוט האט זיך איהם אויסגעוויזען, אז דער פאליציאנט קוקט ארויף צו איהם און האט איהם דער־זעהען. ער האט זיך אפגערוקט פון פענסטער און בעהאלטענדיג זיך אין א ווינקעל, האט בייי דער וואנד, איז ער א פאר מינוט געשטאנען מיט אנ־איינגעהאלטענעם אטעם... אויב דער פאליציאנט האט איהם טאקע געזעהן און דערקענט, אז ער, א פרעמדער, איז דא אין הויז, וועט ער זיכער באלד ארויפקומען... ער ווייסט, מן הסתם, אז די באלע־באטים זענען אוועקגעפאהרן, און אז די דינסט איז אוועק אין קירך... אלעקסאנדער האט געוואוסט, אז יעדע מינוט איז טייער. ער האט געוואוסט, אז ער טאר קיין צייט נישט פערלירען און גלייך נעהמען נישטערן אין הויז צו געפינען יענעם שפורען צו

שאכטנער; ער דארף עפענען שופלאדען, שאפעס, אויב נייטיג אויפברעכען שלעסער. דער פאליציאנט זאל איהם כאפען ביי דער ארבייט — איז ער א פערפאלענער...

אין זיין שרעק האט ער נישט געוואוסט, וואס צו טון, ער האט מורא געהאט ארויסצוקוקען דורכן פענסטער, טאמער היט איהם דער פאליציאנט.

יעדע מינוט האט איהם אויסגעזעהען ווי א שעה. ער האט זיך שוין מעהר נישט געקענט איינהאלטען און זיך צוגע׳גנב׳עט צום פענסטער. דער פאליציאנט איז שוין אויפן טראטואר נישט געווען. א שטיין איז אלעקסאנדערן אראפ פון הארצען ער האט לייכ־טער אפגעאטעמט און ארויפליגענדיג זיין האנד אויפן הארצען. האט האט געקלאפט ווי מיט האמערס האט ער נאך צוגעווארט א פאר מינוט ביז ער וועט זיך איינגאנצען בעפרוהיגען.

אויף די שפיץ פינגער האט ער מיט שטילע טריט געקומען געהן איבער די צימערען צו דער טיר. אלע ווייילע האט ער זיך אפגעשטעלט און אויפמערקזאם

זיך איינגעהערט: אלץ ארום איז געווען שטיל. עס האט זיך נישט געהערט קיין שארך. ער האט די טיר פערשלאסען פון אינעווייניג און אויך פערדרי־געלט דעם ריגעל... טאמער קומען אן די באלעבא־טים און עפענען דעם שלאס מיט זייער שליסעל וועט די טיר נאך אלץ בלייבען פערשלאסען אויפן ריגעל... ער האט אלץ געמוזט בעווארענען... מיט אמאל האט ער דערהערט טריט. מענטשען זענען געגאנגען אויף די טרעפ. ער האט צוגעלעגט דעם אויער צו דער טיר און זיך איינגעהערט. די טריט האבען זיך דערנעהנ־טערט. יעדער קלאפ פון די שיך אויף די טרעפ האט איהם געמאכט א לאך אין הארצען, מיט טויטליכען שרעק האט ער געהערט ווי די מענשען קומען צו צו דער טיר:

— ס׳איז דער באלעבאס מיט דער באלעבאסטע!

— האט איהם א בריה־געטאן אין קאפ! אלץ איז פערפאלען!

די קניע האבען זיך איהם א בויג געטאן און אין קאפ האט איהם געשווינדעלט. ער האט געמאכט א לעצטע אנשטרענגונג זיך צו קאנטראלירען און זיך צו שטארקען. ער האט זיך אויסגעצויגען אין דער גאנצער לענג, זיך אנגעשפארט אין טיר און בלאס ווי די וואנט, מיט א קלאפענדיג הארץ, האט ער גע־ווארט אויף דעם, וואס ס׳וועט ווייטער פארקומען...

ער האט געהערט ווי מען פרובירט די קליאמקע פון דער טיר. מען גיט א חריק האט געקלעפעל. א לאנגער, שארפער קלונג צעשרייט די שטילקייט.... נאך א קלונג. ער דערהערט ווערטער און וואגט זיך נישט

צו ריהרען פון ארט ער פערשפיצט די אויערן שטרענגט זיך אן מיט אלע כוחות צו הערען יעדע ווארט ער הערט צוויי שטימעס — ביידע זענען פרויען:

— זי איז נישטא אין דער היים.

— זי איז שוין אוועק אין קירך.

— לאמיר נאך אמאל קלינגען.

— צו וואס?

— אפשר שלאפט זי נאך.

יעדעס ווארט, וואס אלעקסאנדער האט געהערט האט אין זיינע אויערען געקלונגען ווי א פרעהליכע בשורה. ער האט גלייך פערשטאנען, אז דאס זענען צוויי הבחטעס אנעס, וואס זענען געקומען, אז זיי זאלען צוזאמען גיין אין קירך. ווען זיי זענען אוועק פון טיר האט ער זיך אזש צעלאכט פון אומזיסטן שרעק.

ער האט דאן מעהר נישט פערלוירען קיין מינוט. ער האט ארויסגענומען זיינע ספעציעלע שליסלען, וואס האבען געקענט עפענען אלע שלעסער און קומען נישטערן אין שופלאד, וואו ער האט געהאפט צו געפינען עפעס א בריף פון שאכטנערן פון דער ווא ער געפינט זיך איצט. ער האט מיט געדולד פינקטער ארויסגענומען יעדעס שטיקעל פאפיר אין עס פארזיכטיג דורכגעקוקט. ער האט לאנג געזוכט און געבישטערט און קיין שפור נישט געפונען. ער האט שוין געהאלטען ביים לעצטען שופלאד, האט ער דערהערט ווי מען פראבירט זיך ביי דער טיר.

(פארטזעצונג קומט)

זונטאגדיגער טאג אין ווילנע

אין ווילנער „אווענט־קוריער" פון מאנטאג לייענען מיר:

„ס'איז שוין קאן מען זאגן, נישט קיין נייעס, מ'האט זיך איבערגעחזרט נאכאמאל דאס וואס פאסירט לעצטענס אויף יעדן אפט. מ'וואלט געקענט אפילו איבערחזר'ן אנ'אלטען בעריכט פון אזעלכע געשעענישן, ס'וואלטן זיך בלויז געביטן פאמיליעס פון געליטענע, נעמען פון גאסן און אפשר דאס אויך נישט.

א יוד אויף דייטשע גאס, א משוויסער יוגנט גינד־בורג, מיט אנ'אונטערגעשלאגן אויג און א פייל אויפן שטערן, שטעלט מיך אפ און זאגט מיר:

„מ'שלאגט מיך שוין צום צווייטן מאל. אין נאוועמבער 1931 האט מען מיך געשלאגן, היינט האט מען מיך אויך געשלאגן.

דאך איז פאראן א קליינער אונטערשייד: אויב דעמאלט האבן דאס רוב שויבן אויסגעהאקט סטודענטן און חעזהויפט טונקעלע עלעמענטן פון דער אונטערוועלט, האבן זיך דאס מאל „אויסגעצייכנט" שילער און קינדער, אלזא א פארשריט פאראויס אין דער מלאכה פון פארניכטן יודיש האב און גוטס.

מערקווירדיג, וואס נעכטן האט מען זיך גערעכט אין שטאט, אז דער טאג וועט נישט אריבערגיין גלאט, צוליב זונטאג און צוליב דעם, וואס מען האט געהערט, אז די ענדעקישע אקאדעמיקער וועלן איבערנעמען די אקופאציע פון אקאדעמישן הויז, און די אקופאנטן וועלן זיך ארויסלאזן אין שטאט מיט א דעמאנסטראציע פאר די „הונגערנדע" סטודענטן.

ס'זענען אויך געווען ידיעות אז די „פערבלאקירטע" סטודענטן פרובן ווידער אויף זייטיגע מען זאל זיי, די „געליטענע" נעבעך, קומען צו הילף.

אזוי, למשל, איז בעקאנט, אז זיי האבן געפרובט ווידער אויפן שאפיר־פעראיין ער זאל זיך סאלידאריזירן מיט זיי און זייער „הייליגן קאמף" און נאך, אז די ארבאן־אויטאבוסן זאלן דערקלערן אנ'איטאליענישן פראטעסט סאלידאר שטרייק אבער דאס האט זיך זיי נישט איינגעגעבן.

שוין פון איינדערפריה האט זיך אויף בופאלאווע גאס לעבן „פערבלאקירטן" אקאדעמישן הויז גענומען זאמלען א המון וועלכער איז בעשטאנען דאס רוב פון קינדער און פרויען, ס'האבן זיך געווארפן אין די אויגן מאנטלען פון שול־קינדער־נאטאט־מאנטלען מיט שילערישע פאסקעס, וואס ווייטער איז דער המון געווארן אלץ גרעסער און גרעסער, ס'האבן זיך גענומען זאמלען די ארגאניזירטע מיטגלידער פון ענדעקישן געלן פעראיין „פאלסקא פראצא" א.א.וו.

דער עולם איז אלץ געוואקסן און באלד איז אין ... געווארן אונטערן פרייען הימעל א מיטינג. רעדנער האבן גענומען העצן דעם עולם מיט גיפטיגע אנטיסעמיטישע רעדעס. מען האט געזען נישט נאר פון המון. די „פערבלאקירטע" סטודענטן האבן אויסגעפילט די באלקאנען, טעראסן און דאך פון אקאדעמישן הויז און געהאלטן אין הארטן צום המון העצערישע רעדעס.

אין א געוויסן מאמענט ארום דריי פערטל ... נאכמיטאג, איז פון אקאדעמישן הויז געפאלען א ...: „גייט מאכן פעסטירעי אויף מיצקעוויטש גאס".

דער רוף איז גלייך פארווירקליכט געווארן, א ... פון העכער 600 מאן, דאס רוב שקצים, שילער ... שקצים און דערוואקסענע כוליגאנעס האבן זיך ... געלאזט געטאן אראפ ביפאלאווע בארג און דער ריכטונג פון מיצקעוויטש גאס.

אויפן רוג פארטאגווע און 3טען מאי גאס האט א ... קאנצענטרירטע פאליצי־אפטיילונג געפרובט צוטרייבן די דעמאנסטראציע. די כוליגאנעריע האט זיך אר... צושאטן אויף די טראטואר און בעוועגט זיך מיט בייזע לאזונגען דורך מיצקעוויטש גאס אין דער ריכטונג צום קאטעדראל פלאץ, מאכענדיג אונטערוועגס פערשידענע אנטיסעמיטישע אויסרופן, צו... האבן זיי אבער קיין שויבן נישט געבראכן ... איז די „דעמאנסטראציע" דערגאנגען ביז ברייטע גאס.

אויף דער שווארצע גאסל האט א שגץ א ווארף געטון א שטיין אין ראנאווען געשעפט. דער קלונג פון דער צובראכענער וויטרינע האט זיך צונויפגעגאסן מיט די ווילדע אנטיסעמיטישע קוויטשערייען פון דעם יונגוואַרג. א פאליציאנט האט געפרובט פערהאלטן דעם שולדיגן, אין איין אויגנבליק איז ער אבער ארומגערינגלט געווארן דורך א המון, וועלכער האט גענומען שלאגן דעם פאליציאנט.

דער שגצל האט זיך ארויסגעריסן פון זיינע הענט און דער גאנצער צעווילדעוועטער המון האט גענומען ברעכן שויבן.

איך האב געזען דעם המון אין נאוועמבער 1931 ווען ער האט זיך א לאז געטאן אויף זאוואלנע דאס האקן שויבן. דאס זענען געווען דערוואקסענע מענשן. איך געדענק ווי היינט: צובושעוועטע פנימער פון דערוואקסענע כוליגאנעס, דיקע דובינעס אין די הענט, דא און דארט האט מען געקענט בעמערקן א סטודענטיש היטעל.

נעכטן האט די דעמאנסטראציע געמאכט גאר אנ אנדערער איינדרוק, פאראויס זענען געגאנגען שיקסעס דערנאך שקצים, דערהויפט שילער, א.א.וו. מען האט געזעהן קינדער אין עלטער פון 10 ביז 13 יאהר.

די ידיעה, אז מען ברעכט שויבן האט זיך בליץ שנעל פערשפרייט אין שטאט ארויסרופענדיג אין שטאט א גרויסע פאניק. מען האט גענומען שנעל פערמאכן די לאדענס אבער דאס האט ווייניג וואס געהאלפן. מען האט אין איניגע פאלען אראפגעריסן די לאדענס, צובראכן די שויבן און גערויבירט די וויטרינעס.

דער אייגנטימער פון גרויסן גאלאנטעריע געשעפט באן טאן, ה' וועקסלער, אויף ברייטע גאס איז געזעסן אין געשעפט און געמיטליך געשמועסט מיט זיין ברודער, אין א געוויסן מאמענט האט ער דערהערט אויפן גאס געשרייען:

— שליסט די קראמען. מען ברעכט שויבן.

ה' וועקסלער איז גלייך ארויסגעלאפן אויפן גאס און גענומען פערשטעלן מיט ברעטער די וויטרינעס. אין דעם איז אנגעלאפן א מחנה כוליגאנעס וועלכע האט זיי גענומען שטופן. וועקסלער האט געכאפט א פעזים וועלענדיג זיך פערטיידיגן. נאר וואס האט ער געקאנט אויפטאן? די גרויסע וויטרינעס האבן זיך מיט א בראזגאיי צושאטן, אין דעם איז אויך ארויסגעלאפן די הויזוועכטערין און צוגערופן א פאליציאנט:

— ארעסטירט איהם! ער האט געוואלט דערהרגענען אנ'אונשולדיגען. דער פאליציאנט האט פערשריבן איהרע ווערטער, און זי האט די גאנצע צייט געשריגן:

— איך האב אליין געבראכן שויבן אין יודישע קראמען! און איך וויל ברעכן איך.

די סטרוזשאווע האט זיך אליין מודה געווען אין דעם, אז זי האט געבראכן יודישע שויבן.

ביים ראטוש האט שוין די פאליציי ענערגישער אנגעגריפן די כוליגאנעס, די לעצטע האבן אפילו געשטעלט א ווידערשטאנד.

אין דעם איז פון שטאטזאל אנגעקומען דער פראפאגאנדע־צוג פון דער ים־ און קאלאניאל־ליגע, אונטער די קלאנגען פון בלאז־ארקעסטערס איז דער צוג געגאנגען אין דער ריכטונג צו מיצקעוויטש גאס. די כוליגאנעס האבן זיך אריינגעריסן אין צוג און טאקע געבראכן די שויבן וועלכע זענען געבליבן גאנץ בעת זייער ערשטן „אנגריף", עס האט געפלאצט די גרויסע וויטרינע פון נייעם געשעפט „ראדיא מאטאר" פון ה' ראבינאוויטש. די 2 גרויסע וויטרינעס פון „אונטערנעהמער" און וועלכע די „אידעאישע" מנהיגים פון ד' נעכטיגע שויבן־ברעכער האבן אנהויב יאהר אויסגעפיהרט א פעטאקלע אויפרייס און אין פיל אנדערע.

די כוליגאנעס האבן געכאפט פון די וויטרינעס אלץ וואס ס'האט זיך נאר געלאזט. אויפן גאס זענען געלעגן פערליירענע אפעלסינען, א קראוואט, א פינישן מעסער'ל, א עלעקטרישן לעמפעל א.א.וו.

אויף ברייטע גאס זענען אויך אויסגעבראכן געווארן די שויבן אין די קריסטליכע געשעפטן פון פיקעל און פארקאווסקי נאר דאס איז געשעהן על פי טעות.

די פאליציי האט זיך מיט די כוליגאנעס נישט געקאנט קיין עצה געבן.

די כוליגאנעס האבן פארטגעזעצט דאס האקן שויבן אויף מיצקעוויטש גאס מען האט צובראכן אויך פיין בחנקלעך די שויבן אין ביינונסקי'ס געשעפט און צוראבירט די וויטרינעס. ס'זענען אויסגעהאקט געווארן די שויבן אין פרחוואנס געשעפט, אין א גאנצער ריי יודישע פריוואט־קראמען א.א.וו.

ז. ז. ז. פרובט געגענשטעלן זיך די כוליגאנעס.

מען דערציילט אונז וועגן אזא מין פאקט, ווען די כוליגאנעס זענען דערגאנגען צום זשעשקא גערמיגעל זענען ארויסגעלאפן אנטקעגן זיי ארבייטער פון ז. ז. ז. מיט שטעקענס אין די הענט וועלכע האבן בעת מעשה אפגעטריבן די כוליגאנעס. פון די ארבייטער רייהען זענען געפאלן אויסגעשרייען:

— ס'איז א חרפה פאר אונז!

די כוליגאנעס האבן זיך בעת מעשה אפגעשטעלט און אויף א ווייל אפגעשראקן דער אומפולס... אויגענטאנטיגער ארויסטריט פון ז.ז.ז בעווייזט אז עס זענען טאך פאראן אויף דער פוילישער גאס ארגאניזאציעס, וועלכע טרעטן ארויס אפען געגען די כוליגאנישע מעשים.

צופעליג בין איך אנוועזענד געווען אויף א דיסקוסיע צווישן עטליכע יודישע כלל־טוער אויף וועלכער ס'זענען ארומגערעדט געווארן די געשעהענישן, מען האט גערעדט וועגן דעם, צי מ'דארף זיך ווענדן צו פוילישע ארגאניזאציעס און גרופירונגען זיי זאלן העלפן דער יודישער בעפעלקערונג אין קאמף געגען דער ווילדער ענדעקישער העצע.

אחוו. אליהו רודניצקי האט געהאלטן, אז דאס דערנידעריגט דעם יודישן כבוד. אויב פוילישע גרופן און ארגאניזאציעס ווילן זאי העלפן די יודישע בעפעלקערונג אין איהר קאמף מיט דער אנטיסעמיטישער העצע — דארף די איניציאטיוו ארויסגיין פון זייער צד.

א דעמאנסטראציע צום אקאדעמישען הויז.

דער פראפאגאנדע צוג פון דער ים־ און קאלאניאל ליגע איז דערגאנגען דערווייל צום פלאץ פון מארשאל פילסודסקי, פון הינטן זענען נאכגעלאפן גרופעס כוליגאנעס.

דאר איז דער פראפאגאנדע־צוג פונאנדערגעלאזט געווארן.

נישט אלע זענען זיך אבער פונאנדערגעגאנגען.

דער ענדעקישער געלער פעראיין „פאלסקא פראצא" און עטליכע כאדעקישע געלע פעראיינען, מיט 10 פאהנען האבן געשאפן א נייעם צוג און גע־ריכטעט זיך אין דער ריכטונג פון בופאלאווער בארג, אהין זיי האט זיך אנגעשלאסן די גאנצע כוליגאנעריע, וועלכע האט נישט לאנג געבושעוועט אויף ברייטע, שלאס־גאס און מיצקעוויטשעס.

אויפן רוג פארטאווע און 3־טען מאי גאס האט די פאליציי געוואלט צוטרייבן די דעמאנסטראציע, דאס איז אבער געלונגען בלויז טיילווייז, באלד האט זיך א רייזיגער עולם פערזאמעלט לעבן אקאדעמישען הויז אויף וועלכער ס'הענגען שוין זינט 8 טעג, טראץ אלע געהעצן, יודנהעצערישע פלאקאטן.

ביים אקאדעמישען הויז איז ווידער געקומען צו א מיטינג. צווישען די דעמאנסטראנטן האט מען געקאנט בעמערקן טראנספאראנטן „מיידט אויס דייטשע גאס" א.א.וו. וואס בעווייזט, אז די כוליגאנישע ארויסטרעטונגען זענען ארגאניזירט און ווער די ארגאניזאטארן זענען — איז איבעריג צוצוגעבן.

ווען צווישען עולם האט מען גענומען שרייען: קומט אין שטאט ברעכן שויבן אין אלע יודישע געשעפטן, האט די פאליציי שארף אנגעגריפן דעם המון, וועלענדיג איהם צוטרייבן.

גאנץ אומערווארטעט האט זי אבער אנגעטראפען אויף א ווידערשטאנד, פון אקאדעמישן הויז זענען געפאלן אויסרופן געגנצושטעלן זיך דער פאליציי.

און נישט נאר אויסרופן זענען געפאלן.

סטודענטן האבן בעווארפן די פאליציי מיט שטיינער און ציגעל. דריי פאליציאנטן זענען דערביי פערוואונדעט געווארן: סט. פסיק, ראגאליסקי און נאך איינער.

ס'זענען אויך צושלאגן געווארן עטליכע פון עולם. עטליכע פערזאנען האט מען אריינגעטראגן אין אקאדעמישען הויז, וואו מען האט זיי ערטיילט די ערשטע הילף.

דאס זענען אפנים געווען פאר די „העלדישע" סטודענטן קדושים, וועלכע האבן געליטען אין נאמען פון דער הויכער „אידעע" וועלכע „בעפליגעלט" זיי.

דא וויל איך בעקענען די לעזער מיט דעם ווי עס האט אויסגעזעהן איצנווייניג די „פעסטונג" פון די ענדעקישע סטודענטן.

ווען די סאניטארן זענען געקומען ארויספיהרען פון דארט איניגע קראנקע און א פאר פערוואונדעטע האבן זיי אנגעטראפן אין קארידאר אויף צוויי שפאלערן סטודענטן, דאס רוב מיט טריטע אומבענדער אויף די ארבעל.

ס'האט זיך דערהערט א קאמאנדע:

— סאלוט! און אלע סטודענטן האבן אויפגעהויבן די הענט אין א פאשיסטישען גרוס. אונטער 2 שפאלערן אויפגעהויבענע הענט פלעגט מען אויך ארויסטראגן די קראנקע.

ביי ערען פענסטער פון אקאדעמישן הויז זענען געלעגן קופעס שטיינער. איבער די קארידארן האבן זיך געצויגן און „פולער גרייטקייט" קיישקעס פון דער אינערליכער פייערלעשער אינסטאלאציע.

מיט איין ווארט: „שטורמיסטן" אין א „בעלאגערטער פעסטונג".

דער המון האט מיט ווילדע געשרייען א ווארף געטון זיך אראפ פאהילאנסקע און אויף א שרעקליכען אופן צושטערט פארטנאיס פרוכט־געשעפט אנטקעגן „רעדזימא". מען האט דארט אלץ צובראכן און צישאכן, צוראבירט און צישלעפט די סחורה און צורשלאגן פארטנאיען.

פאראויס איז געלאפן א 12 יאהריגער שגצל מיט אנ'אויפגעהויבענער האנט, ס'האט זיך געהערט א ווייטערע בראזגעריי פון שויבן, מיט א קלונג האט זיך צופאלן די גרויסע וויטרינע און זינגערס געשעפט.

אויף דייטשע גאס זענען די שענסטע וויטרינעס פערניכטעט געווארן.

פאר דער עפנונג פון דער סיים-סעסיע
קאנפערענץ פון פרעמיער מיט'ן סיים און סענאט-מארשאלעך

ווארשא, 25 (טעלעפאניש)

ווי מיר האבן שוין מיטגעטיילט האט דער פרעמיער סקלאדקאווסקי נעכטן בעזוכט די מארשאלקעס פון סיים און סענאט.

דאס געשפרעך איז געפיהרט געווארן אין שייכות מיט די סעסיעס פון סיים און סענאט, וועלכע דערנעהנטערט זיך איצט.

פון סיים־בנין איז דער פרעמיער צוזאמען מיט'ן וויצע־פרעמיער אוועק אין שלאס און זענען אויפגענומען געווארן דורך דעם מלוכה־פרעזידענט.

בעת דער אודיענץ האבן דער פרעמיער און וויצע־פרעמיער אינפארמירט דעם מלוכה־פרעזידענט וועגן די צוגרייטונגען, וואס ווערן געמאכט צו עפנען די געוועלנליכע סעסיע פון די געזעצגעבערישע אנשטאלטן.

נעכטען האט דער סיים־מארשאלעק צאר אפגעהאלטן א קאנפערענץ מיט די פארשטעהער פון די פארלאמענטארישע רעגיאנאלע גרופען וועגן פראגען וועלכע האבן א שייכות פון אנטייל פון די דעפוטאטן אין די סיים־קאמיסיעס.

דייטשלאנד וועט איבעררייסן די דיפלאמאטישע בעציהונגען מיט רוסלאנד
אויב דער אינזש. שטיקלינג וועט דערשאסען ווערען

לאנדאן, 25 (ספ. טעל.)

לויט אינפארמאציעס פון „דיילי טעלעגראף" האט דער אמבאסאדאר פאן ריבענטראפ געוואלט אינפארמירן דעם פרעמיער באלדווין, אז די דייטשען וועלן איבעררייסן די דיפלאמאטישע בעציהונגען מיט רוסלאנד, אויב אינזש שטיקלינג, וועלכער איז פערמישפט געווארן צום טויט, וועט ווירקליך דערשאסען ווערען. דער פרעמיער באלדווין האט דערויף געענטפערט, אז אזא איבעררייסן די בעציהונגען וואלט געווען אנ'ערנסטע געפאהר פאר דער זיכערקייט און שלום אין איירופא.

דער בריטישער אמבאסאדאר אין מאסקווא טשיילסטאן האט בעקומען אנ'אויפטראג מיטצוטיילען דעם שטאנדפונקט פון דער בריטישער רעגירונג דער רעגירונג פון סאוויעט־רוסלאנד, וועגען דעם האט אויך גערעדט מיג. אידען מיט אמבאסאדאר מאיסקי. ריבענטראפ וועט פון זיין זייט פארשטעלען היטלערן דעם שטאנדפונקט פון ענגלאנד.

ווייטערדיגע אונטערהאנדלונגען
וועגען דער פראנצויזישער הלואה פאר פוילען

ווארשא. 25. (טעל.) די געשפרעכען וועגען דער פראנצויזישער הלואה פאר פוילען ווערען ווייטער געפיהרט און וועלען אפיציעל פערעפענטליכט ווערען נאכדעם ווי זיי וועלען פערענדיגט ווערען.

אין די לעצטע טעג איז ארויסגעפאהרען קיין פאריז דער נאטשעלניק פון דער אפטיילונג פאר אויסלענדישען קרעדיט ביי'ם פינאנץ־מיניסטעריום ה' וויעסלאוו דאמאניעווסקי, וועלכער וועט אנטיילנעהמען אין די פאריזער געשפרעכען.

רעפ. דר. זאמערשטיין און רעפ. ל. מינצבערג ביי מין. פאניאטאווסקי

ווארשא, 25 (חצ"א טעלעפאניש)

אין צוזאמענהאנג מיט די אויספיהר־פערארדנונגען צום שחיטה־געזעץ האט דער מיניסטער פאר לאנדווירטשאפט ה' פאניאטאווסקי אויפגענומען רעפ. ד"ר זאמערשטיין און רעפ. ל. מינצבערג.

קיין ארץ=ישראל
דורך טריעסט און קאנסטאנץ.
שיפסקארטען
אויף הר=ציון און הר=כרמל.
פעקלעך קיין רוסלאנד
פינקטליך און שנעל
ערלעדיגט
דאס וועלט=רייזע=ביורא
Union Lloyd
42 פיעטריקאווער 42
טעל. 107-87.

Dr. REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 201-93
ספעציאליסט
פאר מענער - שוועכע - בעהאנדלונג
סעקסועלע בעראטונגען פון פסיכא - אנאליזע
נעמט אן פון 8—11 פון 5—8 אווענד.
זונטאג און חגאות פון 9—12

Dr. med. Trepman
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט־קראנקהייטען.
בעהאנדלונג פון מענער־שוועכע.
זאוואדזקא 6, טעל. 12-234
נעמט אן פון 8—11 נאכמ. און פון 6—8 אוונד.

משה בראדערזאן-אווענט

קומט פאר שבת איז לאקאל פון „זשעטעקא" פעטרילאווער 101.

אין שייכות מיט דעם אקארשט דערשינענעם בוך פאעמען פון משה בראדערזאן א. נ. „פארשטע-לונגען", אראנזשירט א גרופע היגע קולטור-טוער א ספעציעלען בראדערזאן-אווענד אין נייעם לא-קאל פון „זשעטעקא" (פיטרקאווער 101) מיט דער בעטייליגונג פון רעד. י. אוגער, דיכטער י. קא-צענעלסאן, ליטעראטור-קריטיקער נ. בלומענטאל, קינסטלער יאנקעל אדלער, און משה בראדערזאן.

משה בראדערזאן וועט אויך — צום ערשטען מאל אין לאדז — אימפראוויזירען אויף טעמעס אויפגעגעבען דורכן עולם אויפן אווענד.

דער אווענד זאגט צו צו זיין זעהר אינטע-רעסאנט. 23

Dr. med.
HALTRECHT
ספעציעל-ארצט פאר הויט-.געשלעכטס קראנקהייטען און מענער-שוועכע
האט זיך איבערגעציגען פון פעטריקאווער 10 אויף
161 פיעטריקאווער 161
טעל. 245-21.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצא-פרייזען

ווארשאווער אפיציעלע בערזע

17-טען נאוועמבער

דעוויזען:

האלאנד	287.85
לאנדאן	26.00
ניו-יארק (קאבעל)	5.31,--
פאריז	24.72
פראג	18.78
ציריך	122.05

אפיציעלע פראצענטיגע פאפירען

באנק פאלסקי	110.00
3 פראצ. אינוועסטיציע I. פרעמירטע	66.50
3 „ „ II.	65.50
4 „ דאלארןבקע	47.45
7 „ סטאביליזאציע	471
5- „ ווארשאווער	54.25
5- לאדזשער	48.75

1=טע לעטשניצע
מיט שטענדיגע בעטען
פאר כירורגיע פון ציינער, קיהן=באקען און יאסלעס
Dr. med. פון
Sadokierski
פיעטריקאווער 56, טעל. 129-77.
עמפפאנגס-שעה'ן פון 9 פריה ביז 12 בייטאג.

טעאטער, מוזיק און פערוויילונג (קאמוניקאטען)

היינט גרויסע הנחה-פארשטעלונג רחלס קינדער מיט לוסי און מישא גערמאן אין טעאטער „ראזמאיטאשטשי"

די דערפאלגרייכע גאסטשפילען פון די אמעריקאנער וועלט-קינסטלער לוסי און מישא גערמאן, וועלכע האבען אין די 4 וואכען צייט פון זייער שפילען אין לאדז בע-וויזען צו געווינען גרויס סימפאטיע און אנערקענונג, ענדיגען זיך שוין אין די נאהנטסטע טעג. נאר נאך היינט, דאנערשטאג 9 אווענד ווערט געגעבען די סענסאציא-נעלע פיעסע „רחלס קינדער".

כדי צו דערמעגליכען די ברייטעסטע מאסען צו בע-זוכען די פרעכטיגע פארשטעלונג, האט די דירעקציע פון טעאטער רעדוצירט די פרייזען פאר היינט אווענד פון 54 גר. ביז 2 זל.

פרייטאג פרעמיערע אין פילהארמאניע „די גאליציאנער מויד"

שוין פרייטאג קומט פאר די פרעמיערע פון דער העררליכער אפערעטע אין 2 אקטען פון יאקוב „די גא-ליציאנער מויד".

די ווילנער אפערעטען - מרופע מיט נחמה, קאדיש חאש און שלמה קושנער האבען זיך שוין קונה-שם גע-ווען אין אונזער שטאט דורך דער צייט, וואס זיי גאס-טראלירען. עס איז דעריבער נישט קיין וואונדער, וואס יעדע פרעמיערע ווערט דערוואַרט מיט גרויס שפאנונג.

די אפערעטע „די גאליציאנער מויד" פערמאגט האר ציגע מוזיק, פרעכטיגע מעניץ און דעקאראציעס און קאמי-שע סצענעס.

די דאזיגע אפערעטע זאגט צו צו האבען גרויס ער-פאלג.

פון פוילישען שטאטישען טעאטער

היינט 8.30 אווענד ווערט געשפילט זאפאלסקא'ס קאמעדיע „די מאראל פאר דער פאני דולסקא". מארגען פרייטאג פרעמיערע פון פרידרא'ס קאמע-דיע „נקמה", רעזשי שלעטינסקי.

דער בעריהמטער שאליאפין וועט בקרוב אויפטרע-טען אין שטאטישען טעאטער אויף איין און איינציגען קאנצערט. ער וועט זינגען די בעסטע לידער פון זיין רע-פערטואר.

Pomoc bezrobotnym to nie jałmużna to obowiązek i nakaz sumienia.

ראדיא-פראגראם

דאנערשטאג, דעם 26-טען נאוועמבער

6.33 גימנאסטיק, 6.50 מוזיק (פלאטען), 7.15 ... עות, 7.35 מוזיק (פלאטען), 8 אודיציע פאר ... 11.30 מוזיק. פריהמארגען פאר פאלקס-שולען. ... צייט-סיגנאל. 12.03 לידער (פלאטען), 12.40 „צענטר... בארא" (פלאטען), 12.50 ידיעות, 1 „קאנצערט ... שען", 2.57 לאדזער בערזע, 3 ווירטשאפטליכע ידיעות 3.15 רעקלאמע - קאנצערט, 3.40 ענטפערס אויף ... 4 פאלקס-מעלאדיעס, 4.20 אודיציע פאר עלטערע ... דער, 4.35 פידעל-קאנצערט, 5 רעפעראט, 5.15 קאנצערט (פון לעמבערג), 5.50 „בוך און וויסען", 6 אקטועל... שמועס, 6.00 שניי-קאמוניקאטען פון קראקא, 6.12 ... ידיעות, 6.20 פאפורי, 6.35 שמועס, 6.50 אקטועל... שמועס, 7 „ארום דער ליבע" 8.30 שמועס, 8.45 ידיעות 8.55 אקטועלער שמועס, 9 קאנצערט, 10 קאנצערט ... לייכטע מוזיק (פלאטען).

קלאנג-קינא
CAPITOL
זאוואדזקא 16

• היינט •
און פאלגענדע טעג!
פרעכטיגער פילם פון דער גרויסער מלחמה

אין די הויפט-ראלען:
Jean Harlow
Cary Grant
„SUZY"

די פרייזען אויף אלע סעאנסען זענען פון 54 גר. און —— אנהייב פון די סעאנסען 4, 7 און 10 אווענד. שבת און זונטאג אנהייב 12, 4, 7 און 10 אווענד.

הילף און רפואה פאר ברוך=קראנקע

רופטורען) אויף לעווינקעל, נופעל ביי מענער. פרויען און קינדער, אויך פאר פערקרימונגען פון רוקענבייז (הויקערס), פיס, שיפע פליצעס און שמערצהאפטע פלאטס-פיס.
דאס ליידען איז נישט צו פערנאכלעסיגען, ווייל די פאלגען זייען פאר'ן לעבען פיטער און גע-פעהרליך. דורך מיין מעטאדע ערפונדענע ספע-ציעלע גומי-הייל-באנדאזשען, וועלכע האלטען צו די גרעסטע פערנאכלעסיגטע געפער-ליכע ברוכען און בעזייטיגען ראדיקאל מיט גאראנטיע אהן בלוטיגע אפע-ראציע. מיין ספעציאליטעט איז אויך: הייל-אפאראטען און בארסעטען נעגען אלערליי פערקרימונגען, פערקרימטע פליצעס, פוס, הויקערס ווי אויך שמערצענדע פלאט-פיס. פאר אמפו-טירטע אינדיווידועלע אמעריקאנישע קונסט-פיס (סאלאן-ארבייט).
ביים אראפלייזען זיך פון מאגען, קישקעס, נעבירט-מוטער, עמפפעהל איך ספעציעלע הייל-באנדאזשען לויט דעם סיסטעם פון פראפ. ד"ר גלענארד דער אמת'ער בעריהמטער איז גאנץ פוילען פון אוניווער-זיטעטס-פראפעסארען אנערקענט
אנערקענונגס-צייגניש און ליב-טרייבען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען:
Prof. Dr. Marischler, Prof. Dr. Baracz, Dr. B. Kielowski, Dr. Maksymiljan Müanzer.
ספעציאליסט Ortoped NATAN RAPAPORT
מיט 30-יעהריגער פראקטיק אין וויען, דייטשלאנד און לעמבערג, נעמט אן פון 9 פריה ביז 1 בייטאג און 3 ביז 7 אווענד
אין לאדז, פילסודסקיעגא № 23
פערזענליכעס ערשיינען פון קראנקע ביי מיר איז אונבעדינג נויטיג.

בעקומען אויסצייכנונגען און א גאלדענעם מעדאל אויף די אויסשטעלונגען אין די גרעסטע שטעדט פון אייראפא און אין תל-אביב (ארץ-ישראל)

(NIE FARBA)
przywraca SIWYM WŁOSOM PIERWOTNY KOLOR
פארקויפט אין אלע אפטייקען, אפטיק-סקלאדן און פארפומעריעס.
Fabr. Chem. - Kosm.
„Pharmachemja", Bydgoszcz.

ענטשולדיגונג.
דערמיט בעט איך ענטשולדיגונג ביים ה' יחיאל גינזבערג, לאדז, זאוואדזקא 49 פאר די בעליידיגונג.
מיט אכטונג
ר. פיעטריקאווסקי.

DR.
S. Kantor
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען (מענער-שוועכע)
90 פיעטריקאווער 90
טעל. 129-45
נעמט אן פון 8—2 נאכמ. און פון 6—9 אווענט

די בילליגסטע קוועלע פון אלערארט
נייע=מאשינען,
טיילען, נאדלען אז"וו אין
Skład maszyn do szycia
Singer i Lachman
Łódź, Zydowska 2,
telefon 246-73.

לעטשניצע
פאר ווענערישע=קראנקע
מענער - שוועכע און חויט-קראנקהייטען
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
45 פיעטריקאווער
טעגליך פון 9 פריה ביז 9 אווענט
פרויען און קינדער נעמט אן א פרויען-ארצט פון 11-1 און פון 5-7 אווענט
א בעראטונג 3 זל.

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפיליס און הויט - קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער - שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראנט, 1טער שטאק
נעהמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אווענט, זונטאג און יום טוב פון 9-1 נאכמיטאג. ספעציעלער ווארטע - זאל פאר פרויען

אוירען, נאז און האלז און לונגען-קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. RAKOWSKI
פיעטריקאווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועקס אפעראציע א. אז. וו. ווי אויך אמבולאטא-רישעס פון 9-2 און פון 4-8 אווענט
ביי דער קליניק איז טעטיג
א רענטגען=קאבינעט
פאר דורכלייכטונגען און ארטרדירענטגענראגראפיע

הריינע אנאנסען
1 זלאטי אנאנאנאס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

Zagubione zostały 4 weksle: 1) na Zł. 100 — pł. 10/XII—36, wystawca ...mer, Kilińskiego 4, 2) na Zł. 100.— ... 20/XII—36, wyst. Rozenberg, Wol...ska 33, 3) na Zł. 75,— pł. 20/XII:36 ...Radom, zlec. Mincberg, 4) protest ...Zł. 100.— pł. był 22|IX—36, wyst. ...er, Południowa 32, 5) kwit inkasowy na Zł. 104.— z Domu Bankowego ...Hirszberga, 6) czek na P.K.O. Nowy... na Zł. 100.— wyst Izaak Reinhold ...400761. Powyższe weksle, protest ... czek unieważniam. Zwrócić za wynagrodzeniem do A Szatana, Kilińskiego 41 lub tel. 180-62.

צו א גוט געשעפט ווערט געזוכט א שותף פון 4 ביז 5,000 זל. אדרעסע אין אדמיניסטר. אונטער „אהן ריזיקא".

אכטונג! די בעסטע און געשמאקסטע האפטסטע מיטאגען צו זעהר ביליגע פרייזען קען מען בעקומען נור אין דער וויאוסטען היגיענישען רעסטאראן הערמאן לעווינסקי, פילסודסקיעגא 39 טעל. 169-94, פראנט, 2. שטאק.

שרייבען שעהן און שנעל לערנט אויס דער בעוואוסטער קאליגראף ל. בערמאן אין 15 לעקציעס. אויך הינ... אויסגעלערנט שרייבען א גוטען יודיש... בריף אין 15 לעקציעס אפילו דער... קען גארנישט שרייבען. די עלטער שפילט נישט קיין ראלע. די פרייזען-צוגענגליכע. אלעע 1-טער מאי 4, ביי ליפשיץ.

ראקאלען

צו פערמיעטען 2 גרויסע שטיבען, ווי אויך א בעזונדער צימער. נאוואמיעסקא 26, וואהנ. 24, אויך א קעלער פאסיג אויף א האנדעלס=לאקאל. אדער ווארשטאט.

160 זל. א קווארטאל — 2 צימער און קיך, זוניג, פריש רעמאנטירט, אין אבצוגעבען. צו ערפאהרען P.O.W. 7 (סקוועקאוויא), ביים ווירט.

פערשידענעס

דעם 24/XI האט מען מיר אין טראמוואי ארויסגעגנבעט 15 אבוויאנזאציעס אויף א סומע 128 זל. צאהלבאר פון לוסי ביז קוויטשען אין לאדז. עס ווערט געבעטען אפצוגעבען געגען בעלוינונג זאוואדזקא 4 אין דער מלעטשאר-ניע וואלף. די אלע אבוויאנזאציעס ווע-רען ערקלערט פאר אונגילטיג.

Zagubione zostały 2 weksle:
1) na Zł. 100.— pł. 4|IV—1937, wyst. „Kiermasz Swiatowy", oddział w Gdyni, 2) na Zł. 100.— pł. 4|IV—1937, wyst. L. Żelichowicz, Łódź, Nowomiejska 11. Powyższe weksle unieważniam. Zwrócić takowe za wynagrodzeniem do I. Cukiera i M Szajnfarbera. Kilińskiego 16

Dr. med.
E. WAJNBERGOWA
אויגען-קראנקהייטען
Dr. med.
M. WAJNBERG
נערווען-קראנקהייטען
האבען זיך איבערגעצויגען אויף
LEGJONÓW 3 (Zielona)
tel. 172-20.

Doktór
Klinger
ספעציאליסט
פאר ווענערישע, הויט, האאר און סעקסואל-קראנקהייטען
Andzrzeja 2, tel. 132-28
נעמט אן פון 9 ביז 11 פ. און פון 6 ביז 8 אוו

DR. MED.
G. GERSZTAJN
ספעציאליסט פאר אויגען-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Traugutta 12, tel. 175-10
נעמט אן פון 11—2 און פון 5—8.30 אוו

ספעציעלע
לעטשניצע
פאר פרויען-קראנקהייטען און אקושעריע
ZGIERSKA 24
Dr. FELDMAN פון 3 ביז 6 | Dr. PRAPORT פון 10 ביז 1

Dr.
Wajnberg
ספעציאליסט פאר לונגען, האריץ און סקלעראז קראנקהייטען
145 פיעטריקאווער
טעל. 126-02
נעמט אן פון 9-10 פריה, 3-5, 8-9 אוו.

Dr. med.
M. GLAZER
ספעציאליסט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
ZACHODNIA 64, tel. 185-49
נעהמט אן פון 12—2 מיטאג און פון 7 ביז 8.30 אווענד.
זונטאג און חגאות פון 10—12 בייטאג.

Dr. med.
M. TAUBENHAUS
צוריקגעקעהרט
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
זגעזשער 11, טעלעפאן 246-09
נעמט אן פון 8—9 פריה און פון 4—8 אוו

ד"ר העללער
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער - שוועכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אווענט
זונטאג פון 10—2 מיטאג.
צוריקגעקעהרט
פאר פרויען - א ספעציעלער ווארטע-זאל
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען בלאז און אורין-טראקט.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95.
נעמט אן פון 9-11 און פון 6-8 אווענט.
צוריקגעקעהרט

Ze wydawnictwo „Najer Folksblat". spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman
Czcionkami i druk . . . „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.